

УРЯДОВИЙ ВІСНИК

АПОСТОЛЬСЬКОГО ВІЗИТАТОРА УКРАЇНЦІВ
У ЗАХІДНІЙ ЄВРОПІ

Р. V.

БЕРЕЗЕНЬ 1953

Ч. 1 (14)

ПАСХАЛЬНИЙ ПРИВІТ І БЛАГОСЛОВЕННЯ

Преосвященого Апостольського
Візитатора

для

Впр. і Всч. Духовенства й Вірних Українців
у краях Західної Європи.

Христос Воскрес!

Впр. і Всч. Отці, Дорогі в Христі Братя й Сестри,

Зі Світлим Празником Христового Воскресення мило мені привітати Вас усіх разом і кожного зосібна цим радісним нашим привітом «Христос Воскрес». Такий милий цей привіт для кожного християнського серця, бо в ньому криється весь зміст нашої християнської віри, бо в ньому є запорука нашої надії, бо він запалює нашу любов до Бога Пана і Творця нашого, до Господа нашого Ісуса Христа, нашого найдорожчого Спасителя. Цеж не тільки привіт на св.

Пасху, це також найцінніший клич важний на ціле життя, бо це розв'язка всіх життєвих питань і сумнівів. Таїнство Христового Воскресення це вершок усіх таїнств життя в людському тілі Божого Сина, що з любови до нас стався чоловіком, щоби доконати найвеличавіше діло в історії все-світу а саме діло спасення й відкуплення людського роду від вічної загибелі. Син Божий доконав те діло почерез незглибимі таїнства воплощення, рождества й життя повного трудів і жертв через навчання людей приміром і словом найважніших правд, а вкінці через принесення Себе самого в жертву, умираючи серед найтяжчих мук і страдань на хресті. Те все доконав Син Божий за нас і для нас усіх разом і для кожного з нас зосібна, щоби нам повернути втрачене право на назву Божих дітей, щоби ми не пропали на віки, але щоби царували з Ним на віки в небі.

Вже само життя Ісуса Христа описане в Євангелію вистарчило би на доказ, що Він справді був Божим післанцем, що Його наука — це Божя наука і що всі люди повинні би прийняти тую Божу науку та й жити згідно з тою наукою, ступаючи в сліди Христові. Та щоби нам влекшити прийняття Його Божої науки Ісус Христос створив ще за життя на землі безліч чудес на доказ свого Божого післанництва, а вже найбільше чудо доконав Христос в три дні по Своїй смерті на хресті, встаючи живий з гробу і дав знак Своєї Божої всемогучости, бож тільки Бог Всемогучий може дати, чи повернути життя. А дотого те чудо-чудес важне тим, що воно сталось саме тоді, коли Він сам хотів і предсказав те кількома наворотами перед смертю. Воно то чудо наступило по страшних муках, що їх Христові завдали Його за-пеклі вороги на те, щоби раз на все знищити Його науку, а Його імя стерти з лиця землі. Вони, вороги, не вірили в Нього, вони були певні своєї остаточної побіди, але саме тоді, коли вони ликували з побіди, Христос воскрес і то прославлений до нового життя, а те прославлення було таке, що Його найсвятіше тіло колись пошарпане в хвилях страстей і розп'яття на хресті, тепер оживлене душею і обновлене вже не підлягало законам природи, заблестіло небесним блиском, вже не могло більше терпіти. Що за зміна настала! За страшною ганьбою, упокоренням і пониженням прийшло прославлення, по муках надмір радости, по немочі безмежна могутність, а почування безсмертності, сили й свіжості пройняло Його наскрізь. Немає людських слів ні понять, щоби ми могли собі уявити Христове прославлення від хви-

лі воскресення. Все що передтим могло Йому завдати біль, затривожити, чи засмутити — минулося раз на все. Воскреслий Христос поглянув з найбільшим вдволенням на доконане діло Спасення зі всіми наслідками того діла для Бога й для людей. Отцеві Небесному Він приніс славу таку, що більшої навіть не можна собі подумати. А для нас людей приніс примирення з Богом, отворив нам небо, до якого всі маємо право на підставі Його мук і смерти за нас на хресті. Ціле небо зраділо на вид воскресшого прославленого Христа. Радів Отець Небесний, що може пригорнути до себе на віки як дітей своїх, усіх людей відкуплених Кровю Його Сина, а зокрема радів Божий Син, бачучи, яке благословення, яке щастя Він буде давати мільйонам, мільйонам людей. Безмірна радість виповнила Христове Серце, бо Він міг сказати: Те все — Мое діло, то овоч Моєї смерти на хресті, без Мене була б тільки пітьма, нещастя, розпука.

Так і справді кожний з нас може собі сказати: Якщо я можу бути спасений, якщо маю надію колись через цілу вічність бути безмежно щасливий, то це завдячую Йому, Христові, Йому єдиному. Без Нього не було би для мене рятунку — спасення. В Його Крові я можу обмити мою душу сплямлену гріхами, я можу осягнути прощення провини і всіх кар, якщо тільки я на правду каюся і жалую за все те, що злого я зробив. Небо для мене наново отворене, бо Христос вислужив для мене освячуючу благодать, що з мене робить дитину Божу.

У все те я вірю, я навіть переконаний, що те все свята непорушна правда, бо Христос воскрес.

Скількиж то труду завдав собі Сатана з цілим своїм пеклом, щоби не допустити до відкуплення людського роду, які муки видумав для Христа, підозріваючи в Ньому найбільшого свого противника. Та саме ті муки і та найстрашніша смерть Христова були в Божому пляні передбачені на те тільки, щоби Христос доконав найбільш геройського вчинку посвятити й жертви з любови до Бога й до людей. Своім послухом аж до смерти і то смерти на хресті довершив Христос завдання доручене Небесним Отцем, завдання прослави Бога і спасення людей, а zarazом побідив Сатану та й позбавив його овочів з тої побіди, що ними тішився Сатана, коли привів до упадку в гріх наших Прародичів.

Щож булоби з нами, якщо Христос не схотівби був того завдання виконати, якщо не прийнявби тих мук і смерти на хресті? Його безконечна Любов до нас привела Його на

землю, з любови до нас Він стався чоловіком і вмер на хресті, проливаючи Свою Кров за нас до останньої краплини. Справді — як каже св. Іван Євангелист — до кінця полюбив нас (Ів. 13, 1). Але чи легко ми могли б в те все повірити, якщо Христос не бувби воскрес? Здається, що ні Апостоли, ні ми, ні ніхто в світі не бувби годен повірити в те все, хоч і з найбільшою пошаною згадувавби Христа чоловіколюбця. Святий Павло не вагається навіть сказати (І. Кор. 15, 14) «Аще Христос не воста, тще оубо проповіданіє наше, тща же і віра ваша» — цебто хоче сказати, без тої правди марне — пuste булоби проповідування Апостолів, пуста була б і віра християн. Замість віри в Христа прийшлоби радше розчарування таке, як його бачимо у тих двох учеників Христових з Еммаус, що були згіршені Христовими страстями й смертю, а хоч і зберегли в серцях любов і привязання до Нього, але захиталась в них віра і затратилась надія і вони розчаровані говорили: «Ми сподівались, що Ісус це той, що має Ізраїля визволити» (Лук. 24, 21). Вони сподівались, що Христос поверне царство Давида, засяде на престолі слави на землі, а вийшло таке, що Його повісили на хресті як якого злочинця. Хто знає чи не закралась така зневіра і до всіх Апостолів впродовж Страстної П'ятниці і Страстної Суботи. Такі були б і наші почування, якщо св. Євангеліє оповідало би тільки про життя й смерть Христову, без згадки про Його славне воскресення. Страшне таїнство Голгофти кидає таку страшну тінь на всі інші таїнства з життя Христа, що тільки славне Воскресення могло кинути ясне світло на життя і діяльність Ісуса Христа і розяснити величавим блиском хресну жертву Ісуса Христа на Голгофті. Тільки Воскресення Христове було в силі викликати на ново захоплення Апостолів для Христа й Його науки, оживити й утвердити їхню завмерлу віру в Його Божество так, що вони потім вже не вагались йти на муки й віддати своє життя за Христа. Щойно просвічені правдою про Христове Воскресення ми не маємо трудности прийняти всю Божу науку, що її навчав Христос, а в тій науці ті всі вічні правди про наше призначення, відкуплення від вічної загибелі, нашу ціль і наші завдання супроти Бога Пана й Творця нашого. Бо якщо Христос воскрес, то кожде Його слово для нас святе й обов'язуюче, а Його святе життя це для нас найкращий зразок як маємо жити, щоби справді осягнути ту ціль для якої ми сотворені й призначені і відкуплені найсвятішою Його Кровю, цебто щоби по короткому побути тут

на землі царствувати з Христом в небі на віки. Це наша ціль остаточна, це й наше найважливіше життєве завдання, все інше то другорядне і має значіння тільки тоді, коли згідне з тим першим і найважливішим завданням спасти душу свою на віки.

Правда, не легке це завдання для нашої зіпсутої людської природи, що в наслідок первородного гріха така склонна до бунту проти Бога, що радше слухає підшептв Сатани і не хоче бачити в ньому найлютішого ворога нашого, що чигає на нашу загибель. Та ми не самі, з нами Христос, той сам Христос, що славним Своїм Воскресенням побідив смерть, а смертю на хресті Сатану і віддав нам всі засоби Своєї побіди, так, що ми уживаючи тих самих засобів можемо бути певні такоїж самої побіди над нашою гординою й самолюбством а й над самим Сатаною. Христос не оставив нас сиротами (Ів. 14, 18), Він з любови до нас остався між нами у Пресвятій Евхаристії, щоби кормити нас Своїм Тілом і напувати Своєю Кровю та скріпляти наші сили серед нашої життєвої борби зі Сатаною і злими похотями. Зі святого кивоту Він заедно запрошує нас до Себе (Мат. 11, 28): Прийдіть до мене всі струждені, всі що маєте який тягар на серці, я вас потішу й успокою. Прийміть мене до вашого серця, бо хто споживає мое Тіло і пе мою Кров має запевнене життя вічне в небі. Смерть вже не повинна бути страшна для такого чоловіка, бо «я воскресну його в послідний день» (Ів. 6, 55).

Оттак промовляє до нас воскресший Христос, що в Своїй безконечній любові знайшов спосіб у Пресвятій Евхаристії замешкати на стало між нами на тій землі, а навіть статись поживою для наших безсмертних душ. За мало ще було для Його безконечної любови те, що Він так упокорився, так понизив себе, що стався чоловіком, що взяв на себе гріхи всіх людей і за ті гріхи піднявся такої страшної муки й вмер розпятий на хресті. А за стільки любови нічого не хоче від нас як тільки крихітку нашої любови: «Сину дай мені своє серце». Правда мігби Христос вдоволитись тим, щоби ми прийняли Його науку і заховували Його заповіді зі страху перед вічною карою, яка грозить кождому бунтівникові проти Бога. Та Він занадто любить нас, Він хоче щоби ми йшли за Ним з любови. Просто виглядає так, немовби Він не міг сбійтись без нашої любови. Що більше Він навіть підкреслив виразніше заповідь, що приказує любити Бога цілим серцем, цілою душею, всією думкою, всією силою, а щоби

ми могли досвідчити себе, наскільки в нас є любов до Бога, то каже виразно, що любов до Бога й до Христа пізнати буде по нашій любові до ближнього. І то так рішуче Христос жадає від нас любові ближнього, що тільки по тій любові ближнього мається пізнавати Христового ученика, християнина; а якщо хто казав би, що любить Бога, а ближнього свого ненавидів би то він не мав би права називатись християнином хочби й мав християнську метрику. Св. Іван не вагається називати такого чоловіка брехуном, якому не можна вірити, бо якже він мігби любити Бога що Його не бачить, коли не любить ближнього, якого бачить? (Ів. 4, 20). Ще досадніше представляє конечність любові ближнього св. Павло (I. Кор. 13, 1-7), бо каже, що без тієї любови нічого не варта, ані висока наука (навіть якби хто говорив ангельською мовою), ані знання всіх тайн, ані навіть така сильна віра, що гори переставляла б з місця на місце, що більше, навіть якщо хто роздав би ціле своє майно на добрі цілі і піднявся муки й жертви з життя свого — то те все на ніщо не здалобися, якщо не мавби любови. Як же то було би добре, якщо ми, а зокрема наші великі патріоти прочитували б собі час до часу згадане місце з листу св. Павла до Коринтян і спитали себе наскільки ми маємо право називати себе Христовими учениками чи християнами, цебто наскільки ми можемо сказати про себе, що ми любимо Бога й ближнього, бо без того всі наші змагання, вся наша діяльність, а навіть і найтяжчі жертви не мали б ніякого значіння перед Богом, а через те й не принесли б ніякої користи для Батьківщини. Така застанова, а вслід за нею й наші добрі постанови були б також і найкращим способом відсвяткування того великого Свята Христового Воскресення; вони оживлять нашу віру, скріплять нашу надію і запалять любов в наших серцях до воскресшого Спасителя нашого, до Христа, нашого вождя в життєвій борбі, нашого Царя і тут і в вічності. Тоді можемо бути певні, що привіт «Христос воскресє» викличе в нашому серцю радість, якої світ не може дати, тоді Празник Пасхи буде справді Празник понад всі Празники, бо ми просвічені тим торжеством і правдою про Христове воскресення обіймемо один одного і скажемо «Браття», а тим, що нас ненавидять простимо все з Воскресенням і радісно заспіваємо з цілою Церквою: «Христос воскресє із мертвих, смертю смерть поправ і сущим во гробіх живот дарував».

Тієї воскресної найбільшої радості в Христі бажаємо Вам усім з цілого серця Дорогі в Христі Браття й Сестри, і вам тут на чужині і тим усім нашим Рідним, приятелям і знайомим, що остались в Рідному Краю в тяжкій неволі, нашим Преосвященим Владикам, священикам і вірним, що страдають за Христа і Його Церкву, а зокрема нашим борцям, що з вірою в Христа віддають жертву крові й життя в обороні святих прав нашої любої Батьківщини.

Благодать вам Браття й Мир від Господа нашого Ісуса Христа, любов Бога і Отця і Причастя Святого Духа, хай буде з усіми Вами, Амінь.

Дано в Римі дня 14. березня 1953.

† ІВАН, Єпископ
Апостольський Візитатор.

ЕНЦИКЛИКА (Окружне Письмо)

Святішого Вселенського Архієрея з Божого Провидіння Папи Пія XII до Преподобних Братів Патріархів, Архієпископів, Єпископів і всіх помісних Ординарів Східних Церков, що в мирі і в об'єднанні з Апостольським Престолом.

ПАПА ПІЙ XII

Преподобним Братам Патріархам, Архієпископам, Єпископам і всім помісним Ординаріям Східних Церков, що в мирі і в об'єднанні з Апостольським Престолом, привіт і Апостольське Благословення.

СХІДНІ ЦЕРКВИ, що блистять світлою наукою св. Отців, а в давнину чи в нових віках, а навіть і за наших днів обагрились кров'ю своїх мучеників, є особливо дорогі Нашому серцю і це всім відомо. Бо, як тільки Нас вибрано зарядженням таїнственного Божого повеління без ніякої Нашої заслуги на Престіл Верховного Апостола, до вас звернули Ми нашу думку й серце, як теж і до тих, що перебувають поза католицькою Церквою (див. промова по радіо із Сикстинської каплиці дня 3. березня 1939; ААС. річн. 31, гл. II, том VI, стор. 86), а Ми так горяче прагнемо, щоби вони щоскорше повернули до вівчарні спільного Батька, як до свого прадідного дому (див. Енцикл. Вселенського Архієрея; ААС. річн. 31, сер. II, том VI, стор. 418-419; і Енцикл. Містичного Тіла; ААС. річн. 35, сер. II, том X, стор. 242-243). Продовж Нашого Вселенського Архієрейства Ми дали ще й інші докази Нашої батьківської доброзичливості. Бо ж Нам відомо, що ще одного з поміж ваших Єрархів, а саме Вірменського Патріярха Кілікії Ми відзначили гідністю Римської пурпури, ви знаєте, що за Нашим старанням збирається в одну цілість (кодекс) закони вашого канонічного права і цей великанського значення твір вже частинно викінчений. Зрештою нема потреби вам те все пригадувати, бо немає сумніву, що все те вам добре знане; в тому всьому Ми лиш ішли слідами Наших Попередників (див. Енцикл. Орієнтальних (Східних) справ; ААС. річи. 20, том XX, стор. 277 і слідуючі), що від первопочинів християнства, не тільки з любов'ю відносились до ваших предків, але й вважали за свій обов'язок нести їм, до змози, поміч, скільки разів бачили їх чи то затривожених засідками еретиків, чи то мучених і тероризованих ворожим переслідуванням. Ті самі Наші Попередники апостольською

Властю, що її Божественний Спаситель дав Верховному Апостолові і його Наслідникам, боронили непорушности католицької науки на Соборах I і II Нікейським; I, II, III Царгородським, Єфеським і на Халкедонським. Коли ж жалюгідний роздор відділив велику частину Східних Церков від Римського Архієрея, ціж Наші Попередники не тільки що осудили, через своїх Висланників, на IV Царгородському Соборі цей роздор, але й зробили все, що було в їх силах, щоби тільки налагодити справу для спільного добра всіх. Те й сталось згодом в наслідок стільки похвальних, хоч тяжких змагань на Флорентійському Соборі та нажаль не зважаючи на найкращі наміри усіх людей доброї волі, справи не переведено в діло. Коли ж наїзники загарбали східні краї і почали нищити навіть святі, посвячені божественною кровю Ісуса Христа, місця Палестини, тоді знова Римські Архієреї визвали християнських Володарів на велике діло оборони релігійних святощів. Змагання дбайливости й доброзичливости Наших Попередників до вас в новіших часах не устало ані не змаліло, воно радше з дня на день щораз більше ставало. Як добре те знаєте, Апостольський Престіл вислав був до вас чимало таких, що мали пояснити католицьку науку та захопити всіх, щоби схотіли вернутись до бажаної єдности у вірі. Тут же при Престолі св. Петра створено Священну Раду, чи як називають, Священну Конгрегацію, що її обов'язком є займатись і дбати про справи, потреби й обряди Східних Церков; створено теж Інститут для східних наук для плекання і поглиблення правильного знання про ваші справи.

Та сьогодні, нажаль, децю інше викликає Нашу журбу і приковує Нашу увагу. До багатьох країн, у яких переважають Східні обряди вдерлась нова лиха навала, що таки намагається цвітучі християнські збірноти до кореня знищити та жахливо знівечити. Колись в попередніх століттях йшов там наступ тільки на деякі правди католицької науки — сьогодні, як бачите, отчайдушні ворожі змагання йдуть куди далі, бо ворог намагається усунути всі священні права, установи й закони; а навіть все те, що божественне і що має відношення до божественних речей, те все ворог намагається викинути із громадського життя, з родинного співжиття, із університетів, зі шкіл і врешті з життя народу, як щось видумане й шкідливе.

Тому то, чим важчі удари лихоліття спадають на визначну частину християнського народу, тим більша є Наша доб-

розичливість супроти вас, Преподобні Браття, тим гарячіше є Наше змагання любови, що ним всіх вас Ми обнімаємо по-батьківськи.

Найперше бажаємо відтверто перед вами заявити, що ваші болі і ваші смутки Ми відчуваємо, як Наші власні і нічого так не бажаємо, як цього, щоб ці ваші злидні Ми могли яким чином злагіднити та усунути, насамперед чєрез блангання до Бога з боку Нашого та всіх християн за тих усіх, що страдають тяжко за католицьку віру та за належну оборону її святих прав.

Знаємо Ми, що багато-багато вірних християн у східніх країнах сьогодні проливають гіркі сльози, коли бачать своїх Преосвященних Владик або замучених, або прогнаних, або так перешкоджених, що не можуть свобідно до своєї пастви промовити та виховувати їх, як треба, своєю владою. Коли бачать їх вірні, як чимало їх храмів-церков перемінюється на інші потреби, або, що опущені, світять пусткою і, коли знають, що не можуть полинути з тих храмів до неба благальні співи зложені по приписам, звичаям пречудної вашої літургії, щоби через ці молитви могли сплинати обильні благодаті з неба для піднесення духа, для потіхи серця та для лікування такої навали лиха.

Ми знаємо, що багатьох із вас тримають по тюрмах, багатьох по концентраційних таборах або, якщо хто і вдома остався, то не може користати з тих священних прав, що йому належаться, щєбто права визнавати свою віру не тільки в святилищі своєї совісти, але також вчити її зберегти та проповідувати, чи то в домашньому огнищі для гідного виховання потомства, чи теж в школах для доброго виховання молоді.

Але теж знаємо, що сини Східніх Церков в братній дружбі із вірними латинського обряду мужно разом переносять ті болі й таксамо разом приймають мучеництво, поділяють спільно побіду й славу. Завзятим духом зберігають свою віру; ворогам Христового імени протиставляться так само твердо, як протиставились колись ваші предки. Не могути прилюдно заносити молитов і блангань до неба, роблять те бодай потайки, вірно і витривало остають в найтіснішій злуці із Римським Архієреем та своїми рідними Архипастирями, почитають особливою набожністю, благають і люблять Прєсвяту Діву Марію могутню Царицю отже й Її Непорочному Серцю Ми їх кожного зокрема і всіх разом посвятили. А те все є ясным знаком найпевнішої майбутньої побіди —

тої, підкреслюємо, побіди, що її досягнеться не в кривавому бою з людьми, не з нестримної жадоби земського панування, але такої побіди, що сперта на тривалій підставі рівної і законної свободи духа, на справедливості належній громадянам, народам і расам не тільки на словах, але й на ділі; побіди спертої на мирі і братній любові, що об'єднує усіх вузлами приязні; передусім на релігійних засадах, що слушно впорядковують людське життя, що помірковують особисті забаганки та спрямовують їх на службу для спільного добра, підносять думки до небесних речей та вкінці є запорукою культурного співжиття і згоди всіх.

Оце й було б Нашим побажанням, а тимчасом вістки, що до Нас приходять є такі, що біль і смуток Наш ще збільшують та огірчують. І в день і в ночі лине Наша думка, Наше серце з батьківською журливістю до тих, що їх з Божого доручення маємо провадити (Ів. 21, 16-17): вони, як про це знаємо, подекуди так негідно трактовані за те, що непохитно тримаються своєї католицької віри, що кинено на них очернення, позбавлено їх належних прав, а деколи обрабовується їх насиллям чи страхом, чи якою іншою штукаю, навіть з таких питомих людській природі прав, що без них вже й сама гідність людської природи є принижена і нарушена.

Між тими сумними вістками, що дійшли до Нас, найновіша пригнобила найболючіше не тільки Нас, не тільки всіх християн, але й тих усіх прихильників засади про належну свободу й гідність людини — громадянина: ось у Болгарії, де існувала мала, але квітуча католицька громада — жахлива буря завдала Церкві тяжкий біль. Відомими своїми обвинуваченнями оскаржено Божих служителів якби за провину публічного злочину: між ними Преподобний Брат Наш Євгеній Боссіяков Єпископ Нікополя засуджений на кару смерті, а разом з ним ще й трьох священників співпрацівників в його апостольській діяльності. А позатим немало інших або вже замкнено в тюрмі або переведено до концентраційних таборів. На додаток ще й цілий гурт мужчин католиків, покарано різними карами, а через те увінчано їх тією самою славою й честью. Ми свідомі Нашого обов'язку, що його не можемо занедбати, підносимо з жалем цю подію і п'ятуємо перед цілим християнським світом, як завдану Церкві кривду. Бо ж тільки тому, що католицьку віру вони не тільки визнають, але й відкрито й завзято намагались її боронити, по-трактовано їх, як ворогів держави, хоч їхня любов до батьківщини нічим не менша, як у других громадян, ані пошана

для влади, ані послух для виданих законів, якщо тільки ті закони не вимагають що такого, що противне природним, Божим і церковним правам.

Те що сталося, передусім останніми часами, в Болгарії, вже здавна відбувається, на жаль, також серед інших народів, серед яких процвітала Церква східного обряду, а саме серед Ромунів, серед Українців та серед інших народів. Відносно перших, Ми вже в попередньому місяці березні, в Апостольському Листі (див. ААС. річн. 44, сер. II, том XIX, стор. 249 і черг.) з жалем нап'ятували стільки болючих ударів, що впали на вірних християн вашого обряду, а разом і на латинників. Ми їх всіх по батьківськи заохотили, щоби витривали в прадідівській вірі незломним завзяттям, як досі.

Та нині Наші думки і Наше серце звертаємо до другого народу, на правду Нам наймилішого, а саме до Українського народу серед якого немало є вірних християн, що з найбільшою тугою й з великою любов'ю глядять на Рим, почитаючи цей Апостольський Престіл, як осередок християнської віри, як непомильного вчителя християнської правди з волі Ісуса Христа (див. Мат. 16, 18-19; Ів. 11, 15-17; Лук. 22, 32). А вони як Ми довідались з великим болем, вже довший час мучаться серед неменших ударів переслідування, серед не менш тяжких обставин, як інші народи, що про них Ми вам згадали, Преподобні Брати, у цьому листі.

А в особливий спосіб хочемо згадати тих Єпископів українських східного обряду, що одні з перших перенесли стільки злиднів, болів і кривд в обороні віри. Їх перевезено до престольного города Києва і там поставлено під суд та засуджено на різні кари. Підкреслюємо, їх перевезено до столичного міста Києва, звідки колись на всі тоті області просвічувало світло Христової науки, звідки поширилось почитання Христового імени. Деяких з них постигла вже славна (мученича) смерть, тому й можна сподіватись, що вони з небесних висот, де заживають вічного щастя, глядять з найбільшою любов'ю на своїх синів та співтоваришів миротворчої боротьби і виднують в Бога для них могутню опіку.

Попри те не можемо поминути мовчанкою і тих вірних християн латинського і східного обряду, що викинені із своїх домашніх гнізд, зі своїх околиць, заслані в далекі незнані сторони, не мають там рідних законних священнослужителів, щоб їх потішили, їм помогли, покермували ними та подали їм надприродну релігійну потіху.

Це все стискає Наше серце таким тяжким боєм, що не можемо стримати сліз, як благаємо Всемилистивого Бога і Отця Милосердя, щоби зволив у Своїй Милости просвітити божественним світлом уми тих, що від них залежать ті нещасні обставини та й щоби зволив щоскорше покласти кінець тому всьому лихові.

А однак, Преподобні Брати, серед стільки величезних нещасть, що через них Наше й ваше серце стискається з болю, є дещо такого, що з одержаних вісток могло б Нас потішити. Бо ж ясно Нам, що ці нещасні, перебуваючи в таких оплаканих умовах тривають у своїй чесноті і то з такою неустрашимою постійністю, що викликає подив у Нас і у всіх добрих людей. То ж нехай дійде до них усіх Наша батьківська прилюдна похвала, що мала б збільшити і щораз більше скріпити їхню витривалість. Нехай вони будуть певні, що Ми, як спільний Батько, що його переймає «журба про всі церкви» (II Кор. 11, 23), «а любов Христа наглить» його (тамже 5, 14), Ми щодня підносимо до Бога гарячі благання, щоби всюди вийшло побідно Христове Царство і принесло мир людським серцям, мир народам, мир людству.

На вид цього скорбного лихоліття, — що діткнуло болюче не тільки Наших синів-мірян, але понад усе тих, що піднесені до священничої гідности, щоб на них сповнилось те, що читаємо у св. Письмі «Поражу пастиря і розбігнуться вівці стада» (Мат. 26, 31; див. Мар. 14, 27; Зах. 13, 7) — Ми мусимо всім пригадати, що продовж віків священослужителі — як посередники між небом і людьми — дізнавали завжди належної пошани не тільки в культурних народів, але навіть серед диких племен. Коли ж Божественний Спаситель усунув блудну тьму і навчив нас небесної правди та схотів ласкаво, щоби ми мали участь у Його вічному священстві, то це змагання до пошани зросло до великої міри. Єпископів і священників трактовано радше, як улюблених отців, що нічого іншого не шукали, як тільки спільного добра для повіреного їм народу.

Та сам Божественний Спаситель сказав: «Нема учня над учителя» (Мат. 10, 24). «Коли мене переслідували — переслідуватимуть і вас» (Ів. 15, 20). «Блаженні ви, коли зненавидять вас і гнатимуть і всяко лихословити вас будуть не поправді задля мене. Радуйтеся і веселіться, бо нагорода ваша велика на небі» (Мат. 5, 11-12).

Тож не дивуймося, якщо в цих наших часах може більше, як в минулих вже століттях Церква Ісуса Христа, а зокрема

Її священослужителі дізнають переслідувань, очернень та всякого рода напастей і мук. Та на Нього якраз ми й усю нашу надію покладаємо, бо Він предсказуючи давно те майбутнє лихоліття схотів нас також наперед сповістити ось цими словами: «У світі скорб матимете та бодріться, я бо переміг світ» (Ів. 16, 33).

То ж хай далеким буде від вас, Преподобні Брати, упадок на душі. Як колись побідоносні ваші предки поконали стільки труднощів, підступів і небезпек у завязатій боротьбі, що кінчилась мучеництвом, так і ви, що належите до Церков східнього обряду, злучені тісно з християнами латинського обряду, оперті на благодатну поміч з неба — не бійтесь нічого! А найперше для тих, що перебувають в тяжких умовинах, спільними мольбами до Господа й Його улюбленої Матери випрошуйте благальним серцем помочі з неба, щоби в їхньому сьгоднішньому найгіршому положенні вони скріпились християнською мужністю та й щоби вкінці всі зрозуміли то, що зрештою ясніше від сонця, а саме, що «зброя нашої боротьби не тілесна, але сильна Богом» (ІІ Кор. 10, 4) та що Католицька Церква не шукає земської могутности, але вічного спасіння душ. Вона не робить засідок проти керманичів держави, але подаючи заповіді Євангелія виховує громадян в найкращих чеснотах, а через те творить основи людського співжиття. То ж коли вона матиме свободу належну їй з Божого права, і зможе свою діяльність розвивати, і прилюдно виявити свою дбайливість для добра народу, то ясно, що вона дуже причиниться до зросту спільного добра, для справедливого і згідливого замирення кляс громадян та й приверне всі народи до цього правдивого мира і спокою, якого всі прагнуть, але й усі повинні мати волю його досягнути.

Щоб досягнути ці речі Ми бажаємо, щоб ви, Преподобні Брати, зарядили прилюдні благання і заохотили поручених вашій опіці вірних, щоб долучили до цих молитов ще й покайні вчинки, щоб переблагати Божий Маєстат ображений стільки й так тяжкими кривдами й зневагами. Нехай усі памятають на ті слова св. Письма: «Моліться за тих, що напастують і переслідують вас» (Мат. 5, 44). «Й коли терпить один член, то всі члени з ним терплять» (І Кор. 12, 26). Бо треба нам наслідувати приклад Божественного Спасителя, що серед гірких терпінь висів на хресті і взивав: «Отче, прости їм, — бо не знають, що роблять» (Лук. 23, 34). А ще треба доповнювати те, що недостає страданням Христовим в на-

шому тілі, за Його тіло, що ним є Церква (Кол. 1, 24). Тому за страждучих синів і братів наших повинні ми не тільки підносити молитви наші до Всевишнього, але теж жертвувати наші прикрощі і наші добровільно підняті болі й терпіння.

Якщо не можемо перевести в діло Христових слів: «Я був недужий і ви відвідали мене: я був у в'язниці, і ви прийшли до мене» (Мат. 25, 36), у відношенні до тих безчисленних людських мас, що по тих краях зносять недуги, болі й смутки, або запроторені по в'язницях, то все таки можемо в деякий спосіб те доконати, а саме нашими покірними молебнами й іншими покайнними ділами досягнути, щоб Наймилостивший Бог післав до цих засмучених Наших братів і синів своїх Ангелів Утішителей та щоб зволив додати їм обильні небесні дари на потішення їхніх сердець, для посилення і скріплення їх та піднесення їх до небесних висот.

А в особливий спосіб бажаємо, щоби всі священослужителі, що можуть щодня приносити Евхаристійну Жертву, пам'ятали в своїх молитвах про тих Єпископів і священників, що далеко від своїх храмів і від своїх власних вірних не можуть приступити до святилища, щоби принести Жертву, ані не мають тої божественної поживи, щоб наситити себе і своїх, не мають корму, з якого наші серця черпають розкіш понад усі бажання і дістають таке завзяття, що приносить побіду. Те саме хай роблять вірні християни зеднані братнім союзом, коли беруть участь у тій самій Трапезі і в тій самій Жертві і то так, щоби по всьому світі, у всіх обрядах, якими прикрашена Церква, піднеслись єдинодушні моління до Всевишнього і Його Божественної Матери, щоб виблагати для переслідуваних християнських громад Боже Милосердя.

А що в найближчому місяці січні в багатьох місцевостях звичайно відбуваються осьмодневні благання за справу, щоб шоскорше повернулись до єдиного стада ті, що відірвані від Церковної Єдності, вважаємо за вказане, щоби зокрема в тих днях усі заносили до Господа горячі молитви не тільки за те, щоб якнайскорше сповнилось бажання Спасителя: «Отче святий, збережи їх у твоє ім'я, тих, що дав ти мені їх, щоб вони були одно, — як і ми» (Ів. 17, 11), але також за те, щоб отворились тюрми, щоб розірвались кайдани, що в них так дуже мучаться нині безчисленні борці, що з неустрашимим серцем намагались боронити і зберегти установи й правд релігії, та й щоби затriumфувала між усіма народами хри-

стіянська правда, справедливість, згода і мир, що є найбільшим добром поодиноких людей і всього людства.

А заповідником тих радісних речей і запорукою нашої доброзичливості хай буде Апостольське Благословення, що його даємо з цілою любов'ю вам Преподобні Брати, і пастві, повіреній опіці кожного з вас, а в особливий спосіб тим, що страдають несправедливо.

ПАПА ПІЙ XII

Дано в Римі при Храмі св. Петра дня 15. місяця грудня року 1952, Нашого Архієрейства року 14.

Ч. 1909/ГВ.

1. До Впр. і Всеч. Духовенства й Вірних Українців по краях Західної Європи.

Дороженькі в Христі Братя і Сестри,

Ледви що прогомніли серед нас найласкавіші слова Святішого Вітця Папи Пія XII з памятною Його промови до української громади в Римі з дня 14. листопада 1952, що були звернені радше до цілого українського народу, а оце появилася новий урядовий прецінний документ — Енцикліка (Окружне письмо) Святішого Вітця Папи Пія XII з висловами найніжніших почувань вітцівської любови Апостольського Престолу до українського народу, щирого подиву для його геройських жертв в обороні Христової правди і сердешного спочування в його найтяжчих страданнях. Заохочуючи усіх вірних християн до тих самих почувань супроти українського народу Святіший Отець в тій самій Енцикліці взиває всіх вірних християн цілого світу, щоби горячими мольбами не переставали благати Всемилостивого й Всемогучого Бога, щоби зробив кінець тим усім страданням, щоби привернув нашому народові належні йому права на свободу урядити своє життя згідно зі справедливими Божими й природними законами, яких ніхто не смів би потоптати.

Пересилаючи Впр. Отцям Нашим Генеральним Вікаріям по краях Західної Європи український переклад найціннішого документу Св. Апостольського Престолу, доручаємо його проголосити в наших часописах з тим, що в найближчу Неділю чи свято наші Впр. і Всеч. Отці Душпастирі при нагоді торжественної Богослужби по церквах і молитовницях відчитають прилюдно найласкавіше письмо Святішого Вітця як черговий незрівняний доказ Його батьківської любови й прихильности до українського народу. При цьому Впр. й Всеч. Отці Душпастирі заохотять наших Дорогих Вірних до щирого вияву безмежної вдячності для Святішого Вітця за ті солодкі вислови любови і сердешного спочування в нашій недолі.

Мило мені повідомити Вас Дорогі Братя й Сестри, що українська громада в Римі, щоби виявити свою безмежну вдячність для Святішого Вітця за Його особливішу любов до українського народу, як також постійну готовість виконати найласкавіші зарядження, подані в згаданій Енцикліці, уряджує з благословенням Свящ. Конг. для Східної Церкви

в найближчих вже днях, а саме від дня 16—18 січня ц. р. триденницю прилюдних благань за переслідувану українську Церкву й нарід. У програмі триденниці передбачено цикл доповідей про переслідування української католицької Церкви. До ласкавої співучасті в тій маніфестації запрошено церковних і світських Достойників і представників других національностей й обрядів. Не сумніваємося, що й сам Святіший Отець зволить виявити свою духовну співучасть у нашій маніфестації.

Запрошуємо й Вас Впр. і Всч. Отці і Вас усіх Дорогі Братя й Сестри до духовної співучасті в тій нашій церковно-релігійній маніфестації, що відбудеться у Вічному Місті Римі, столиці Християнського світу, а рівночасно заряджуємо, щоби наші Впр. Отці Генеральні Вікарії по нараді з нашими Впр. Радниками своєї області призначили відповідний час на урядження подібних церковно-релігійних маніфестацій з всенародними Богослужбами по всіх душпастирських станіцях своєї області, запрошуючи до участі представників інших національностей й обрядів.

Не сумніваюсь, що піднесені на душі найласкавішими словами Святішого Вітця і заохочені Його зарядженням всенародних Богослужб по цілому світі за наш так жорстоко переслідуваний нарід, ми всі без виїмку перші сповнимо цей милий обовязок молитви за наших рідних «во время всенародної скорби» чи то масової участі у всенародних Богослужбах, чи заношенням постійних благань до Всевишнього в наших приватних молитвах за кращу долю нашого народу... А попри наші благання будемо виконувати по думці заохоти Святішого Вітця також добровільні діла покаяння, зносячи насамперед терпеливо в душі покаяння всі прикроці й хрестики, звязані з лихоліттям нашої скитальщини, завдаючи насилля нашим лихим пристрастям, прощаючи від серця нашим ближнім дізнані від них обиди й кривди, змагаючи до щирої братньої християнської любови серед нас — а те все на те, щоби переблагати Справедливого Бога за наші гріхи і гріхи цілого народу та й щоби випросити в Милосерного Бога прискорення тієї бажаної хвилі звільнення наших страждучих Братів з тяжкого ярма неволі і привернення належної свободи й незалежності для нашої любої Батьківщини України враз з церковно-релігійною єдністю українського народу.

В повному беззастережному довірю до Божого Провидіння кріпім надію на безконечну Божу Любов і Милосердя та

й на могутній Покров Божої і нашої Небесної Неньки Пречистої Діви Марії, що наші благання в ім'я Ісуса Христа будуть вислухані — «що небудь будете просити Отця небесного в ім'я мое дасть вам» (Ів. 16, 23) і будьмо певні, що Милосерний Господь пішле Ангелів-Утішителів до наших Братів у кайданах неволі і до нас розсіяних на скитальщині з радісною вісткою, що хвиля спасіння нашого і сповнення наших мрій зближається. Сподіваємося, що вже нинішня вістка, що її пересилаємо на хвилях вітру до наших Братів і Сестер, що осталися в ярмі у Рідному Краю чи по тюрмах чи на примусовій праці в далекім Сибірі, вістка про вислови любови і спочування Святішого Вітця, вістка про зарядження всенародних Богослужб і покайних діл по цілому світі, вістка про наші всенародні мольби за них буде для них великою потіхою в їхньому горю а zarazом заохотою до витривання в доброму, бо ця витривалість є непомильною запорукою побіди згідно зі словами Божественного Спасителя «Не падайте на дусі, бо я побідив світ» (Ів. 16, 33) і «хто витриває до кінця, той буде спасений» (Мат. 24, 13).

Благодать Господа нашого Ісуса Христа з вами Браття й Сестри й любов моя зі всіми вами в Христі Ісусі. Амінь. (I. Кор. 16, 24).

Дано в Римі, дня 1. січня 1953 р.

† ІВАН, Єпископ
Апостольський Візитатор.

2. Щераз благословення Святішого Отця для українського народу.

На виразний заклик Святішого Отця Папи Пія XII, що в останній Своїй Енцикліці «*Orientalis Ecclesias*» звернув свою особливішу увагу на страшні релігійні переслідування українського народу, в цілій католицькій Церкві відбуваються спільні моління, щоби виблагати в Господа милосердя і щоби, як каже Христовий Намісник в згаданій Енцикліці, «отворилися тюрми, розірвалися кайдани, що в них так тяжко мучаться нині безчисленні борці . . . та й щоби затріюмфувала між усіми народами християнська правда, справедливість, віра і мир».

Наша Українська Громада в Римі сповнила цей обов'язок молитов під проводом Пресвященного Апостольського Візи-

татора Кир Івана зорганізуванням Тридневниці молитов в днях 30 і 31 січня та 1 лютого ц. р. з рядом релігійних торжеств, що відбулись під патронатом Його Емінінції Кардинала Тіссерана, Секретаря Священної Конгрегації для Східної Церкви й Декана Колегії Кардиналів та Його Емінінції Кардинала Валері, що до недавня ще сповняв уряд Асесора цієї ж Свящ. Конгрегації.

На закінчення цієї Тридневниці молитов Святіший Отець надіслав на руки Преосвященого Апостольського Візитатора телеграму такого змісту:

Святіший Отець з батьківським вдоволенням прийняв вислови пошани й вислови вдячності від українців і румунів за останню Енцикліку „Східні Церкви“. Його Святість повторює свої побажання християнської мужності й свободи для поневолених любих синів, заохочує до молитви з повним довірям і до витривалости в християнському життю та пересилає для всіх з цілого серця бажане Апостольське Благословення на потіху й на виблагання милосердя.

Монтіні, Просекретар

3. Апостольська Конституція Святішого Вітця Папи Пія XII відносно Евхаристійного Посту й вечірної відправи св. Літургії.

Пій Єпископ, слуга слуг Божих, на повсякчасну пам'ять про справу.

Христос Господь «в ноц, в нюже предан биваше» (І. Кор. 11, 23) коли останній раз святкував Пасху старого Завіту, після вечері (Лук. 22, 20) подав хліб своїм ученикам, кажучи: «Сіє єсть тіло мое, еже за ви ломимое» (І. Кор. 11, 24); так само подав їм чашу, кажучи: «Сія єсть кров моя новаго завіта, яже за многія ізливаема» (Мат. 26, 28), «Сіє творите во мое воспоминаніє» (І. Кор. 11, 24-25).

Із цих місць Святого Письма наглядно бачимо, що Боже-ственный Спаситель, те останне пасхальне торжество, на якому споживано агнця згідно з жидівським обрядом, хотів заступити новою Пасхою, що триватиме до кінця світу, цебто зі споживанням непорочного Агнця, що жертвується за життя світу, так щоби нова Пасха Нового Завіту положила кі-

нець Старому Завітові і щоби прообраз вступився перед образом-правдою.

А що злука між тими двома Вечерями саме тому існувала, щоби зазначити перехід із старої до нової Пасхи, легко можна зрозуміти, чому Церква у приношенні Евхаристійної Жертви, що з волі Божественного Спасителя має повторюватись на згадку про Нього, могла відступити від первісного звичаю, заховуваного на стародавніх «братолюбних столах» (агапе) і впровадила звичай Евхаристійного посту.

Справді вже від найдавніших часів закріпився звичай уділяти вірним Евхаристію натщесерце. Вже з кінцем четвертого століття на різних Соборах приписується заховання посту для тих, що мають відправляти Евхаристійну Жертву. І так у 393 р. Гіппонський Собор видав ось таке рішення: «Св. Тайну Евхаристії нехай відправляють тільки ті, що є натщесерце». Те зарядження вкоротці, тобто 397 р. було проголошене тими самими словами на третьому Картагінському Соборі; а з початком п'ятого століття цей звичай вже можна назвати загально прийнятим, як такий, що існує від непамятних часів, тому то й св. Августин каже, що Пресвяту Евхаристію приймається завжди натще та що цей звичай зберігається на цілому світі.

Без сумніву ця практика спирається на дуже поважних раціях, з яких передусім можна згадати ту, що на неї жалуються Апостол народів, коли говорить про братолюбні столи (агапе) (I. Кор. 21, 59). Повздержність від їжі і напиту справді годиться з тою найбільшою пошаною, що належить ся з нашого боку для найвищого маєстату Ісуса Христа, коли приступаємо, щоби й прийняти Його, укритого під Евхаристійною заслоною. Крім цього, споживаючи перед якою-небудь поживою Його Найсвятіше Тіло і Кров, даємо яскравий доказ, що це є перша і найважливіша пожива, якою кормиться наша душа і якою збільшується її святість; тому той самий Августин наминає: «Подобалося Духові Святому, щоби в уста християнина на пошану так великої Тайни вперед увійшло радше Тіло Господне ніж інші поживи».

Піст не тільки виявляє повинність належної пошани для Божественного Спасителя, але також скріплює побожність тому й може причинитися до зросту тих овочів святости, що їх Христос, джерело і творець усіх дібр від нас жадає, щоби ми, збогачені благодаттю, виростали їх.

Врешті всі знають те з власного досвіду, що вже такий закон нашої природи, що коли наше тіло не є обтяжене стра-

вою, тоді наш ум стається меткіший і з більшою силою прикладається до розважання того непостижимого і знеслого таїнства, що завершується в нашій душі, якби в якій святині і збільшує в нас Божу любов.

З якою запопадливістю старалася Церква про заховування Евхаристійного посту можна теж пізнати із тих тяжких кар, що ними карала тих, що ломали піст. Ось VII Толеданський Собор у 646 р. загрозив відлученням від Церкви того, що відправляв би св. Літургію не натще; вже в 572 р. III Бракарський Собор і в 585 р. II Матисконський — рішили, що винуватець такого злочину має бути скинений з уряду й з гідности.

Але продовж століть були випадки поважної застанови над тим, чи деколи не було би вказане, в деяких особливих обставинах дещо полекшити для вірних цей закон посту. В тій справі Собор у Констанції в 1415 р., потверджуючи в засаді цей закон, додав теж деяку полекшу, кажучи: «Згідно з повагою канонів, згідно з прийнятим Церквою похвальним звичаем, що його завжди заховується, та Свята Тайна не може довершуватись після вечері, ані не можуть її приймати вірні не натще, за винятком випадку недуги, або іншої конечности, прийнятої правом або дозволеної чи допущеної Церквою».

Ми хотіли пригадати вам те все, щоби всі добре знали, що Ми, хоч обставини нових часів і речей спонукують Нас до уділення в цій справі не малих уповажнень і дозволів, все таки хочемо теж цею Апостольською Конституцією потвердити повну силу закону і звичаю Евхаристійного посту; і хочемо теж заохотити тих усіх, що можуть заховати давні приписи, щоби й на далі їх докладно заховували так, щоби з тих позволень користали тільки ті, що мусять користати і то тільки в межах конечности.

Відчуваємо милу потіху і те бажаємо ось тут, хоч коротко, виявити: коли бачимо, що набожність до Пресв. Тайни Евхаристії постійно зростає не тільки в душах вірних, але також у зверхному блеску почитання, що виявляється дуже часто на прилюдних здвигах народів. До того, без сумніву, не мало в тій справі причинилися запопадливі змагання Римських Папів, а зокрема Блаженного Пія X, що як відомо, завзиваючи до віднови стародавнього звичаю Церкви, заохочував всіх, щоби приступали якнайчастіше, а по змозі навіть щоденно, до ангельської трапези, а запрошуюючи дітей до припинання небесної поживи, мудро рішив і постановив, що обовязок св.

Сповіді і Причастія відноситься до тих усіх, що дійшли вже до вживання розуму, що зрештою стверджується в Кодексі Канонічного Права. На ті змагання Римських Папів вірні відповіли з одушевленням в той спосіб, що приступали щораз численніше до св. Трапези. Дай Боже, щоби той голод за небесним хлібом й спрага за Божественною Кровію постали у всіх людей якогонебудь віку й якогонебудь стану.

Та треба зазначити, що часи, в яких живемо й їхні надзвичайні умовини впровадили багато змін у звичаях людської спільноти і в суспільному життю, а вслід за тим постали великі труднощі, що могли б віддалити людей від участі в Божественному Таїнстві, якщо закон про Евхаристійний піст мав би бути захований всіми і в той сам спосіб, як це було дотепер.

Насамперед всі то здають, що число священників під теперішню хвилину не дорівнює щораз більше зростаючим потребам християн. Священики зокрема у святочних днях, часто мусять собі завдавати великого труду, якщо в пізнішому часі мають відправляти Евхаристійну Жертву, нерідко по два або по три рази, а деколи з обовязку мусять зробити далеку дорогу, щоби поважні частини їхнього стада не остались без Служби Божої. Ті важкі труди священників без сумніву ослаблюють їхнє здоровля, а то тим більше, що вони не тільки мають відправляти Службу Божу з виясненням св. Євангелія, але теж слухати св. Сповідей, переводити катехізацію та й виконати багато інших обовязків апостольської праці, а при цьому змагати до підготовки засобів, що їх вимагає та гостра боротьба викликана проти Бога і Його Церкви.

Але Наша думка лине в особливіший спосіб до тих, що далеко від своєї батьківщини, на апостольській праці в далеких країнах з посвятою пішли туди вслід за покликом і дорученням Божественного Спасителя: «Йдіть же і навчайте всі народи» (Мат. 28, 19); до тих проповідників Євангелія звертається Наша думка, бо вони поносять на правду важкі труди й мусять поконувати всякого роду труднощі подорожі змагають з великим зусиллям до того, щоби світло християнської віри по можности засіяло для всіх і щоби свої стада зложені дуже часто з новонавернених до католицької віри накормити тою ангельською поживою, що підтримує чесноту і оживляє побожність.

Майже в таких самих обставинах знаходяться теж і ті вірні, що перебувають чи то на місійних теренах чи то в інших місцях і не маючи коло себе власного священника, є при-

неволені чекати до пізна на прихід другого, щоби могли взяти участь в Евхаристійній Жертві й прийняти Божественну поживу.

А крім цього з розвитком всякого рода промислу, дуже часто трапляється, що немале число робітників, зайнятих працею у фабриках, у пристанях чи при транспортах і в якій іншій громадській службі, працюють на зміну не тільки в день але також і в ночі так, що деколи знесилені мусять дещо спожити, а через те не можуть приступити натще до Евхаристійної Трапези.

До цієї Трапези не можуть приступати частіше теж і матері, бо мусять полагодити перед тим домашні зайняття, що вимагають нераз багато часу.

Рівнож буває, що багато хлопців і дівчат по школах, що бажали б відповісти на то божественне запрошення «Оставьте дітей приходити ко мні» (Мар. 10, 14), в повному довірю до Того (Ісуса), що «любується в леліях» (Пісня 2, 16), що захоронить блиск і непорочність їх душ перед оманами молодечого віку і засідок світу, але деколи це для них дуже тяжко перед наукою в школі піти до церкви й підкріпитися тим небесним хлібом, а опісля вернутися додому, щоби прийняти конечну поживу.

Позатим треба завважити ще і те, що в теперішних часах нераз велике число вірних в пополудневих годинах переходить з одного місця на друге на те, щоби взяти участь у релігійних торжествах або зібраннях соціального характеру, отже якщо в цій порі було б дозволено відправляти Евхаристійну Жертву, що є життедайним джерелом Божої благодаті й загріває волю до осягнення чесноти, немає сумніву, що вірні з неї черпали б силу конечну для християнських почувань і християнської діяльності та й для послуху справедливим законам.

До цих особливих думок, здається буде вказане додати ще й деякі загальні, а саме: Хоч у наших часах медицина й гігієна зробили такі великі поступи і стільки причинилися до зменшення смертності, зокрема в молодечому віці, всежтаки обставини теперішнього життя і злидні, в наслідку жорстоких воєн цього віку, не мало ослабили будову і здоровля людського тіла.

З тих то причин, а зокрема, щоби влекшити зріст розбудженої набожності до Пресв. Евхаристії, численні Єпископи з різних країн урядовими листами просили, щоби закон посту дещо злагіднити. Апостольський Престол вже уділив

ласкаво в тій справі уповажнень і дозволів для багатьох священників і вірних. З тих дозволів мило Нам пригадати декрет п. з. «Post editum», виданий Свящ. Конгрегацією Собору дня 7. грудня 1906 р. відносно хворих. Лист Свящ. Конгрегації св. Оффіціум з дня 22. травня 1928 р. звернений до Ординаріїв про полекші для священників.

В останньому часі прохання Єпископів в тій справі були частіші й наполегливіші, а вслід за тим були дані ширші уповажнення, зокрема в часі війни. Це без сумніву показує ясно, що є нові, великі, постійні і досить загальні причини, що через них у багатьох випадках було б тяжко для священників відправляти натще Евхаристійну Жертву, а для вірних натще споживати ангельський хліб.

Тому, щоби зарадити тим тяжким невігодам і труднощам та й щоби дозволи не впровадили різної практики, уважаємо за конечне злагіднити карність Евхаристійного посту до такої міри, щоби всі були в стані заховувати той закон навіть у надзвичайних часах і обставинах. Видаючи ці постанови, віримо, що немало зможемо причинитися до зросту набожності до Пресв. Евхаристії, спонукати й заохотити всіх до участі в ангельській трапезі, а через те збільшитися без сумніву слава Божа і зросте святість Містичного Тіла Ісуса Христа.

Отже Нашою Апостольською Конституцією рішаємо і постановляємо, як слідує:

1. Закон Евхаристійного посту триває надалі в силі від півночи для всіх тих, які не є в надзвичайних обставинах, що їх вкажемо в цьому Апостольському Листі. Але майбутня загальна засада, важна для всіх священників і вірних має бути така, що природна вода не ломить Евхаристійного посту.

2. Хворі, хоч і не лежали б у ліжку, можуть за второпною порадою сповідника дещо спожити у виді напитуку або лікарства, з виключенням алькогольних напитуків. Те саме позволення дається хворим священникам, що відправляють Службу Божу.

3. Священники, що у пізнішому часі, або після важкої священничої праці, або після довгої подорожі відправляють Службу Божу, можуть дещо спожити у виді напитуку, виключаючи алькоголь, але від спожиття мають здержуватися бодай одну годину перед відправою.

4. Священники, що два або три рази відправляють Службу Божу, можуть спожити полокання чаші також на першій

і другій Літургії, але в тому випадку мають робити положання чаші тільки водою, а не вином.

5. Рівно ж і вірні, хоч не були б хворі, а тільки з причини тяжкої невилгоди, тобто задля ослаблюючої праці, або задля пізньої години, бо тільки тоді мають змогу приступити до св. Трапези, або якщо мусять відбути довгу дорогу і через те не можуть натще приступити до Евхаристійної Трапези, можуть за второпною порадою сповідника, як довго в такому положенні перебувають, дещо спожити у виді напитуку з виключенням алкоголів, але від споживання мають здержуватися бодай одну годину перед св. Причастям.

6. Якщо обставини конечно вимагають, уповноважнюємо Ординаріїв місця, щоби могли дозволити на відправу вечірної Служби Божої, але так, щоби вона не зачиналася перед четвертою годиною пополудні і то у приказані свята, навіть у знесені вже свята, у першу п'ятницю кожного місяця, а також при нагодах інших торжеств, в яких бере участь велике число людей, попри те ще й в одному дні тижня при захованні 3-и годинного посту з боку священника відносно твердої поживи і алкогольних напитуків або одної години відносно інших неалкогольних напитуків. В часі цих Служб Божих можуть вірні приступати до св. Трапези після уставу, приписаного для відправляючих священників, зберігаючи припис кан. 857.

На місійних теренах, з уваги на надзвичайні умовини, що через те, що досить рідко бувають священники, що могли б відвідати далекі станиці, Ординарії місця можуть уділити ці влади священникам-місіонарям також на інші дні тижня.

А все ж Ординарії місць мають пильно чувати над тим, щоби не допустити до якого пояснення, що розширяло б дані уповажнення та й щоби виключити якенебудь надужиття чи зневагу, бо уділяючи ці уповажнення відповідно до вимог теперішніх обставин часу, місця і осіб, Ми дуже бажаємо потвердити вагу значення і успішність Евхаристійного посту для тих, що будуть приймати Божественного Спасителя, укритого Евхаристійною ослоною. Крім цього (треба пам'ятати), що скільки разів зменшується невилгода тіла, повинна душа доповнити й надолужити внутрішню покутою або іншими способами по звичаю прийнятому в Церкві, що коли злагідное піст, то звичайно накладає інші побожні діла. Отже ці, що будуть могли користати з даних уповажнень в цій справі, повинні зносити горячі молитви до Неба, щоби від-

дати честь і дякувати Богові, а зокрема, щоби благати прощення гріхів і випросити собі небесну поміч.

З думкою про те, що Ісус Христос установив Пресв. Тайну Евхаристії на «тривкий спомин про свої страсти» нехай збудять в своїх серцях ті почування християнської покорности і покаяння, до яких повинно їх порушити розважання мук і смерті Божественного Спасителя. Нехай принесуть Божественному Спасителю, що жертвуючись постійно на престолах, відновляє найбільший доказ своєї любови, обильні овочі своєї любови ближнього. В такий спосіб напевно всі причиняться до здійснення тієї єдності, про яку говорить Апостол народів: «Єдин хліб, єдино тіло єсми мнози вси бо от єдиного хліба причащаємся» (I. Кор. 10, 17).

Заряджуємо, щоби всі рішення, що містяться в цій Конституції, були тривкі, незмінні і важні, не зважаючи на яке-небудь противне розпорядження, хоч було б гідне особливої згадки, і зносимо всі інші привілеї і уповажнення дані Апостольським Престолом в якійнебудь формі, бо треба, щоби всі одноманітно зберігали всюди цю карність.

Ті постанови зачинають обов'язувати від дня проголошення в «Актах Апостольського Престолу».

Дано в Римі у св. Петра, в Празник Богоявлення, дня 6. січня 1952 року, чотирнадцятого Нашого Верховного Архієрейства

ПАПА ПІЙ ХІІ.

4. Поучення Найвищої Священної Конгрегації Св. Оффіціум про Апостольську Конституцію «Христос Господь».

Апостольська Конституція «Христос Господь» дана Св. Вітцем Папою Пієм ХІІ, тепер щасливо пануючим, вправді дає немало уповажнень і розрішень відносно заховання закону про Евхаристійний піст, але також потверджує, по суті, переважну частину приписів КПК (кан. 808 і 858, пар. 1) даних для священників і вірних, тих, що можуть заховувати цей закон евхаристійного посту. Та всеж і до них відноситься ця перша полекша дана Конституцією а саме, що **природна вода** (без якоїнебудь домішки на майбутне **не ломить** евхаристійного посту. (Конст. ч. 1.) Щож до інших дозволів,

то ними можуть користуватися тільки ті священники і вірні, які живуть в особливих умовах передбачених Апостольською Конституцією, або ті що з дозволу Ординарія в межах нових уповажнень їм уділених, відправляють вечірню св. Літургію, або беруть в ній участь. Отже, щоби приписи відносно цього рода дозволів були заховувані однаково, та й щоби уникнути якогонебудь пояснення, що поширювало би дані уповажнення, та й щоби запобігти всякому надужиттю в цій справі, Найвища ця Священна Конгрегація Св. Оффіціум, з виразного поручення Святішого Вітця, видає наступні причиси:

Для хворих чи то вірних, чи то священників.

(Конст. н. II)

1.) Вірні-недужі, хоч і не лежать в ліжку, можуть дещо споживати у виді напиту, за виїмком алкогольних напиту, якщо ізза їхньої недуги, не можуть, без невеликої невогоди, бути натще аж до Св. Причастя; вони можуть також дещо споживати як лікарство чи то плинне (за виїмком алкогольних напиту) чи то неплинне, тільки щоби то було правдиве лікарство приписане лікарем, або загально прийняте як лікарство в такому випадку. Треба пам'ятати, що не можна вважати за правдиве лікарство якунебудь неплинну страву.

2.) Умовини, щоби користати з такого розршення від ехаристійного посту, без огляду на те скільки часу минуло перед св. Причастям повинен завжди перевірити второпний сповідник і без його поради не можна користати з того розршення. Сповідник може дати свою пораду чи то в Сповіді, чи то поза Сповідю раз на все, як довго тривають ті самі умовини недуги.

3.) Священники хворі, хоч і не лежали б в ліжку, можуть користуватись розршенням всеодно, чи мають намір відправляти св. Літургію чи мають намір тільки прийняти св. Причастя.

Для священників, що перебувають в особливих умовах.

(Конст. нн. III і IV)

4.) Священники не хворі, що відправляють св. Літургію: а) в пізнішому часі (по 9 год. рано), б) або після важкої священничої праці (вже від ранку, або через довший час), в) або після довгої дороги (це є 2 км. пішки, або пропорціонально

довше, залежно від середників комунікації, беручи під увагу труднощі дороги і особистий стан здоров'я), такі священники можуть дещо спожити як напитек, за виключенням алкоголів.

5.) Три вищенаведені випадки обіймають всі обставини у яких законодавець дає вищезгадане уповноваження тому й треба уникати всякого пояснення, що зміряло би до ще ширшого розршення.

6.) Священики, що знаходяться в таких умовах можуть дещо спожити у виді напитуку, раз або більше разів, але тільки на одну годину перед початком св. Літургії.

7.) Незалежно від інших дозволів даних Конституцією, всі священники, що відправляють дві або й три св. Літургії, можуть спожити полокання по перших двох Літургіях, але вживаючи до полокання тільки води, бо вода після нової загально поставленої засади не ломить евхаристійного посту. Але священник, що править одну по другій св. Літургію як це є звичай (у лат. Церкві) в день Різдва Христового і в Задушний день — має заховувати дотичні рубрики відносно полокання.

8.) Якщо священникові, що має відправляти дві або три Літургії, трапилося, що через неувагу ужив би вина до полокання чаші то вже **не буде** заборонено йому відправити ще й другу і третю св. Літургію.

Для вірних, що знаходяться в особливих умовах.

(Конст. н. V)

9.) Також і вірним, що не з причин недуги, але ізза іншої тяжкої невігоди не можуть заховати евхаристійного посту, дозволяється приступити до св. Трапези якщо сиючили б дещо у виді напитуку, та завжди за виїмком алкоголів на одну годину перед св. Причастям.

10.) Є тільки й виключно три випадки тяжкої невігоди:

а) ослаблююча праця попереджуюча св. Причастя. В цьому випадку розуміємо робітників, що зайняті працею у фабриках, при транспортах, у пристанях чи на якій іншій громадській службі, працюють на зміну в день і вночі; також і тих, що з обовязку, чи з любови чувають в ночі (напр. доглядачі хворих, шпитальний персонал, нічні сторожі і т. д.), також розуміємо тут жінки в тяжі і матері родини, що заки підуть до церкви, мусять допильнувати домашньої роботи, що вимагає багато часу, і інші.

б) Пізна година св. Причастя. В цьому випадку є включені вірні, що тільки в пізній годині можуть мати в себе священика з відправою св. Літургії: тут і шкільна молодь, що їй було би дуже тяжко перед наукою в школі піти до церкви, щоби прийняти св. Причастя, а опісля вернутися додому на снідання, а потому йти до школи, й інші.

в) Довга дорога, щоби зайти до церкви. За довгу дорогу треба вважати таку, що треба йти пішки коло 2 км. або пропорціонально довшу, якщо уживається різних середників комунікації узглядноючи труднощі дороги і особистого стану здоровля (гляди в горі ч.: 4).

11.) Наскільки є така тяжка невигода про те повинен второпно рішити сповідник у Сповіді чи поза Сповідю і без його поради вірні не можуть прийняти св. Причастя не натще. Вистарчить, що таку пораду дасть сповідник раз за цілий час в якому тяжка невигода все та сама.

Вечірні св. Літургії (Конст. VI).

Конституція дає Ординаріям місця (порівнай кан. 198) уповажнення дозволувати на вечірну відправу Літургії на їхній території, якщо цього вимагають обставини мимо заборони даної в кан. 821, пар. 1. Загальне добро справді вимагає деколи відправи св. Літургії пополудні: напр. для робітників в деякому промислі, де працюється на зміну навіть у святочні дні, відтак для деяких робітничих кляс, що є зайняті працею рано у святочний день (прим. у пристанях): при нагоді здвигів з релігійною чи соціальною закраскою з участю великого числа вірних, що прийшли також з далеких околиць й інше.

12.) Такі Літургії можна буде відправляти щойно по четвертій годині з полудня, а Ординарій зможе дозволити на таку відправу тільки в таких точно означених торжествах:

- а.) Приписані, обов'язуючі свята згідно з Кан. 1247, пар. 1.
- б.) Свята знесені вже згідно зі списком виданим Свящ. Конг. Собору з дня 28. грудня 1919 (порівнай А.А.С. том. XII. (1920) стор. 42-43.)
- в.) В перші пятниці кожного місяця.
- г.) В інші торжества, торжествовані з великою участю людей.
- г.) В один день тижня поза випадками вгорі вчисленіми, якщо такий дозвіл на вечірну відправу є конечний для деяких кляс людей.

13.) Священики, що відправляють св. Літургію в пополудневих годинах, а також вірні, що підчас тієї св. Літургії приступають до св. Причастя можуть підчас обіду дозволеного на 3 години перед початком Служби Божої чи св. Причастя з належним уміркованням уживати також алкогольних напитків, що їх звичайно уживається при обіді (нпр. вино, пиво й інші), але з виключенням горівок. Щож до напитків, що їх можуть уживати перед або по згаданому обіді до одної години перед Службою Божою чи перед Причастям то виключається всякий алкогольний напиток.

14.) Священики не можуть відправляти св. Літургію рано і пополудні того самого дня, якщо не мають виразного дозволу двоєння чи троєння (бінування чи трінування) згідно з приписом Кан. 806. Вірні не сміють ніколи приступати до св. Причастя рано і вечером того самого дня згідно в кан. 857.

15.) Всі вірні, хочби й не належали до тих клас людей, що для них відправляється вечірна Літургія можуть свободно приступати до св. Причастя підчас Служби Божої або (як у латинників) безпосередно перед або зараз по св. Літургії (пор. Кан. 846), але заховуючи евхаристійний піст згідно з наведеними вгорі приписами.

16.) На територіях, де не має ще сили загально прийняте право, але т. зв. право місії Ординарії можуть дозволити, на тих самих умовах, пополудневі Літургії навіть в кождий день тижня.

Уваги відносно виконання.

17.) Ординарії мають чувати над тим, щоби не допустити до зловживання й до зневаги Найсвятіших Тайн Евхаристії.

18.) Мають також чувати над тим, щоби нова практика була заховувана всіми однообразно. Нехай дадуть знати своїм підданам, що всякі інші дотеперішні особливі уповаження і розрішення територіяльні чи особисті дані Апостольським Престолом є відкликані.

19.) Конституція і теперішнє поучення мають бути пояснювані тримаючись вірно тексту, оминаючи якогонебудь поширення і так вже широких розрішень. А відносно звичаїв, якщо такі були б і ріжнились в чімнебудь від теперішних нових приписів треба триматись відкликуючої Клявзулі, що каже: без огляду на якенебудь противне зарядження, навіть якщо воно заслуговувало б на найособливішу згадку.

20.) Ординарій і священники, що мають користуватись уповноваженнями даними з боку Святого Апостольського Престолу нехай заохотять вірних, щоби часто брали участь у св. Літургії і приступали до св. Причастя. Нехай стараються досягнути те духовне добро, ради якого Святий Отець Пій XII видав ту Конституцію.

Верховний Пастир Святий Отець потверджуючи оце Почування зарядив, щоби воно було проголошене в Актах Апостольського Престолу разом з Апостольською Конституцією «Христос Господь».

Дано в Палаті св. Оффіціум, дня 6. січня 1953.

І. Кард. Піццардо, Секретар
А. Оттавіяні, Ассессор.

5. Автентичне пояснення

кан. 85 Східного Канонічного Права поданого в Апостол. Листі „*Crebrae allatae sunt*“ з 22. лютого 1949.

Папській Комісії для видання Кодексу Східного Церковного Права предложено два сумніви з матерії Східного Подружого Права, проголошеного Апост. Листом *Motu Proprio „Crebrae allatae sunt“* до канону 85, на які дано автентичну відповідь, а саме:

Canonis 85 interpretatio authentica.

D. I. — *Utrum sacerdos, latini ritus, legitime assistens nuptiis inter partem catholicam orientalis ritus et partem acatholicam sive baptizatam sive non baptizatam, servare debeat praescriptum canonis 1102 § 2 C. I. C., an praescriptum can. 85 Litterarum Apostolicarum „Crebrae allatae sunt“.*

R. Affirmative ad primam partem; negative ad alteram.

D. II. — *Utrum sacerdos, orientalis ritus, legitime assistens nuptiis inter partem catholicam latini ritus et partem acatholicam, sive baptizatam sive non baptizatam, servare debeat praescriptum canonis 1102 § 2 C.I.C., an praescriptum canonis 85 Litterarum Apostolicarum „Crebrae allatae sunt“.*

R. Negative ad primam partem; affirmative ad alteram,

В українському перекладі:

1. Чи має священик, латинського обряду, що має право благословити подружжя, де один зі супругів є католик східнього обряду, а другий не католик, хрещений або нехрещений, зберігати припис канону 1102 § 2 чи припис кан. 85 Східнього Канонічного Права з Апост. Листу „*Crebrae allatae sunt*“?

Відповідь: потакуюча на першу частину. Заперечуюча на другу частину.

2. Чи має священик, східнього обряду, що має право благословити подружжя, де один зі супругів є католик латинського обряду, а другий не католик хрещений або ні, зберігати припис кан. 1102 § 2 К. П. К. чи припис кан. 85 Апост. Листу „*Crebrae allatae sunt*“?

Відповідь: заперечуюча на першу частину, потакуюча на другу.

Пояснення.

Священик лат. обряду, що благословить подружжя вірних, з яких один супруг є католик східнього обряду, а другий не католик (після одержання розрешення від забороняючої перепони мішаного віровизнання або розриваючої перепони нерівного богочитання) має зберігати припис кан. 1102 § 2 К. П. К., що забороняє церковну відправу обряду вінчання (*omnes sacri ritus prohibentur*). Значить у випадку лат. священика відпадає церковний обряд приписаний требником, а заховується тільки те, що конечно потрібне до важности подружжя по думці приписів Кодексу Права Канонічного, то є активна участь священика, що ставить запити про подружжя згоду в прияві двох свідків. Подружжя має відбутися поза церквою (кан. 1109, § 3). Але на випадок, що зі застосування такого строгого припису могло б вийти більше зло (*graviora mala*) може Ординарій дозволити на деякий церковний обряд за виїмком відправи св. Літургії.

Священик східнього обряду, що благословить подружжя вірних, з яких один супруг є католиком латинського обряду, а другий супруг не католиком, має зберігати припис кан. 85 Апост. Листу „*Crebrae allatae sunt*“. Цим канонам є приписана одинока форма благословення подружжя, яку мають зберігати служителі східних Церков,

щоби заключені перед ними подружжя були важні. Згідно з приписами Нового Подружого Права Східньої Церкви тільки ті подружжя є важні, що **заключаються священним обрядом** перед парохом чи Місцевим Ієрархом зглядно перед уповажненим священником і бодай перед двома свідками (кан. 85 „Crebrae allatae sunt“). Практично в нас священник має заховати обряд приписаний требником, по змозі — нового римсько-видання.

Само собою розуміється, що священний обряд відпадає тідьки в небезпеці смерті, коли важне подружжя заклучується перед самими двома свідками, бо немає пароха чи Ієрарха або ними уповаженого священника, а поза небезпекою смерті, коли передбачується, що відсутність служителя триватиме впродовж одного місяця (кан. 89 Сх. Кан. Права).

Ч.: 2318/РЗ.

6. Уступлення Впр. Отця Павла Миськова, ЧСВВ з уряду Генерального Вікарія Апостольського Візитатора в Римі.

Дотеперішний Генеральний Конзулятор Верховної Архімандрії ЧСВВ і Генеральний Вікарій Апостольського Візитатора в Римі Високопреподобний Отець Павло Миськів, ЧСВВ, вибраний і потверджений Св. Отцем на уряд Верховного Настоятеля — Протоархімандрита Чину св. Василія Великого вслід за тим уступив з уряду Генерального Вікарія Апостольського Візитатора по 6 літах найтіснішої цінної співпраці у проводі нашої української католицької Церкви на скитальщині по краях Західної Європи.

Преосвящений Апостольський Візитатор враз з Впр. і Всч. Духовенством і вірними Українцями ще й на тому місці висловлюють Впр. Отцю Архімандритові свою глибоку вдячність за всі труди й жертви понесені в службі для нашої Церкви на вигнанні, а при цьому радіючи, що верховний провід ЧСВВ Боже Провидіння повірило нашому бувшому Генеральному Вікарієві, висловлюють теж найкращі побажання враз зі запевненням горячих благань до Всевишнього, щоби зволив благословити найбагатшим благословенням усі найліпші наміри Високопреподобного Отця Архімандрита на більшу славу Бога, на добро нашої святої Церкви і на прославу заслуженого Чину св. Василія Великого.

На многі літа Владико!

Ч. 2302/С.

7. Зарядження про вписи актів вінчання наших вірних в метрикальних книгах дотичної латинської парохії.

Канон 92 Подружнього Права Східної Церкви з усією строгістю вимагає від пароха, або того священика, що його заступає, по заключенні подружжя негайно вписати в книгу вінчаних імена супругів і свідків, місце й день заключення подружжя, розршення, якщо воно мало місце, хто його уділив, від якої перепони, тощо, як це приписують літургічні книги й власний Єрарх. Це має зробити парох, хоч він сам не благословив би подружжя, а дав на те делегацію він сам або Єрарх іншому священикові.

Крім цього парох зглядно уповажнений священик має помістити записку про відбуте вінчання на відповідному місці в книзі хрещених, а також дати відповідну дописку на виставлених вже раніш свідоцтвах народження й хрещення, що їх супруги предкладають при передшлюбному протоколі. Якщо котрий зі супругів хрещений в іншій парохії, тоді парох місця, де відбулось вінчання, має обов'язок про це повідомити пароха тієї парохії, де супруг був хрещений.

Цей важний обов'язок повинні наші Отці Душпастирі виконувати з найбільшою дбайливістю, у свідомості тяжких наслідків, що можуть бути спричинені занедбанням в тій справі.

Та попри згаданий обов'язок вписувати акт вінчання до власних метрикальних книг даного душпастирства тяжить на наших Отцях Душпастирях ще й другий обов'язок, подиктований обставинами нашого скитального життя й розсіяння по краях Західної Європи, а саме обов'язок вписувати акт благословленого подружжя також у метрикальних книгах латинської парохії, на якій території відбулось вінчання.

Цей самозрозумілий обов'язок тяжить на наших оо. Душпастирях ще й з високого зарядження Священної Конгрегації Східної Церкви, підкресленого в декреті номінації Апостольського Візитатора для Українців в Західній Європі з дня 21. листопада 1946 р. ч. 555/29, а повтореного відтак в тексті грамоти іменування кожного поодинокого Отця Душпастиря. Цей обов'язок є такий важний, що він тяжить не тільки на дотичному Душпастиреві, але також на женихах

так, що на випадок занедбання з боку Отця Душпастиря обоє женихи мають обов'язок подбати, щоби акт їхнього вінчання був записаний також в книзі вінчаних дотичної латинської парохії.

З прикрістю стверджено, що деякі наші Отці Душпастирі по різних краях занедбували виконання цього обов'язку, зокрема на території Німеччини, коли вінчали своїх вірних у т. зв. таборових молитовницях.

Оцим письмом заряджуємо, що слідує:

1. Отці Душпастирі доповнять занедбані дотепер вписи актів вінчань в метрикальних книгах вінчаних даної латинської парохії.

2. На майбутнє Отці Душпастирі будуть вписувати акти вінчання своїх вірних в книгах дотичної латинської парохії безпосередно по довершенні благословення подружжя.

3. Впр. Отці Генеральні Вікарії при нагоді найближчих канонічних відвідин наших душпастирств звернуть увагу на ту справу, наскільки виконується цей обов'язок і повідомлять про стан справи Ординаріят Апостольського Візитатора.

Дано в Римі 8. березня 1953.

† ІВАН, Єпископ

Апостольський Візитатор.

Ч. 2333/ГВ.

8. Піврічні звідомлення про стан душпастирських станиць.

Дотепер Всечесні Отці Душпастирі мали обов'язок предкласти звідомлення за кожне чвертьріччя їхньої душпастирської діяльності, з'ясовуючи докладно релігійно-моральний стан своїх душпастирських станиць.

З біжучим 1953 роком змінємо те зарядження й доручаємо Впр. і Всч. Отцям Душпастирям на майбутнє предкласти свої звідомлення щопівроку. При виготовленні звітів слід придержуватись дотеперішних формулярів, відповідаючи на точки й запити в них поставлені. Особливо точні і вичерпуючі відповіді слід дати на запити про релігійно-моральний стан поодиноких душпастирських станиць, про участь вірних у Богослужбах, приймавання св. Тайн, про участь вірних в харитативній діяльності та світському апо-

стольстві Католицької Акції, про кількість диких подруж, зазначаючи при цьому яких зусиль доложив Душпастир, щоб усунути згіршаючі явища.

Крім цього слід подати заваги чи на терені душпастирства діє протикатолицька агітація та яка, чи шириться сектанство, чи були жалюгідні випадки апостазії та й скільки було повернень на католицьку віру.

Піврічні душпастирські звідомлення перешлють оо. Душпастирі через свого Отця Декана, який провірить чи подані дані є вичерпуючі і перешле їх до дотичного Генерального Вікаріяту. При нагоді Апостольської Візитації відбувається звичайно спільна конференція-соборчик Отців Душпастирів, а тоді звідомлення усно і на письмі мають бути предложені безпосередньо до рук Преосвященого Апостольського Візитатора.

Ч. 2178/Обр.

9. Служення св. Літургії нашими священиками в латинському обряді.

Деякі наші священики одержали в часі останньої війни або зараз після її закінчення від Священної Конгрегації для Східної Церкви привілей служити св. Службу Божу теж у латинському обряді.

Пригадуємо, що дотичні Отці можуть користати з того привілею тільки виїмково і в залежності від дозволу з боку Преосвященого Єпископа Ординарія латинського обряду даної області та від свого Апостольського Візитатора.

Інтересовані Отці мають внести найдалі до кінця квітня ц. р. умотивоване прохання про продовження привілею на адресу Апостольського Візитатора через свій Генеральний Вікаріят і долучити посвідку від дотичного латинського Єпископа-Ординарія, що заходить необхідна потреба продовжити даному священикові такий привілей.

Та звертаємо увагу, що тільки в дуже виїмкових випадках зможемо дати нашу згоду на служіння нашими священиками Богослужби в латинському обряді, бо священиків в нас обмаль так, що ледви можуть обслужити своїх вірних розсіяних по великих просторах.

Ч. 631/ГВ/53.

10. В справі обов'язку Великодної св. Сповіді.

Переглядаючи душпастирські звіти, завважується, що розмірно поважний відсоток наших вірних занедбує свій обов'язок відбути св. Пасхальну Сповідь.

Поручається оо. Душпастирям постійно пригадувати вірним на той тяжкий обов'язок совісти зокрема для тих, що живуть в тяжкому грісі. Заохочуючи вірних до Пасхальної Сповіді оо. Душпастирі в окремих проповідях звернуть увагу вірних на те, що само занедбання Пасхальної Сповіді є тяжким гріхом непослуху супроти Церкви, нашої Матері та й що вже цей один тяжкий гріх вистарчив би на прокляття, хоч би хто й не мав інших тяжких гріхів. Щоби зрушити оспалу совість недбалюхів поручаємо Всч. Отцям Душпастирям проголосити прилюдно в церкві підчас проповіді, що вже від цього біжучого року кожний Отець Душпастир буде мати обов'язок предкладати Преосвященому Апостольському Візитаторові поіменні списки тих, що на Пасху не сповідались.

Ч. 628/ГВ/53.

11. Заохота Впр. і Всеч. Отців відправляти щорічно св. Літургії за прийняті й невідправлені літург. намірення померлими священиками.

Перед останньою війною у нас в Рідному Краю прийнявся звичай, що кожний священик був обов'язаний відправити 12 Служб Божих річно, щоб сплатити перед Богом довг наших Епархій за невідправлені Служби Божі померлими священиками, що в наслідок несподіваної смерти, вже не встигли задоситьвчинити прийнятим зобов'язанням.

Розуміючи вповні важке матеріяльне положення Впр. і Всеч. Отців на чужині, не хочемо підчеркувати того обов'язку, а тільки заохочуємо наших священиків, щоби відправляли в тому наміренні бодай 6 Служб Божих річно. Просимо всіх, що хотіли б прийняти на себе це зобов'язання, щоб зголосилися письменно в Канцелярії свого Генерального Вікаріату подаючи, скільки Служб Божих відправлять в тому наміренні ще в цьому році. Всесв. Отці Генеральні Вікарії перешлють зібрані зголошення до Канцелярії Апостольського Візитатора в Римі.

Ч. 2350/К.

12. Оголошення чергових Богослужб в тижневик «Християнський Голос».

Доручається Всечесним Отцям Душпастирям висилати на адресу Редакції тижневика «Християнський Голос» порядок Богослужб на неділі й свята кожного місяця, що їх відправлятимуть в поодиноких станицях своєї душпастирської округи.

Немає сумніву, що знаючи наперед з часописних оголошень про час й місце, де відправляється наша Богослужба, наші вірні будуть старатися прибути численніше на відправу.

Цей порядок Богослужб надсилатимуть Всечесні Отці Душпастирі й до дотичних Генеральних Вікаріятів.

Ч. 544/К.

13. В справі збірки на цьогорічну т. зв. Писанку.

З нагоди Світлого Христового Воскресення, доручаємо Впр. і Всеч. Отцям Душпастирям призначити 1 тацу на т. зв. Писанку, що буде передана на добродійні цілі Церкви.

Зібрані гроші треба переслати, найпізніше до кінця квітня ц. р. до каси Генерального Вікаріату.

Ч. 635/К.

14. Обовязок збірки на «Петрів Гріш».

В цьому році, як і в усі попередні роки, пригадуємо Впр. і Всеч. Отцям обов'язок перевести підчас св. Літургії в Празник св. Верховних Апостолів Петра й Павла (Всеч. Отці Душпастирі, що обслуговують більше осередків, чи яких вірні в Празник св. Верховних Апостолів, коли він випадає на тижні, зайняті своєю працею, — можуть перевести таку збірку в одну з попередних або наступних неділей) — збірку на т. зв. Петрів Гріш та зібрану суму переслати на адресу свого Генерального Вікаріату. В день згаданого Празника Отці Душпастирі виголосять відповідну проповідь, що утверди-

ла б вірних у їхній вірі та посилила б їхній внутрішній зв'язок із св. Апостольським Престолом.

При цій нагоді добре було би зокрема по церквах і каплицях, що призначені виключно на наші Богослуження, впровадити звичай окремої сталої коробки з написом «Петрів гріш», щоби вірні мали змогу при нагоді участі в Богослужбах кинути там свою лепту на добродійні цілі Святішого Вітця.

Ч. 1942/Св.

15. Свячення діаконів.

Дня 6 січня 1953, у Празник Богоявлення Господнього за новим стилем, Преосвящений Апостольський Візитатор в часі торжественної Святої Літургії, відправленої в Каплиці Української Папської Семінарії Св. Йосафата в Римі посвятив на Діаконів трьох клириків Салезіянського Згромадження:

1. Піддіякона Івана Дрозду
2. Піддіякона Романа Мазяра
3. Піддіякона Василя Сапеляка.

Ч. 632/К.

16. Відносно адреси Генерального Вікаріяту Апостольського Візитатора в Франції.

Поручається не вживати ні в слові ні в письмі назви: Місія українців-католиків в Парижі, а натомість вживати правильну назву: **Генеральний Вікаріят Апостольського Візитатора в Парижі**. Урядову кореспонденцію проситься слати на адресу:

LE VICAIRE GÉNÉRAL
du Visitateur Apostolique
186, Boulv. Saint-Germain
P A R I S, VI-e

17. Корисні релігійні видання.

I.

В Канцелярії Генерального Вікаріату Апостольського Візитатора в Парижі можна набути в більшій кількості чи поодинокі такі видання:

	ціна прим.
1. Архипастир скитальників	100 фр. фр.
2. Вісник (річники 1946-52)	70 „ „
3. Добрий Пастир (про Митр. Андрея)	40 „ „
4. Переслідування Укр. Церкви (на франц. мові)	50 „ „
5. Митрополит Шептицький (на франц. мові)	100 „ „
6. М. Брадович: Одна нація, одна Церква	130 „ „
7. Ватикан і Українці	30 „ „
8. Подруже право Східньої Церкви	410 „ „
9. Посол до Бога (рел. драма)	90 „ „
10. Віра наших предків (о. Т. Коструба)	50 „ „
11. В. Липинський: Релігія і Церква в історії України	180 „ „
12. Хвалім Господа (малий молитовник)	30 „ „
13. Християнська Етика	130 „ „
14. Чин Тайни Супружества (з Требника)	70 „ „
15. Святе Євангеліє (укр. переклад)	150 „ „

Замовлення слати безпосередньо на адресу Канцелярії Генерального Вікаріату Апостольського Візитатора в Парижі.

II.

о. Микола Ладомирський: «Theologia Orientalis».

В Книгарні Папського Університету «Поширення Віри» в Римі можна дістати цінну книжку Впр. Монс. о. Миколи Ладомирського «Theologia Orientalis», цебто «Східня Богословія».

Книга появилася цього року, написана в доступній латинській мові, нараховує 430 сторінок і має між іншим гарно опрацьовані догматичні питання, зокрема ті, у яких наука східних богословів різниться від науки католицьких богословів, як прим., про примат Св. Петра і Римського Архієрея, про походження Св. Духа, про Св. Тайни, про Непорочне Зачаття Пресвятої Богородиці, окремі сторінки посвячені

на з'ясування науки несторіянів та монофізитів, як також на деякі особливі питання, витворені нез'єдиненими богословами у поясненні підставових правд віри християнської. Вкінці додано окремий розділ про змагання до з'єдинення так з боку католиків як і з боку східних нез'єдинених християн.

Книжка коштує **6 (шість) дол.** Замовлення слід слати на адресу:

Libreria del Pontificio Ateneo di Propaganda Fide
Via Urbano VIII, 16. R O M A. I t a l i a

Х Р О Н І К А

ІМЕНУВАННЯ:

Ч. 2318/ГВ.

I. Всв. і Впр. Отець Микола КОГУТ, ЧСВВ, Ректор Української Папської Семінарії Св. Йосафата в Римі і Радник АВ, іменованій Генеральним Вікарієм Апостольського Візитатора на місце Впр. Отця Павла Миськова, ЧСВВ, б. Генерального Вікарія АВ, що вибраний Архімандритом Чину Св. Василя Великого.

Ч. 2092/ГВ.

Всв. Отець Др. Володимир Дзьоба — іменованій Радником Апостольського Візитатора для Українців у Західній Європі.

II. Церковні Асистенти для Організації Католицької Акції в поодиноких Генеральних Вікаріятах:

Ч. 2351a/КА.

1. Всв. Отець Др. Степан Вівчарук — іменованій Духовним Асистентом для Організації Католицької Акції в Генеральному Вікаріяті: Франція, Швейцарія, Еспанія, Люксембург.

Ч. 2351б/КА.

2. Впр. Отець Іван Кіт, Душпастир в Шарльруа — іменованій Духовним Асистентом для Організації Католицької Акції в Генеральному Вікаріяті: Бельгія, Голяндія, Скандинавські Краї.

Ч. 2351в/КА.

3. Впр. Отець Іван Леськович, Радник і Канцлер АВ — іменованій Духовним Асистентом для Організації Католицької Акції в Генеральному Вікаріяті Німеччина.

Ч. 2232/КА.

4. Преп. Отець Іван Шевців — іменований Духовним Асистентом Організації Католицької Акції в Генеральному Вікаріяті: Англія, Шкотія й Ірландія.

III. Англія:

Ч. 2094а/ГВ.

1. Впр. Отець Александер БАБІЙ, Радник АВ — іменований Душпастирем Манчестеру; мешкає:

15, Dowling Street. ROCHDALE, Lancs

Ч. 2034б/ГВ.

2. Всв. Отець Др. Володимир Дзьоба — іменований помічником Душпастиря в Манчестер, мешкає:

21, Brideoak Street, Cheetham, MANCHESTER 8, Lancs

Ч. 2094в/ГВ.

3. Впр. Отець Лев Дорш — іменований Душпастирем Брадфорду; мешкає:

28, Pemberron Drive, Morley Street, BRADFORD, Yorks

IV. Німеччина:

Зміни в обсадах душпастирств:

Ч. 512/ГВ.

1. Всч. Отець Михайло КУШКЕВИЧ, Душпастир округи Авгсбург, призначений додатково на Душпастиря в новій оселі Гогенштеттен.

Ч. 591/ГВ.

2. Всч. Отець Роман ЛЕВИЦЬКИЙ, дотеперішній Душпастир Мюнхену й округи, призначений на Душпастиря в підмюнхенських оселях Моозах і Людвігсфельд.

Ч. 501/ГВ.

3. Впр. Отець Василь МАЛКОВИЧ, Душпастир в Інгольштадті, призначений додатково на Душпастиря в оселі Тройхтлінген біля Інгольштадту.

Ч. 592/ГВ.

4. Всч. Отець Володимир СОЛОВІЙ, Душпастир округи Гарміш, призначений на Душпастиря в оселі Шонгав, де й переніс свій осідок з адресою:

SCHONGAU am LECH, im Tal - Siedlung Haus Nr. 55

Ч. 593/ГВ.

По зліквідуванні табору Шляйстайм **Дяківські Курси** перенесено до оселі Людвігсфельд біля Мюнхену.

Зміна адреси:

Ludwigsfeld b/ München, Siedlung, Rubinstrasse 13.

У. Франція

Зміна адрес:

1. о. д-р. С. Вівчарук,
95, rue de Sèvres, Paris (6),
2. о. Й. Бачинський,
50, rue des Saints Pères, Paris (7).
3. о. І. Яцків,
50, rue des Saints Pères, Paris (7).
4. о. д-р. М. Василик,
Foyer Sacerdotal, 5, rue Henri IV, Lyon (2), Rhône.
5. о. М. Ронко,
Centrale des Oeuvres, 39, rue de la Monnaie, Lille (Nord)
6. о. І. Лужецький,
25, rue de la Chèvre, Metz (Moselle).
7. о. І. Тетерка, хворий — без душпастирського призначення. Попередня адреса подана в У. В. за січень 1952 р. змінена.

Рим, дня 14. березня 1953.

о. д-р Мирослав Марусин
Канцлер.

† ІВАН, Епс.
Апостольський Візитатор.

ПОМЕРЛИ

1. о. КОРДУБА Емануїл, Радник Апостольського Візитатора, душпастир Манчестеру помер дня 4 січня 1953 р. в Манчестер, Англія.

Покійний народився дня 5 липня 1907 р. в селі Велика Воля, пов. Жидачів. Свої гімназійні і богословські студії закінчив у Львові. По одержанні св. Тайни Священства в 1934 р. душпастирював зпочатку в м. Бурштин, с. Кожушки, пов. Рогатин, а опісля в Баторівці коло Львова. Від 1943-1948 був полевим духовником I Української Дивізії, спершу на волі, а відтак в полоні (в Італії, і в Англії). По звільненні з полону душпастирював в Ілі і в Манчестер. За свою ревну працю був іменований дня 26 серпня 1949 Радником Апостольського Візитатора для Українців у Західній Європі.

2. о. СИВЕНЬКИЙ Михайло, душпастир в Копенгазі (Данія), помер дня 8 лютого 1953 р. у лічниці СС. Св. Йосифа в Копенгазі (Данія).

Покійний народився 1866 р. В 1897 році став священником, пізніше довший час був парохом в с. Дернів, Струмило-камінецького деканату. Під кінець другої світової війни виїхав на еміграцію і від 1946 р. жив в Копенгазі, душпастирюючи серед малої горстки наших скитальців.

Душі покійних поручаються св. молитвам.

Вічна їм пам'ять!

УРЯДОВИЙ ВІСНИК

АПОСТОЛЬСЬКОГО ВІЗИТАТОРА УКРАЇНЦІВ
У ЗАХІДНІЙ ЕВРОПІ

Р. V.

ЧЕРВЕНЬ 1953

Ч. 2 (15)

І В А Н Б У Ч К О

Божою Милістю й Святого Апостольського
Римського Престолу Благословенням Єпископ
тит. Кадоенський, Апостольський Візитатор
Українців у краях Західньої Європи

Всечесному Духовенству й Вірним
українцям скитальцям

мир о Господі й Архієрейське Благословення

Всечесні Отці, Дорогі Браття й Сестри!

Похвальний це звичай вшановувати торжественними річницями деякі незвичайні історичні події, світлі вони, чи сумні й трагічні у своїх наслідках для цілого народу, чи й для цілого людства. Всі культурні народи світу прийняли й завжди заховували цей гарний звичай та ще й як корисний для життєвої мудрости. Велику правду сказав старинний поганський римський мудрець Цицерон, що історія — це вчителька життя. Та правда є важна також і для християнських народів, що вправді черпають зі скарбниці Божого

об'явлення, а зокрема з Христової Євангелії найважливіші й вічні життєві правди, але з бігом історичних подій і на примірі історичних осіб учаться життєвої мудрости, як практикувати християнські засади, чого виминати, а чого триматись в життю одиниці і в життю спільноти, щоби сповнити найважливіше життєве завдання прослави Бога і досягнення вічного спасення. І в Божому Об'явленню у св. Письмі заохочує нас Дух Святий до згадки з пошаною й похвалою історичних осіб і подій, бо така згадка мила для Бога і корисна для нас. Ось у книзі Премудрости Ісуса Сина Сірахового (44, 1-2) виразно взиває Дух Святий словами: «Восхвалим оубо мужи славни і отци наша в битії, многу бо славу созда Господь в них величієм своїм от віка». Свята Матір Церква хвалить цей гарний звичай торжественного святкування річниць і дозволює на окремі Богослужби при таких нагодах, бо це починається до скріплення релігійних почувань в християнських душах.

Торжественними річницями можна вшановувати не тільки пам'ять на світлі сторінки історії, але й пам'ять на сумні сторінки історії, записані в хвилях всенародної скорби. Такі світлі й сумні сторінки історії нашого народу приходиться нам помянути в біжучому 1953 році і винести з того користь насамперед для наших безсмертних душ, а відтак і для нашого дочасного добра. Щож то за користь має бути для наших безсмертних душ? Користь на правду буде дуже велика, що вийде рівночасно й на добро цілого народу, якщо ми, згадуючи з пошаною світлі сторінки історії нашого українського народу будемо старатись виявити в особливий спосіб нашу всенародну вдячність для Милосерного Бога за те добро, що ним благословив наш нарід, зокрема за те, що післав нам мудрих, світлих і могутніх Провідників, чи батьків народу.

Згадуючи сумні й трагічні події всенародної скорби ми насамперед схлюємо голову перед зарядженням Божого Провидіння, що допускає нераз, щоби діялися богопротивні речі на шкоду народу, чи й цілого людства. Ми не можемо зрозуміти, чому Бог допустив те, як і взагалі не можемо зрозуміти, чому Бог допускає зло в світі, бо ми знаємо, що Він — всемогучий міг би завжди перешкодити й не допустити зла, бо проти Його волі нічо не станеться. Але ми теж знаємо, що Бог це безконечна Премудрість, що все знає, а при цьому й сама Любов безконечна, отже віримо, що допущення зла мусить бути згідне з недослідимим Божим наміром-планом, а Його Любов безконечна й Всемогучість може й зло обернути на добре. Тому й бачучи нераз перемогу зла над

добрим погоджуємося з Божою святою волею і кажемо: «Хай буде воля Твоя» і в той спосіб найкраще сповнюємо наш найважливіший обов'язок релігійного богочитання.

Тисячилітня історія нашої любої Батьківщини-України з маленькими перервами це радше один ланцюг трагічних переживань всенародної скорби впродовж цілих століть. Татарське лихоліття, Велика Руїна, московсько-большевицька неволя це найтяжчі допусти, що ними Боже Провидіння досвідчало і досвідчає наш український нарід. Та не бракує на сторінках нашої історії записаних і світлих подій і світлих людей, що їх варто згадувати час-до-часу торжественними річницями. Одна з таких подій нашої старої світлої давнини, з перед 700 літ, що повинна остатись на завжди в нашій пам'яті, це вивищення й відзначення королівським вінцем нашого Галицького Князя й Володаря Данила. *

I

700-ліття коронації короля Данила

Звичайно ми радо вшановуємо торжественними річницями тільки світлі сторінки нашої історії, тому і радо приготуємося, щоби навіть у тяжких умовах нашої скитальщини на чужині можливо найгідніше вшанувати в найблищому місяці грудні велику, бо 700-літню Ювілейну річницю коронації нашого Короля Данила, що про нього можемо справді сказати вищенаведеними словами св. Письма, що він один з історичних «отців наших», та й що він один з тих, що «Премудрость їх повідят людіє, і похвалу їх ісповість церков» (Сір. 44, 14). Наша пресумна історія має дуже мало таких світлих сторінок, що могли б рівнятись зі сторінкою, що на ній записана історична подія в місяці грудні 1253 р. Тоді то наш славний Галицький Князь Данило Романович дістав і прийняв від св. Апостольського Престолу в Римі, точніше від Папи Інокентія IV королівську корону як особливе відзначення за шляхетні змагання звільнити нашу любу Батьківщину зпід татарського ярма, закріпити соборність українських земель, скріпити опір проти монгольських орд і врятувати від заглади християнську цивілізацію. Це правда, що король Данило, не маючи крім св. Апостольського Престолу ніяких інших союзників (нині те саме повторюється в борбі проти безбожного московсько-большевицького ярма), у своїх змаганнях не міг мати й особливих наглядних досягнень, а всеж можна сказати, що західньо-

європейські народи могли в межичасі здвигати свої величаві катедри і могутні пам'ятники високої культури також завдяки тій обставині, що опір ставлений азійсько-монгольським ордам на українських землях заломлював монгольську похідну силу. І в тому слава нашого короля Данила, а це й наша слава. Вшановуючи пам'ять про коронацію Данила ми вшановуємо його велику ідею й чин, а зокрема сповнимо наш обов'язок винагородження йому за ту кривду, якої він дізнав і досі дізнає від деяких фалшивих науковців — істориків чужих чи може й деяких своїх, що ведені почуванням неохоти, або й ненависти до св. Апостольського Престолу, намагаються обезцінити особу того великого нашого Володаря, представляючи його в некорисному світлі.

Свята Церква наша добра Матір, що супроводить і благословить своїх вірних дітей у всіх виявах релігійного а й національного життя, радіє кожною нагодою, щоби їх піднести на дусі, щоби скріпити в них релігійні почування і загіршити й заохотити до вправи і зросту в чеснотах, а серед тих чеснот має своє місце й любов до своєї Батьківщини. Зрештою ніхто так добре не вчить любити Батьківщину, як це робить св. Церква Христова, що заохочує вірних і до героїської любови, а героїв каже шанувати в особливий спосіб. Свята Церква наказує шанувати й зберігати прадідні традиції, бо це ушляхетнює ум і серце людини. Та й слушно, бо людина, що затратила любов до своєї Батьківщини, це дивогляд, що навіть чужинцям не подобається і не заслугує на довіря.

Тому й радо не тільки дозволюємо, але й заохочуємо наше Всечесне Духовенство й наших вірних Українців у Краях Західної Європи, щоби гідно помянули торжественними обходами 700-ліття Коронації нашого Короля Данила. Заряджуємо, щоби по відчитанні цього нашого Письма в місцях осідку наших Генеральних Вікаріятів, а окремо по наших Душпастирствах, створено на те відповідні Комітети, що займуться приготуванням торжеств річниці в місяці грудні ц. р.

На відправу Ювілейної Богослужби призначаємо першу неділю місяця грудня 1953 і поручаємо нашим Отцям Душпастирям в ту неділю відправити торжественну св. Літургію благодарственну на подяку Милосерному Богові за могутню опіку Божого Провидіння над Українським Народом продовж цілої нашої історії, що мимо всіх трагічних переживань захоронив його від заглади. В своїх проповідях оо. Душпастирі заохотять вірних, щоби подякували Богу за те, що

давав нашому народові світлих провідників, які своїм мудрим проводом вказали, куди має йти шлях цілого народу. Зокрема маємо дякувати Божому Провидінню за «мужа славна і отця нашого в битії» короля Данила, що в хвилях тяжкої загрози для нашої Батьківщини з боку поганців старався скріпити звязок нашого народу з св. Апостольським Престолом в Римі, звязок, що в дійсності ніколи не був зірваний, а тільки послаблений в наслідок впливів Візантії, що від двох соток літ відколосалась від Риму. На цю обставину оо. Душпастирі звернуть особливу увагу наших вірних, заохочуючи їх, щоби йшли слідами прадідів великих св. Володимира, Королів Данила, Льва й Юрія, наших Преосвященніших Владик, що час до часу намагались особливими торжественними чинами обновляти і скріпляти звязок українського народу з св. Апостольським Престолом, слідами св. священомученика Йосафата, що за ту справу життя своє віддав і кров мученичу проляв, слідами Гетьмана Пилипа Орлика, а вкінці Великого Митрополита Андрея Шептицького, що так дуже бажав об'єднання в вірі цілого українського народу, бо знав, що без об'єднання в вірі не може бути й мови про національне об'єднання. Маємо справді добру нагоду серед тих торжеств випростуватись і скріпитись у нашій св. вірі католицькій і в привязанні до св. Апостольського Престолу, бож нам ясно, що наші діди й прадіди великі, наші батьки народу, були тої самої думки, що тільки у звязку з св. Апостольським Престолом можна зберегти правдиву й непомильну правду християнської віри, а рівночасно забезпечити існування українського народу перед загрозою з боку ворогів. При цьому стане ясна усім нашим вірним фалш і облуда ворогів українського народу, що для своїх загарбницьких цілей намагаються поширити серед нашого народу неохоту й недовіря, а навіть ненависть до св. Апостольського Престолу, бо це найлекший спосіб позбавити наш нарід сили опору проти чужого ярма. Тоді стане теж ясно нашим вірним, чому з Москви йдуть такі тяжкі напасти на св. Апостольський Престіл. Правда, для декого все ще останеться загадкою те, що й дехто зі своїх навіть не вагається уживати нікчемних засобів провокацій, відмовляючи українцям католикам патріотичних почувань, або таки називаючи їх просто зрадниками своєї прадідної віри. Але ту загадку легко розв'язати.

Знаючи «ціну» тих напастей ми скріплені у нашій правді з правдивою християнською любов'ю до тих, що нас ображають, скажемо словами Розп'ятого: «Отче, відпусти їм, бо

вони не знають що творять» (Лук. 23, 34) і не знають, що говорять. А враз із тим болючи над тою пропастю, що ділить нас і над тою сумною дійсністю, що вказує, як далекі ми ще від сповнення заповітів батьків наших, а зокрема від заповіту Христового: «да вси будуть єдино (Ів. 17, 21) ми побачимо конечність помножити наші благання і наші жертви, щоби виблагати в Бога той так дуже побажаний дар правдивої єдності в одному Христовому стаді під одним верховним Пастирем.

II

Річниця здвигу свята У. М. Х.

Попри світлу річницю Коронації Короля Данила припадає в біжучому 1953 році ще одна річниця менша, бо тільки 20-літня, двох особливо важних сторінок історії нашого українського народу, одної світлої сторінки, а другої сумної пресумної — але обі вони такі важні, що їх треба помянути особливими торжествами і вшанувати релігійним чином. Перша це 20-та річниця величавого всенароднього українського здвигу у Львові з нагоди Великого Ювілею 1900-ліття Смерти й Воскресення Спасителя нашого Ісуса Христа. Цей всенародній здвиг відбувся в днях 6 і 7 травня 1933 під кличем «Українська Молодь Христові» і знаний під назвою в скороченні «Свято У.М.Х.», бо український нарід хотів з нагоди ювілею принести в ювілейному дарі для Божественного Спасителя те, що має найціннішого, свій квіт і надію — Українську Молодь, щоби вона була на завжди Христова, бо тоді напевно буде й надією народу. На жаль не цілий український нарід мав змогу святкувати торжественно той Великий Ювілей Христа Спасителя, бо Східна вітка Українського народу в тому часі переживала найстрашніше лихоліття під безбожним московсько-большевицьким ярмом, в найтяжчих муках приносила Христові Спасителеві не тільки символічну жертву української молоді так, як це робила Західна вітка Українського народу, але віддавала таки правдиву кроваву жертву мільонів українських синів і доньок, що впали в наслідок голоду придуманого і штучно викликаного з боку безбожного московсько-большевицького уряду.

Слушно випадає нам помянути обі згадані незвичайні події особливими торжествами й Богослужбами, бо згадка кожної з них на свій спосіб напевно причиниться до оживлення наших релігійних почувань і скріплення в нас довіря

до Божого Провидіння. Ми вже сказали вгорі з якими почуваннями насамперед вдячності для Бога маємо згадувати світлі сторінки історії нашого народу. Всі, хто мав щастя бути учасником того величавого всенароднього Здвигу у Львові дня 7. травня 1933 р., мусів ствердити наглядну особливу Божу поміч і опіку над українським народом, що в час такого лихоліття так величаво зумів виявити свої релігійні і національно-патріотичні почування. Хто був учасником знає добре, скільки треба було побороти труднощів і перешкод з боку окупаційної влади що, з одного боку, звязана постановами Конкордату з Апостольським Престолом, не могла відмовити дозволу на урядження ювілейної релігійної маніфестації, але з другого боку всіма можливими засобами намагалась недопустити до неї. Тільки Божему Провидінню треба завдячувати, що понад 100.000 учасників мимо всіх труднощів і перешкод вспіли зявитись у престольному городі Львові і виявити в організований спосіб свої релігійні почування вірності й любови для Христа Спасителя та ще й ствердити прилюдною всенародною присягою ті релігійні почування і віддати Христові в Ювілейному дарі Українську молодь, що є не тільки квітом і надією народу, але й життєрадісною дійсністю і скарбом. Не тут місце описувати те всенародне одушевлення, що ним сповнились серця наших вірних в незабутньому Торжестві У.М.Х. Те одушевлення дало привід до повторення таких самих торжеств під тим самим кличем впродовж ювілейного року 1933 по всіх округах, а навіть по всіх селах на західних українських землях. Справді з подивом треба було глядіти на той небувалий запал української молоді в уряджуванні торжеств У.М.Х., а найкращі наслідки тих торжеств виявились в обнови релігійного життя серед найширших кругів нашої спільноти і це було наявним доказом, що Милосерний Господь благословив наш нарід, приймав з уподобанням його жертву і кріпив надію на світле майбутнє. Свято У.М.Х. ще й тим важне в життю нашої Церкви й народу, що воно дало нагоду до започаткування організації Католицької Акції Української Молоді (К.А.У.М.), цебто одної з підставових клітин загальної вселенської діяльності християн, що співпрацюють з Церковною Єрархією у сповнюванні тяжкого завдання поширити й закріпити Христове Царство на землі. Саме тоді, коли по той бік Збруча московсько-большевицький уряд втягав українську молодь у ряди безбожних «комсомольців» для знищення Христового Царства на землі, західно-українська молодь з могутною піснею на устах «ми хочемо Бога

він наш Батько, хочемо Бога він наш цар» ставала в ряди богатонадійної організації К.А.У.М. «Орли», щоби під Христовим прапором звести борбу зі Сатаною за Христові заповіти любови й справедливости, за свободу й незалежність своєї любові Батьківщини від безбожних ворогів.

А хоч страшна друга світова війна здавалобся знищила на зовні всі найкращі овочі Свята У.М.Х., зокрема організацію К.А.У.М., то ми можемо бути певні, що саме з рядів К.А.У.М. вийшли найкращі борці нашої славної У.П.А., що засвідчуючи геройськими трудами й жертвами свою безмежну любов до Батьківщини й уповаючи на Божу поміч, рішилися на одчайдушну борбу, щоби здобути для своєї Батьківщини-України згідно з Божим і людським правом свободу й незалежність.

Слушно повинні ми згадати торжественною 20-літньою річницею незабутнє Свято УМХ і подякувати Милосерному Богові за те, що дозволив нам в неволі пережити таку світлу сторінку нашого релігійно-національного життя. На святочні спомини про свято УМХ, серед наших скитальчих громад, по краях Зах. Європи, призначаємо найближчий місяць травень з тим, що в неділю дня 10. травня ц. р. всі наші Отці Душпастирі відправлять, по головних душпастирських осередках, благодарственну Службу Божу, а в проповідях заохотять наших вірних до вдячності супроти Божого Провидіння, а також до обнови всенародної присяги на вірність Христовим Заповітам, зложеної перед 20 літами прилюдно народними масами і повторюваної величною піснею: «Ми хочем Бога».

Львівський всенародний Здвиг, в якому брали участь наші Браття й Сестри з Волині, Холмщини й Підляша, а також повторені торжества УМХ по цілім краю були рівночасно всенароднім протестом проти безбожного московсько-більшевицького ярма над східною віткою українського народу, що саме в ту хвилю складав найтяжчу жертву майна й крові, мільйонів жертви життя в наслідок страшного голоду.

III

Річниця страшного голоду в східній Україні

В тому самому місяці травні ц. р. годиться торжественно згадати й ту сумну-пресумну сторінку історії нашого народу, записану страшними темними буквами на східноукраїнських землях в тому самому часі перед 20. літами підчас страш-

ного голоду. Ми вже сказали вгорі, з якими почуваннями треба святкувати сумні річниці подій, що називаються в нашій літературній мові «времям всенародної скорби». Ми мусимо скоритись перед таїнством Божого Провидіння і святкувати сумну річницю в душі християнської покорі, терпеливості й любови. Не сміємо нарікати на Бога, ані дорікати Богу, чому Він таке допустив на наш нарід, ані сперечатись, яка була би краща доля народу. Ми не сміємо забувати на наше відношення до Бога — Творця й Господа нашого, що каже через пророка Ісаю (55, 8): «Мої гадки не є ваші гадки; ані ваші дороги мої дороги — говорить Господь. Бо як високо небеса над землею, так високо мої дороги над вашими дорогами і мої гадки над вашими гадками». Ніякий людський розум, ані навіть ангельський розум не є всилі зглибити таїнство Божого Провидіння. Правда, ми можемо, а навіть повинні досліджувати це Боже таїнство, бо це може допомогти нам знайти деяку відповідь, що дала би заспокоєння нашому розумові й нашому серцю. Наш розум просвічений християнською вірою, знає що Бог це безконечна Мудрість, Справедливість, Всемогучість а надівсе Любов безконечна, що як найліпший Батько чуває над усім, що діється в світі так, що проти Його волі ні воробець з даху не впаде, ні волос з голови людини. Він «щедрий і милостивий Господь» (Пс. 102, 4), тільки добра-щастя хоче для нас і то не якогось щастя, але вічного щастя. Якже ж погодити з Божою добротою й безконечною любовю стільки терпіння і зла на світі, зокрема ту вікову недолу українського народу? Як це пояснити, що український нарід від віків страдає стільки кривди від чужих займанців, а Милосерний Господь те все допускає? Наука св. християнської віри оперта на словах св. Письма, зокрема на словах і примірі Ісуса Христа хоч не дає нам розвязки питання про існування всякого зла і терпіння у світі, бо Премудрий Господь захотів, щоби Боже Провидіння осталося таїнством перед нашим розумом, все ж таки дає таке пояснення, що повинно вистарчити для кожного християнина, щоби в хвилі терпіння не падати на душі, а радше зі скріпленою надією очікувати кращого майбутнього. Якою ж потіхою є слова Святого Духа в Соломонових Притчах (3, 4): «Кого Бог любить, того досвідчає». А біблійна історія вибраного народу наглядно свідчить, що завдання доручене вибраному народові, приготувити прихід Спасителя світу, було одним пасмом тяжких історичних переживань. Те все повинно бути й для нас усіх відрадою, потіхою в нашому всенародному горю. Ми можемо слушно догадуватись,

що дуже правдоподібно Милосерний Господь призначив нашому українському народові сповнити якийсь особливе завдання на Сході Європи, чи радше на пограниччю Європи й Азії, тому й приготував його такими тяжкими досвідченнями, допускаючи навіть тяжку кривду з боку людської злоби, хоч та злоба є рівночасно найбільшою образою Його Божого Маєстату. Ми ж бачимо, що ті всі страдання впродовж нашої історії не ослабили духа українського народу. Той нарід обдарований Богом особливими таланами жие й діє мимо всіх пережитих трагедій, він навіть розвивається і збільшує та й помножує свої природні скарби — Богом дані талани, а навіть збогачує культурну скарбницю цілого людства. Ми можемо слушно надіятись, що і для нашого українського народу вибе година призначена Божим Провидінням, година відзискання Богом даних прав на самостійну й від нікого незалежну свою Державу. Не сміємо ніколи падати на дусі, а память про всенародні нещастя радше нехай скріпить наше довіря до Божого Провидіння.

З такими то почуваннями святкуймо, Дорогі в Христі, цього року ту сумну-пресумну 20-ту річницю страшного голоду в Україні. Згадаймо в наших покірних молитвах ті мільони невинних жертв, що впали в наслідок голоду серед найстрашніших терпінь і в покірному довірю до Божого Провидіння благаймо Милосерного Бога, щоби прийняв ту всенародну жертву за кращу долю нашого народу. Богато з нас тут на чужині памятаємо добре ті хвилі всенародної скорби, коли то всі наші українські католицькі Владики, з великим Митрополитом Андреем на чолі, звернулись, окремим спільним Пастирським Посланням, до цілого народу, а навіть до всіх християн світу з візванням до всенародних благань про Боже Милосердя для українського народу, про приспінення хвилі визволення з під тяжкого московсько-большевицького ярма. Такими самими покірними всенародними благаннями відзначимо, Дорогі Браття й Сестри, й 20-ту річницю впродовж місяця травня ц. р., благаючи небесної надгороди для невинних мільонів жертв, що впали в наслідок голоду і в наслідок усього насилля безмежної ворожої злоби.

Зокрема поручаємо нашому Всечесному Духовенству, щоби ті всенародні благання звязати з поминальною Богослужбою Суботи П'ятьдесятниці перед Празником Сошествія Святого Духа, коли по звичаю нашої св. Церкви, молимося за всіх усопших християн. Крім цього в сам Празник Сошествія Святого Духа по вечірних колінопреклонних мо-

литвах, Отці Душпастирі, відправляють торжественні панахиди за всіх, що впали жертвою ворожого насилля. Такі Богослужби повторять, Отці Душпастирі, по всіх душпастирських осередках, заохочуючи вірних до покірних благань про Боже милосердя для нашої Батьківщини. У своїх принагідних проповідях, Отці Душпастирі, звернуть особливу увагу вірних на безумовну конечність оживлювати при нагоді таких річниць релігійні християнські почування довіря до Божого Провидіння, непохитної надії на Боже Милосердя, безмежної любови до Бога й до ближнього. Зокрема при святкуванні сумних річниць всенародної скорби, завданої нам людською ворожою злобою, є небезпека, що над релігійними християнськими почуваннями можуть взяти верх поганські почування ненависти до ворогів. Якщо ми дозволили б на те, щоби в таку торжественну хвилю нас опанували нехристиянські почування ненависти, це був би новий тріумф Сатани, може ще більший, як був тоді, коли він zorganizував на наших рідних землях страшний голод, що спричинив смерть яких 6-8 мільйонів людей. Був би більший його тріумф, бо тоді бодай ворожа ненависть не діяла в супроводі Богослужб, а наші торжественні поминки жертв мають відбутися в супроводі Богослужб. Якже ж було би можливе, щоби наші Богослужби виблагали в Бога милосердя для нас і нашої Батьківщини, якщо ми християни в тому самому часі потоптали б першу й найважливішу Божу Заповідь, про любов Бога й ближнього. Ніякий викрут не допоможе нам, Дорогі Браття і Сестри, в тій справі, бо Христова заповідь про любов ближнього навіть ворога така ясна, що ніхто не може бути оправданий, якщо не мав би в серці широкої, всеобіймаючої християнської любови навіть супроти ворогів. Не тільки в приватному, але й у громадському й політичному життю християнин не сміє ненавидіти навіть і найзавзятішого свого ворога. Можна і треба боронити себе, чи своїх дітей, чи цілий нарід перед ворогом, але не можна допустити до ненависти ворога, бо Христос виразно вимагає від нас навіть любови ворогів, кажучи: «любіть ваших ворогів і моліться за тих, що вас напастують і переслідують, щоби ви стались синами Отця вашого на небесах, що свому сонцю каже сходити і світити на добрих і на злих, а дощ зсилає на праведних і неправедних» (Мат. 5, 45). Знаємо добре, що треба звести тяжку боротьбу зі самим собою, щоби поконати порив ненависти до ворога, але саме в тій боротьбі є наша велика заслуга й доказ, що ми правдиві християни. «Яка ж заслуга ваша — каже Христос в Євангелії (Лук. 6,

32-34) — якщо ви любите тих, що вас люблять і добре робите тим, що вам добре роблять. Та ж навіть поганці і грішники так роблять». Ненависть це затрата християнського духа, це причина релігійного упадку, причина великих і численних злочинів і в життю одиниці і в життю народів, як це зрештою бачимо в цілому світі, що стільки кривди й несправедливості діється через те, що загас огонь християнської любови. Тому й остереігаємо вас, Дорогі Браття і Сестри, перед ненавистю, бо хто допустить до серця хочби й каплю ненависти, стається чужий для Бога, для Христа, для Церкви і про нього можна сказати словами св. Івана в Откровенію (3, 17), що він нещасливий і бідний, і сліпий і нагий, бо ненависть засліплює й обрабовує чоловіка зі всіх чеснот.

Не сміє бути в нас ненависти ні приватної, ні прилюдної, ні громадської, ні політичної і то не тільки у відношенні до своїх, але й у відношенні до чужинців, навіть до ворогів, бо того вимагає Христова заповідь любови. Нехай ніхто не думає, що великий патріотизм це рівночасно велика ненависть до ворога, бо можна любити геройською любовю свою Батьківщину без ненависти до ворога, а то тимбільше, що ненависть противиться Христовій заповіді, а ми ж називаємося християнами, отже й будьмо християнами в життю і в смерті.

Благодать вам Браття мир і любов від Бога Отця нашого і Господа Ісуса Христа. Амінь.

Дано в Римі, дня 28/15 квітня 1953.

† ІВАН, Єпископ

Апостольський Візитатор.

Ч. 2409/Енц.

1. Особливе Апостольське Благословення Святішого Вітця для вірних українців.

Від усіх кругів української спільноти розсіяної по різних краях світу націло до рук Святішого Вітця безліч письм з висловами найглибшої вдячності за ті найцінніші вияви батьківської любови для Українського Народу у незабутній промові Святішого Вітця з нагоди ювілею Папської Української Семінарії ім. Св. Йосафата в Римі дня 14. листопада 1952, а зокрема у прецінній Енцикліці «Східні Церкви», у якій Святіший Отець прославив перед цілим християнським світом безприкладне мучеництво української Церкви й геройську поставу українських Преосвящених Владик, священників і безмежної більшости українського народу. Деякі письма наших вірних, зокрема тих з Бельгії й Канади, зворушили глибоко батьківське серце Святішого Вітця, бо виявили найшляхотніші почування католицької віри нашого народу у відношенні до Святого Апостольського Престолу і Видимого Голови Христової Вселенської Церкви.

Святіший Отець, глибоко зворушений тими усіма висловами подяки і запевнення вірности, любови й послуху для Христового Намісника висловив окремим письмом Священної Конгрегації для Східньої Церкви з дня 13. березня 1953 ч. 41/3 свое найвище вдоволення, передаючи при цій нагоді свое особливе Апостольське Благословення для тих усіх, що надіслали письма подяки, зокрема для Преп. Сестри Марії-Дарії Шийка в Бельгії і для Чесної Родини Казимира Грицини в Канаді, а zarazом і для цілого Українського Народу.

Рим, дня 10. травня 1953.

† ІВАН, Архієпископ
Апостольський Візитатор

2. Ювілейна Книга з нагоди 700-ліття Коронації Галицького Короля Данила Романовича.

В нашому Пастирському Посланні ми заохотили наше Духовенство й наших вірних Українців у Краях Зах. Європи, щоби гідно помянули торжественними обходами 700-ліття Коронації нашого Короля Данила Романовича. В тій цілі зарядили ми, щоби в місцях осідку наших Генеральних Вікаріятів і в окремих Душпастирствах створено на те відпо-

відні Комітети, що зайнялись приготуванням торжеств цієї річниці в місяці грудні ц. р.

Щоби торжественні святкування цієї світлої історичної події не осталися тільки внутрішньою українською справою, але щоби ту подію знова піднести в свідомости цілого культурного світу та закріпити настало в його пам'яті, приготується видання, в одному великому томі, всіх Папських Письм (Листів, Буль, Бревів, Конституцій, Промов тощо), що відносяться до історії українського народу й української Церкви, зачинаючи від Папи Григорія VII, а кінчаючи Папою Пієм XII, п. н. «*Documenta Pontificum Romanorum Historiam Ucrainae illustrantia*» (1075—1953), (Документи Римських Архієреїв, що відносяться до історії України).

Багато з тих цінних Папських документів, що відносяться до нашої історії знаходиться, дотепер, в розкинутих по багатомовних збірниках історичних документів виданих нашими сусідами. Але такі більшість документів ще й досі не видана, розпорошена серед тисячів фоліялів Ватиканських чи інших Архівів. Представити в правдивому світлі те, що використовують для своїх цілей наші сусіди й винести на денне світло те, що лежить невидане в Архівах Ватикану — це завдання Європейського Ювілейного Комітету, що займається приготуванням торжеств з нагоди 700-ліття Коронації Короля Данила серед нашої спільноти по краях Зах. Європи. Видання тих всіх документів наглядно покаже історію зв'язків Руси-України з Апостольським Престолом від 1075 р. до 1953 р.

Майже всі ці документи вже зібрані Редакцією знаного цінного наукового журналу «Записки Чина св. Василія Великого». Друк цієї Ювілейної Книги зачнетися в половині серпня ц. р. і скінчиться при кінці листопада ц. р. так, щоби в початках грудня ц. р. можна було передати її на спільній авдієнції Святішому Вітцеві Папі Пієві XII як дар від українського народу та й щоби розіслати її до всіх важніших світових бібліотек, наукових і громадських установ.

Виданням цієї Ювілейної Книги повинна зацікавитися ціла українська спільнота та й понести кошти видання, що має на цілі кинути правдиве світло на найважливіші сторінки нашої історії вікової, яку пофальшували наші вороги, а й свої люди збаламучені повторюють, на спілку з ворогами найтяжчі обвинувачення проти Апостольського Престолу.

Нажаль наші Браття й Сестри в Рідному Краю не мають змоги ані святкувати Великий Ювілей ані чимнебудь причинитись до видання тривалої пам'ятки того ж Ювілею. Тому

й кошти видання мусить понести українська спільнота, що живе по цьому боці залізної заслони в Європі чи поза океаном. Ми свідомі того, що українська скитальщина в Європі не має великих засобів, але не сумніваємося, що знайдеться багато таких, що свідомі ваги задуманого видання, не відмовлять своїх дрібних датків, щоби зложитись на суму 5.000 (п'яти тисяч) ам. доларів потрібних на згадане ювілейне видання дуже важних документів для нашої вікової історії. Маємо надію, що наша засібніша заокеанська еміграція схоче також причинитись своїми датками на ту ціль.

А покищо поручаємо нашим Впр. і Всч. Отцям Душпастирям, щоби в своїх принагідних проповідях заохотили наших вірних до складання пожертв, навіть і найменших, на видавничий фонд Ювілейної Книги. Всі пожертви складати на руки Ювілейних Комітетів, створених в поодиноких Душпастирствах, а вони перешлють ті пожертви, враз зі списками жертводавців до Канцелярії дотичного Генерального Вікаріяту.

Дозволяємо перевести на ту ціль окремі збірки по церквах впродовж 6. місяців, щето впродовж другого півріччя біжучого року.

Дано в Римі, дня 6. червня 1953 р.

† ІВАН, Архієпископ
Апостольський Візитатор

3. Про обов'язок священників дбати про красу Божого Дому.

(З приводу інструкції Найвищої Свящ. Конгрегації Святого Оффіціум «про церковне мистецтво»).

Найвища Свящ. Конгрегація Св. Оффіціум видала в дні 30. червня м. р. інструкцію — поучення для помісних Ординаріїв «про церковне мистецтво», подаючи напрямні, яких треба придержуватись в ділянці церковного мистецтва. В загальному ці напрямні відносяться в першій мірі до церковного мистецтва в латинській церкві, бо воно впродовж останніх століть пішло задалеко, бо піддалось сильному впливові модерного мистецтва. Подібно як у літургії так у мистецтві східна Церква є більш консервативна, тому й дотепер з усією рішучістю противилась всяким спробам модернізації. Та всеж останніми десятиліттями можна було запримітити і в нас брак достаточного знання й доцінювання нашого рідного церковного мистецтва і то серед священників і серед вірних.

По приватних домах вірних а то й по церквах зачали появлятися на місці старих, високомистецьких і прецінних ікон дешеві, базарні статуї, модерні олійні образи, тощо. Це нездорове явище скріпилось ще більше тут на чужині, де ми, за маленькими виїмками, позбавлені власних Божих храмів, рівночасно забуваємо на красу й велич нашого українського мистецтва. Тому інструкція Свящ. Конгрегації Св. Оффіціуму пригадує, що подібно як літургія так і церковне мистецтво має великий вплив на релігійне вироблення — образування вірних, а священики свідомі цього впливу, є обов'язані бути сторожами й покровителями доброго й гідного церковного мистецтва.

У старому Завіті, при будові першої святині на честь самого Бога-Ягве, Господь дав Мойсеєві, своєму слугі, найточніші приписи, як має бути збудована скинія, зокрема кивот завіту. «І сказав Господь Мойсеєві: Ось я покликав по імені Бецалеля, сина Урі з покоління Юди і сповнив його духом Божим, мудрістю і розумом і хистом у всякому ремеслі, щоб видумувати нариси майстерні, щоб обробляти золото, срібло й мідь, у різьбленні дорогоцінного каміння... Я оце дав йому сотрудника Огліява, Ахісамахового сина, з коліна Дана і вложив хист у серце кожному знатному, щоби зробили все, що заповідав я тобі: намет зібрання, ковчег для свідцтва, віко, що на нім і усе знаряддя» (Ісх. 31, 2-6).

Якщо Господь у старому завіті хотів, щоби вибраний нарід приніс Йому в дарі вибрані первоплоди своєї культури, зокрема власних мистецьких досягнень, то оскільки більше цей обов'язок тяжить сьогодні на Христовій Церкві, супроти якої старозавітня скинія була тільки прообразом. І справді Церква принесла в дарі Христові найкращу свою поезію в безмежному багатстві літургічних пісень, вона принесла в дарі й гарне мистецтво. Навіть тяжкі часи переслідування не могли перешкодити їй сповнити цей милий довг супроти Основника Христа. Сьогодні можемо тільки подивляти красу перво-християнських символів, що їх зберегли нам римські катакомби. А з хвилиною коли Церква вийшла тріумфально з катакомбів, а на місці поганських святинь зачала будувати власні храми, мистецтво зайняло в Церкві ще важливіше місце, бо стало живою книгою, що її вмiли читати й розуміти і люди неписьменні і вчені філософи.

З пізніших віків вистарчить згадати ранне середньовіччя, коли то Василіянські монастирі на сході і Венедиктинські на заході були справжніми вогнищами церковного мистецтва. Так і по наші дні св. Церква стоїть на сторожі церковного

мистецтва, плакає його й розвиває. За собою має воно дві-тисячлітню традицію а з нею і відповідний досвід. Та не треба думати, що церковне мистецтво може все свобідно розвиватися і що є вільне від усяких небезпек і злих впливів, які могли б його звихнути. Довгі десятиліття тривала на сході затяжна боротьба іконоборців проти церковного мистецтва, доки не закінчилась побідою Церкви на 2-му Нікейському Соборі. Впродовж усіх століть, а зокрема в наших часах, терпить воно немало від нездорових впливів світського мистецтва. Тому то теперішній Святіший Отець Папа Пій XII в Енцикліці про «Святу Літургію» з дня 20. листопада 1947 р. з'ясував ядерно і ясно завдання християнського мистецтва: «... треба, щоби в наших часах мистецтво мало свобідне поле розвитку, щоби служило Божим домам і святим обрядам з належною пошаною та почесною і то так, щоби воно могло причинитись до гармонійного прославлення католицької віри. Однак з обов'язку нашого уряду мусимо відкинути й осудити ті образи й жалюгідні мистецькі форми, що їх дехто недавно впровадив, бо вони є викривленням і зіпсуттям справжнього мистецтва і до того вони деколи відверто протиставляються красі й простоті християнської побожності та в негідний спосіб ображують правдиво релігійні почування; таких образів взагалі не можна допускати до наших церков і їх треба усунути з церкви, як взагалі треба усунути те все, що не відповідало б святості місця (кан. 1178)».

Попри те 1261 кан. Церковного Права каже: «Єпископи-Ординарії хай уважають, щоби точно зберігались приписи святих канонів про богопочитання, особливо, щоби в Богослужбі публичній чи навіть приватній або й у приватному житті вірних не заводилась ніяка забобонна практика, щоби не приймалось ніщо такого, що є противне вірі, чи незгідне з церковною традицією, а обчислене на здобуття зиску. Духovenство в першій мірі має стояти на сторожі мистецької церковної традиції, воно має бути сторожем найцінніших історичних пам'яток. А що в Христовій Церкві кождий нарід має право похвалитись своїм власним стилем, отже й наше завдання як українських священиків є плекати й зберігати наш український стиль та зберегти його перед невмісними впливами. Дехто з наших священиків, допускаючи до Божого храму яку невдалу річ, може оправдуватись і казати, що таку то річ, таку то статую чи олійний образ справили його вірні і він не може цього образу усунути зі шкодою для їхніх душ, бо були б тим дуже діткнені й ображені, а зреш-

тою до цього саме образу чи статуї вони мають більшу набожність як до якої іншої, напrawdę мистецької ікони. Таке виправдання не може бути узгляднене, бо священник має вчити й провадити вірних, а не на виворіть. Нажаль можна часто ствердити, що деякі Отці Душпастирі з незнання мистецьких літургічних форм впроваджують у храм дуже маловартісні прикраси. Вистарчить вказати на штучні, паперові цвіти і нераз простацькі прикраси, що їх дехто не вагається ставити на св. престолі мимо найостріших літургічних приписів.

Дехто не може обійтися без електричних свічників, що стоять таки на престолі. Прикрасою вони не є, бо дуже неестетично виглядають електричні проводи, що ними обмотаний вівар. Якщо ті свічники мали б служити для практичних цілей, цебто для кращого освітлення, то краще дати одну чи дві сильні лампи у святилищі, що давали би більше світла, але так що не було би їх видно. Світло у Божому храмі є звичайно жертвою, що її вірні приносять. У Рідному Краю по наших селах вірні приносили до церкви воскове світло і священники не радо уживали фабричних парафінових свічок. Зокрема перед іконостасом, чи радше перед Пресв. Евхаристією має горіти живе світло, а не електричні жарівки.

Також треба звернути увагу відносно літургічних ризів, зокрема символічних знаків, що ними є прикрашені літургічні ризи. Символи є знаками, що їх можуть читати християни всіх країн і тому слід уживати тієї символіки, що витворилась впродовж церковної історії, зокрема в перших віках, коли по цих знаках християни пізнавали себе взаємно. Не годиться вживати модерних символічних знаків, що дуже часто остаються незрозумілі для вірних.

З подивом глядімо сьогодні на старі архітектурні пам'ятки церковної старини, з піетизмом приглядаємося старим мальовилам по середньовічних храмах. Нажаль сучасна церковна архітектура на заході так віддалилась від старих форм, що всі модерні церкви й каплиці не матимуть монументальної вартости, а остануться хіба на свідоцтво модерністичного впливу в релігійному житті.

Ось перед такими модерними, злими впливами остерігає церковних мистців інструкція «про церковне мистецтво». Ця остоорога також для нас є саме впору. Тепер на чужині ми також здобуваємось на матеріяльні засоби, щоби постройти власні церкви чи молитовниці. Не все маємо власних мистців, що знали б наш український стиль, що розвинувся з ві-

зантійського стилю. Ось тут Отці Душпастирі мусять подвоїти їхню увагу і то ще з того мотиву, що чужинці з великим зацікавленням слідкують за нашими звичаями, нашою культурою, нашим мистецтвом і раді бачити його у такій формі, як ми її зберегли й розвинули впродовж нашої історії. Мистецьку культуру мусять плекати й самі Отці Душпастирі бодай на те, щоби вміли розрізнити олійний образ, позбавлений мистецької вартости, від високовартісної ікони, а також на те, щоби вміли гідно прикрасити храм Божий, що є головним місцем Богопочитання, домом молитви для вірних, виховним місцем для нашого молодого покоління, мешканням самого Бога. В тому Божому домі священник щодня, входячи в святолице, говорить: «Господи, возлюбих благоліпіє дому Твого і місто селенія слави Твоея».

Нехай же справдішною красою відзначається Божий храм, нехай прикрасою його не буде дешевенька тандита, що понижує мистецтво, а радше святість місця. А вслід за тим треба викинути з Божих храмів все те, що не є мистецтвом.

Дано в Римі, дня 6. червня 1953.

† ІВАН, Архієпископ
Апостольський Візитатор

Ч. 3060/Обр.

4. Священничий одяг конечний при відправі літургічних Богослужб.

Святість чину літургічної Богослужби вимагає від священника насамперед підготовки ума і серця так, щоби той чин був справді дійством богопочитання не тільки змістом молитов, але й зверхнім виявом наших релігійних почувань супроти Бога Найвищого Господа і Творця нашого. Упіймнення Духа Святого в св. Письмі аж надто ясні в тому згляді, вони вправді звернені до всіх віруючих людей, але в першій мірі відносяться таки до священників, бо священник має доручений провід у дійствах богопочитання і є постійним посередником між Богом і людьми.

Церковні канонічні приписи зобов'язують священника не тільки до належної застанови перед літургічною Богослужбою, зокрема перед святою і Божественною Літургією, але вимагають також щоби священник і в приватному і прилюдному житті уживав священничого одягу, а для сповнення лі-

тургічних дійств богочитання уживав окремих літургічних риз.

Священичий одяг для священика — це першусього священича ряса. А хоч по деяких краях Західньої Європи серед загалу Духовенства прийнявся звичай носити світський одяг при задержанню ковнірця як клерикальної відзнаки, то всеж таки тільки дуже рідко відважиться священик приступити до відправи св. Літургії у світському одягу, без священичої рясї. І слушно, бо вірні хочуть, щоби священик завжди заховував канонічні приписи і гіршаться тим, що священик, приступає до священодійств без священичої рясї.

Від обов'язку уживання священичої рясї при відправі літургічних Богослужб (також при слуханню св. Сповідї) не звільняють священика ані безнастанні подорожі ані якінебудь інші згляди, бо попри святість літургічної Богослужби виразні канонічні приписи не допускають виїмків, хіба у крайній konieczності.

Ч. 2703/ГВ.

5. Святкування річниці Хрещення України.

В дні 1 (14) серпня, на Празник «Проісхожденія честних древ честнаго і животворящаго Креста» церковний Устав приписує т. зв. Мале Водосвяття на пам'ятку хрещення Руси-України. У Рідному Краю наші вірні завжди стрічали святочно цей день мимо того, що він не належав до торжественних свят і був звичайним робочим днем. Того дня вранці відправлялась торжественна Богослужба й водосвяття з більшою кількістю вірних, що приносили для благословення овочі й цвіти та брали додому свячену воду з Малого, серпневого водосвяття. З огляду на те, що на скитальщині нашим вірним нелегко прийти до церкви в будний день, заряджуємо торжество свячення води перенести на наступну неділю, якщо день 1 (12) серпня припадає в четвер, п'ятницю чи суботу, або на попередню неділю, якщо припадає в інших трьох днях тижня та виголосити при цій нагоді відповідну проповідь про хрещення України, щоби пригадати вірним на ту велику ласку, що нею Господь наділив наш нарід, допускаючи його до пізнання Христової Євангелії, хоч багато інших народів світу ще й нині остаються в темряві поганства.

Отці Душпастирі підчеркнуть при цій нагоді факт, що Україна прийняла разом з хрещенням правдиву католицьку віру, що закріпилась у нас за св. Рівноапостольного Князя Володимира.

6. Конкурс на прийняття кандидатів до Папської Семінарії ім. Св. Священомученика Йосафата в Римі.

(Passeggiata del Gianicolo, 7 ROMA [Borghi] Italia).

Оцим подається до відома, що у Папській Семінарії ім. Св. Йосафата в Римі остається коло 40 вільних місць для кандидатів до священства, що бажали б завершити філософічні й богословські студії в Римі.

Кожний кандидат має заявити на письмі бажання служити Богові й Церкві як священник в безженному стані.

До прохання про прийняття до П. Семінарії треба предложити такі документи: а) метрику хрещення й миропомазання, б) свідоцтво зрілості, а по змозі всі гімназійні свідоцтва, в) свідоцтво моральності від місцевого душпастиря, г) лікарське свідоцтво про стан здоровля, д) точний опис життя, хід студій, місце перебування та заняття за останніх 5 літ.

Подання вносити треба через місцевого Душпастиря до Канцелярії Апост. Візитатора в Римі найдалі до кінця серпня ц. р.

Рим, 6. червня 1953 р.

† ІВАН, Архієпископ
Апостольський Візитатор

Ч. 1258/К.

7. Конкурс на прийняття учнів до Малої Семінарії.

Доручаємо Впр. і Всеч. Отцям Душпастирям звернути особливу увагу на молодих учнів, що виявляють здібності й охоту вчитися, та пояснити їхнім батькам користі й потребу навчання й виховання цих дітей в українській школі, познайомлюючи їх рівночасно із завданням та умовами прийняття до Української Малої Семінарії в Люрі на шкільний рік 1953/54.

Прийнятими до Української Малої Семинарії можуть бути учні у віці 10 до 15 років, що закінчили з успіхом науку, приписану їхньому вікові.

Вимагані документи:

- 1) свідоцтво народження й хрещення,
- 2) лікарське свідоцтво,
- 3) останнє шкільне свідоцтво,
- 4) опінія о. Душпастиря про учня й моральний та матеріальний стан батьків.

Прохання треба спрямовувати на адресу свого Генерального Вікаріяту.

Ч. 1259/К

8. Щорічний Празник св. Володимира Вел. нагода для закріплення вірних у правдивій вірі.

Доручається Всеч. Отцям Душпастирям використати щорічну нагоду Празника св. Володимира Великого, щоби відповідною духовною наукою закріпити своїх вірних у правдивій вірі. Якщо Празник св. Володимира припадає на будньому дні тоді треба перенести Службу а wraz із нею духовну науку на наступну неділю. Було би вказане влаштувати ще й поза церквою сходуни вірних, зорганізовані з рамени однієї з католицьких світських організацій чи Брацтв, за скромною, але добре опрацьованою програмою.

Ч. 3042/Н.

9. Суботні і т. зв. четвергові школи.

Приблизна статистика нараховує біля десять тисяч українських дітей до 14 року життя на терені цілого нашого Ексархату. Тільки дуже незначна частина тієї дітвори користає з науки рідного слова й молитви в рідній мові у т. зв. суботніх (у Німеччині) та четвергових школах (у Франції) Без огляду на те, чи й на скільки наші громадські організації присвячують тій важливій справі більшу чи меншу увагу на місцях, пригадуємо Всч. Отцям, що пильна увага на релігійне виховання дітвори це один з найважливіших обовязків Душпастиря.

Вслід за цим доручаємо Всч. Отцям, заопікуватися не тільки дітворою у дитячих садках і суботніх та четвергових школах але теж і передовсім тими дітьми, які ходять до не наших шкіл, а з боку їхніх батьків не робиться того, щоби забезпечити дітям релігійне виховання у своєму обряді. Наскільки Всч. Отці не мають можливости через розлогість душпастирського терену давати правильно науку релігії тим дітям, нехай підшукають відповідні світські учительські сили й подадуть їхні імена до відома Генерального Вікаріяту Ап. Візитатора своєї області з проханням про потрібну канонічну місію до навчання релігії. При нагоді церковних відправ та душпастирських відвідин дотичної станиці Всч. Отці постараються відвідати тих дітей, провирити їхнє знання катихизму та приготувати їх по змозі особисто до св. Тайн.

Ч. 3041/ГВ.

10. В справі відпусток для священників.

Звертаємо увагу Всч. Отців Душпастирів, що вони не можуть залишати місця свого осідку зглядно не можуть виїжджати поза терен свого душпастирювання без дозволу Генерального Вікарія А. В. своєї області.

Впр. Отці Ген. Вікарії А. В. можуть дати відпустку дотичному священникові найвище на три дні, але в тих трьох днях не може припадати неділя ані торжественне свято. Священники, що для слухних причин бажають одержати довшу відпустку, мають внести заздалегідь через Генеральний Вікаріят дотичної області відповідно умотивоване прохання до Ординаріату Апост. Віз. в Римі.

Ч. 1260/К.

11. Про духовну обслугу дитячих колоній і садків.

В багатьох українських осередках діятимуть під час літніх ферій дитячі колонії та садки. Впр. і Всч. Отці Душпастирі обовязані подбати про те, щоби усі ці діти мали відповідну духовну опіку та щоби побіч розваг і науки рідного слова, був також визначений час на навчання релігії. Обовязком Душпастиря є також подбати про те, щоби підчас колоній чи садка діти враз о опікунами брали участь збірно в Богослуженнях у неділі і свята.

Ч. 3040/К.

12. Додаткове звітлення оо. Душпастирів про релігійне виховання дітвори.

Оцим доручаємо Всч. ОО. Душпастирям долучити до піврічного душпастирського звіту з днем 30. червня ц. р. і на майбутнє окремий звіт про релігійне виховання нашої дітвори на області їхнього Душпастирства. В тому звіті треба заповдати: 1) кількість дітвори в кожній місцевості приналежній до Душпастирства окремо хлопців й окремо дівчат до 14 року життя; 2) Кілько дітей ходить до прилюдних народних шкіл в даній державі; 3) Чи в тих школах побирають вони науку католицької релігії чи випадково не йдуть на науку некатолицької релігії? 4) Чи батьки дотичних дітей дбають про присвоєння дітям молитви та катихизму в рідній мові? 5) В який спосіб подбав О. Душпастир про релігійне виховання тієї дітвори в католицькому дусі з узглядненням потреб нашого обряду? 6) Чи поза Церквою будьяка українська Установа дбає про виховні справи наших дітей на даному терені? 7) Що треба зробити з боку Церкви, щоби виховну справу забезпечити? 8) Кілько дітвори зосереджено в діточих садках? 9) Кілько нашої дітвори у віці до 14 років остається без душпастирської опіки з боку свого Душпастиря? 10) Чи на області Душпастирства є світські особи, яким можна б доручити релігійно-виховну працю над дітворою у формі канонічної місії? Назвати ті особи.

Всв. і Впр. Отці Генеральні Вікарії надішлють ці окремі звіти найдалі до 15. липня до Канцелярії Апостольського Візитатора в Римі.

Ч. 2130/ГВ.

13. Церковний інвентар.

Пригадується Всч. Отцям Душпастирям обов'язок провадити окрему книгу церковного інвентаря з точним списком всіх речей, що є власністю даної церкви зглядно Душпастирства. До церковного інвентаря не належать речі, що є виключною особистою власністю Отця Душпастиря. У списку церковного інвентаря записується всі речі, що їх одержано в дарі або закуплено за церковні гроші для виключного вжитку церковного. На скільки невідома докладно ціна предметів, вписується приблизну ціну. Список ведеться в

двох примірниках, один остається в Канцелярії даного Душпастирства, а другий остається в Канцелярії дотичного Генерального Вікаріяту А.В. Про справлення нового предмету для церковного вжитку і поміщення його в списку церковного інвентаря повідомляється рівночасно Канцелярію дотичного Генерального Вікаріяту А.В.

14. Поручення оо. Душпастирям і вірним книжечок «Слово Доброго Пастиря».

Всч. Отці Душпастирі поцікавляться самі й поручать вірним дуже корисні, популярні видання — книжечки, звані «Слово-м Доброго Пастиря» — на різні теми, що їх видають правильно що місяця оо. Василяни Американської Провінції. Книжечки «Слово Доброго Пастиря» цікаві й повчальні змістом та заторкують важливі актуальні питання з церковно-релігійної ділянки. Передплата річно виносить 1^{1/2} долляра. Замовлення слід слати на адресу:

„Good Shepherd“ Basilian Fathers Box 231
Clen Cove, L. 1, N. Y. U.S.A,

15. Священичі свячення.

I. В неділю дня 3. травня 1953 р. Й. Е. Преосв. Апостольський Візитатор Кир Іван Бучко поставив на четців і піддіяконів, у каплиці св. Свящ. Йосафата в Римі двох питомців Української Папської Колегії ім. св. Йосафата в Римі і п'ятьох монахів ЧСВВ, а саме:

1. Баран Александер
2. Іванчо Микола
3. Баран Інокентій Михайло ЧСВВ
4. Лисак Борис Павло ЧСВВ
5. Кушко Євген Александер ЧСВВ
6. Мазепа Григорій Петро ЧСВВ
7. Пасічний Корнилій Іван ЧСВВ

II. В дні 14. травня 1953, на Празник Вознесення Господа Нашого Ісуса Христа, Й. Е. Преосв. Апостольський Візитатор Кир Іван Бучко, підчас торжественної Архіерейської св. Літургії в каплиці св. Свящ. Йосафата, рукоположив на священика о. П Р И Й М У Севера, питомця Української Папської Колегії ім. св. Йосафата в Римі, а також підчас цієї

самої св. Літургії, рукоположив на дяконів вищезгаданих піддяконів, а саме:

1. Баран Александер
2. Іванчо Микола
3. Баран Інокентій Михайло ЧСВВ
- 4. Лисак Борис Павло ЧСВВ
5. Кушко Євген Александер ЧСВВ
6. Мазепа Григорій Петро ЧСВВ
7. Пасічний Корнелій Іван ЧСВВ

Х Р О Н І К А

I. Англія:

Ч. 1369/PЗ.

Впр. Отець Петро Б. Кревза у Хляндуляс (Валія) грамотою з дня 20. жовтня 1952 р. іменований **Почесним Архімандритом** III-го Чина Святого Домініка і наділений усіми правами та привілеями цього ж Чину згідно з традицією св. Восточної Церкви.

Ч: 2648/К.

1. Впр. о. Степан Колянківський, душпастир Ноттінгем, виїхав до Канади.

2. Нові адреси священників:

Rev. Iwan Hasiak
19, Roberts Place
Westgate,
Bradford, Yorks.

Rev. Mykola Matyczak
50, Riches Street,
Wolverhampton, Staffs

Rev. Mykola Habak
143, Saffron Hill,
London, E. C. 1.

II. Німеччина:

Ч: 1109/ГВ.

Всеч. о. Ярослав Полянський іменований Душпастирем табору Августдорф, де й переніс свій осідок.

Адреса:
Ausländer-Wohnstätte
Augustdorf bei Detmold Westf.

III. Франція:

Всеч. о. Каричек Богдан іменованій дня 20. 3. 1953
(ч. ном. грамоти 1247/1) Душпастирем округи Нім.
Адреса: Euzet les Bains (Gard) France,

Всесв. о. Др. Василик Михайло, тепер. адреса:
68, rue Eugène Pons, Lyon 4, Rhône, France

Всеч. о. Ронко Михайло—помічник Душпастиря в Ліль
звільнений від душпастирських обов'язків.

Рим, дня 6 червня 1953

о. д-р Мирослав Марусин

Канцлер.

† ІВАН, АЕпп.

Апостольський Візитатор.

УРЯДОВИЙ ВІСНИК

АПОСТОЛЬСЬКОГО ВІЗИТАТОРА УКРАЇНЦІВ
У ЗАХІДНІЙ ЕВРОПІ

Р. V.   ВЕРЕСЕНЬ-ГРУДЕНЬ 1953   Ч. 3-4 (16-17)

ЕНЦИКЛІКА

Святішого Вселенського Архієрея з Божого Провидіння Папи Пія XII до Преподобних Братів Патріархів, Примасів, Архієпископів, Єпископів і всіх помісних Ординаріїв, що в мирі об'єднані з Апостольським Престолом.

Про святкування на цілому світі Марійського Року з нагоди сторіччя, що минає від хвили проголошення догми про Непорочне Зачаття Пречистої Диви Марії.

Папа Пій XII

Преподобним Братам Патріархам, Примасам, Архієпископам, Єпископам і всім помісним Ординаріям, що в мирі і в об'єднанні з Апостольським Престолом, привіт і Апостольське Благословення.

СВІТЛИЙ ВІНЕЦЬ слави, що ним Господь Бог увінчав Пресвяту Діву Богородицю, здається ще більше блистить на згадку про той день, коли то Наш Попередник бл. п. Папа Пій IX тому сто літ, в оточенні цілого почоту Кардиналів

та Єпископів своєю непомильною властю заявив, проголосив і торжественно опреділив, що „це Богом объявлена наука, яка навчає, що Пречиста Діва Марія від першої хвили свого зачаття, через особливу благодать (ласку) і привілей Всемогучого Бога, задля заслуг Ісуса Христа, Спасителя людського роду, була захоронена від всякого порока первородного гріху, а вслід за тим усі вірні мають кріпко й постійно в ту науку вірити”. (Булля Догм. „Іннеффабіліс Деус — Невимовний Бог” з 6. грудня 1854).

Цілий католицький світ з радістю прийняв те вирішення Святішого Вітця, бо й чекав на нього нетерпеливо вже довгий час, а набожність вірних до Пречистої Діви Марії, що пособляє найбільшому розквітові християнських обичаїв, була гейби розбуджена і дістала нову силу; також гейби новим запалом змоглась богословська наука, що ще з більшою ясністю і в належному світлі представила достоїнство і святість Пресвятої Богородиці.

А здається, що й сама Пречиста Діва Марія схотіла немов потвердити, в чудесний спосіб, те вирішення Намісника Її Божественного Сина на землі, що прийшло на радість цілої Церкви. Справді не минуло ще чотири роки від тої хвили, а в одній місцевості у Франції, у стіп гір Піринеїв, в печері Масабель обявилася невинній і простенькій дівчині Пресвята Богородиця в молодечому і милому вигляді, одягнена в білий одяг і в білий плащ, опоясана блакитним поясом. На настирливе питання дівчинки про її імя, щоби знати, що то за пані, що удостоїлась їй обявитись, вона, підносячи до неба очі з милим усміхом відповіла: «Я є Непорочне Зачаття».

Цю подію, як і треба було сподіватись, правильно зрозуміли вірні, що з усіх сторін світу, численними паломництвами напливали до печері в Люрд, оживляли свою віру, запалювали свою побожність і намагались достосувати своє життя до християнських заповідей. Там теж нерідко випрошували собі таких чудес, що збуджували подив у всіх та стверджували, що єдина католицька релігія є Богом дана і Богу мила.

В особливий спосіб, як і належало, добре зрозуміли те Римські Папи, що духовними привілеями і дарами своєї щедрости збогатили той чудовий храм, що його, в короткому часі, збудували побожні серця духовенства й народу.

I.

Непорочне Зачаття і Святе Письмо

У згаданому Апостольському Письмі, що ним Наш Попередник вирішив, що цю правду християнської науки всі вірні християни мають прийняти і кріпко її триматись, він не зробив нічого іншого, як тільки те, що своїм авторитетом вірно, дбайливо перейняв і потвердив думку Святих Отців і цілої Церкви, що почавши від перших віків поширилась впродовж століть.

Насамперед підставу цієї науки маємо вже у Св. Письмі, де оповідається, що Бог — Творець усіх річей, по нещаснім упадку Адама промовив до спокусника й обманця змія такими словами, що їх немало Отців і Вчителів Церкви і багато признаних викладачів відносять до Пресвятої Диви Богородиці, а саме: «Ворожнечу покладу я між тобою і жінкою, між твоїм насінням і її насінням...» (Битія, 3. 15). Якщо отже Пречиста Діва хоч на один момент була би позбавлена Божої ласки, через те що була зачата з первородним гріхом, то бодай в цьому, хоч і дуже короткому часі між Нею і змієм не було би цієї постійної і вічної ворожнечі, про яку говориться, зачинаючи від первісного «передання» аж до хвилі торжественного проголошення догми Непорочного Зачаття, а радше було би деяке підданство.

А відтак, як Пресвяту Діву повитав Архангел словами «благодатная» (Лк. 1. 28), тобто по грецьки «кехарітомене» (обрадованная) і «благословенна ти в женах» (тамже стих 42), то ці слова, як це завжди розуміло католицьке передання, ясно вказують, що «з того особливого, торжественного привіту, ніколи передтим не чуваного, ясно виходить, що Пресвята Богородиця була скарбницею всіх Божих благодатей і прикрашена дарами Святого Духа, ба що більше, Вона була гейби безконечною скарбницею і невичерпною безоднею тих скарбів так, що ніколи не була під властю проклятого» (Булля, «Невимовний Бог»).

Свідоцтва Отців

Цю науку первісної Церкви, передали нам у дуже ясних висловах, не стрічаючи ніяких противників, Святі Отці, бо твердили, що Пречиста Діва Марія була «тією лелією між терням, тією неткненою землею, несплямленою, завжди бла-

гословенною, вільною від всякого гріховного порока, негниючим деревом, завжди хрустальним джерелом, зародком благодати, а не гніву, чиста і то під кожним оглядом пречиста, свята й далека від всякої гріховної плями, краща від усякої краси, святіша від усякої святости, одна свята, вища понад усіх крім одного Бога, а навіть понад самих Херувимів і Серафимів і понад усі ангельські хори краща, миліша, святіша» (тамже).

Коли розважимо дбайливо, як треба, ті всі похвали на честь Пречистої Диви Марії, хто ж мав би відвагу сумніватися, що вона будучи чистіша від Ангелів і завжди осталась чиста, могла би бути, хоч би тільки на хвилинку, в якому-небудь грісі? Отже справедливо й слушно св. Єфрем, звертаючись до Її Божественного Сина, каже: «Направду тільки Ти і Твоя Мати, ви єдині під кожним оглядом є гарні. Бо ані в Тобі, ані в Твоїй Матері нема ніякої плями» (Пісні Нізібійські, вид. Біккель, 123). З тих слів наглядно виходить, що, коли йде мова про якунебудь гріховну пляму, серед усіх Святих мужчин і жінок, тільки про Неї одну можна сказати, що тут не може бути ніякого сумніву та й що ніхто, ніколи не мав такого особливого привілею, що його Вона дістала від Бога і то тому, що була піднесена до гідности Божої Матери. Саме цю Її гідність торжественно признав і проголосив Єфеський Собор проти ереси Несторія, а від тієї гідности не може бути більшої гідности. (гл. Пій XI, Світло правди, ААС. т. XXIII, ст. 493). Саме та гідність вимагала повноти благодати та й щоби душа була вільна від всякого порока, бо так і належить ся з огляду на найвищу, по Христі, гідність і святість. Що більше, здається, що саме з тієї знеслої гідности Богородиці, немов з таїнственного і найчистішого джерела випливають всі інші привілеї й благодати, якими в надзвичайний спосіб і в надзвичайній мірі, була прикрашена Її душа і Її життя. Слушно каже св. Тома з Аквіну: «Пречиста Діва, будучи Божою Матір'ю, має деяку безконечну гідність, що походить від того безконечного Добра, яким є Бог» (гл. «Сумма Богословська, I, квестія 25, артикул 6, до 4). А інший славний письменник розвиває і пояснює ці слова отак: «Пречиста Діва . . . є Божою Матір'ю, отже є така чиста і така свята, що попри Божу святість не можна собі уявити більшої святости». (Корн. а Ляпіде, до Мт. 1, 16).

Непорочне Зачаття і Відкуплення Ісуса Христа

Зрештою, якщо ми вглибимося в ту річ і візьмемо під увагу ту палку і найнижншу любов, якою, без сумніву, любив і любить Господь Бог Матір Свого Єдинородного Сина, то якже могло би нам прийти на гадку, що Вона, хоч би тільки на коротеньку хвилину могла бути у грісі і позбавлена Божої благодати? Таж напевно Бог мав силу, задля заслуг Спасителя, обдарувати Її цим пресвітлим привілеєм, а навіть годі собі подумати, що Він цього не зробив би. Справді годилось, щоби Мати Спасителя була, можливо, наигідніша Його самого. А Вона не була би гідна Його, якщо, хоч би тільки в першій хвилині свого зачаття, була би, через первородний гріх, підчинена під прокляту владу Сатани.

Не сміє ніхто сказати, що через те поменшується Відкуплення Христа, так як би воно вже не обіймало цілого потомства Адамового, отже через те немов би дещо відіймалось з діла й гідности самого Божественного Спасителя. Таж якщо глибше і старанніше розглянемо справу, то легко побачимо, що Ісус Христос, справді в найдосконаліший спосіб відкупив Свою Божественну Матір, бо ж тільки з огляду на Його заслуги Бог захоронив Її від будьякого порока первородного гріху. Отже цею наукою ані не ослаблюється ані не зменшується безконечна гідність Ісуса Христа, ані не поменшується Його діло Відкуплення загалу людського роду, а противно, те все побільшується до найвищого степеня.

То ж неслухно з цього приводу, багато некатоліків і протестантів не погоджуються й осуджують нашу побожність до Пресвятої Богородиці, кажучи, що ми мовляв через те відіймаємо дещо з належного почитання Бога й Ісуса Христа. А діється саме противно, бо почитання, що його ми віддаємо Пречистій Діві, без сумніву, звертається на славу Її Божественного Сина, не тільки тому, що від Нього, як з першого джерела, походять всі благодати, навіть ті найбільші, але також і тому, що, як кажеться в книзі Притч (17, 6): «Похвала чадом, отци їх».

Свідоцтво старинних літургій і східнього християнства

Длятого то, від найдавніших віків, ця правда в Церкві ставалась щораз то яснішою і щораз більше поширялась навчанням Пастирів в умах і серцях вірних християн. Про це свідчать, як Ми вже сказали, письма Святих Отців, Вселенські Собори, Акти Римських Папів, вкінці про те свідчать найстарші літургії, що в своїх, навіть і найстарших книгах, вчисляють і це свято, як передане предками.

Попри те все також і серед християнських східних спільнот, що вже давно відірвались від єдності з Католицькою Церквою, не бракувало і не бракує таких, що цю науку прийняли, хоч і мають деякі пересуди або й різні хибні погляди, і щороку святкують Празник Непорочного Зачаття Пречистої Діви Марії. Але ж, без сумніву, вони не святкували б того свята, якщо тої правди не були би перейняли з давних часів, цебто заки відкололись від одного стада.

Непорочне Зачаття і Внебовзяття

Отже мило Нам саме тепер, як минає одно сторіччя від хвили, коли безсмертної пам'яті Папа Пій IX торжественно визначив цей особливий привілей Пречистої Діви Богородиці, в оцьому письмі словами того самого Папи заключити, що та наука «по думці Отців зазначена у Святому Письмі, передана стільки і такими важними свідоцтвами тих самих Святих Отців, висловлена і прославлена у стільки славних памятках шановної старини, вкінці предложена і потверджена найвищим і найважливішим рішенням Церкви» (Булля, «Невимовний Бог») так, що нема «нічого дорожчого, нічого солодшого для Пастирів і для вірних християн, як все і всюди почитати, взивати і проповідувати з якнайгорячішою любов'ю Пречисту Діву Богородицю зачату без первородного гріху» (тамже).

Нам здається, що цей дорогоцінний жемчуг, що ним тому сто літ прикрашено священний вінець Пречистої Діви Марії, сьогодні блистить ще більш блискучим світлом, тому що Ми, за ласкою Божого Провидіння, мали щастя, при кінці Ювілейного Року 1950, проголосити як правду віри, що Пресвята Богородиця з тілом і душею була взята до неба, а в Нашій душі ще зберігається дуже милий спомин про те все. В той спосіб Ми задоволили бажання вірних християн, що того

собі горячо бажали вже тоді, як тільки було торжественно проголошене непорочне зачаття Пречистої Діви. Тоді то, як Ми писали в Нашому Апостольському Листі «Муніфіцентіс-сімус Деус — Найщедріший Бог» «серця вірних християн оживлені надією, сподівались, що також і правда віри про вознесення Пречистої Діви з тілом на небо буде вже якнай-скоріше торжественно проголошена найвищим Учительським Урядом Церкви» (ААС, т. XXXV, ст. 744).

З того приводу здається, що всі вірні християни, ще з глибшим зрозумінням, можуть звертати свій розум і своє серце до таїнства Непорочного Зачаття Пречистої Діви. Бо ж ті дві правди віри, ті два таїнства пов'язані зі собою найтісніше, отже через торжественне проголошення і належне висвітлення правди про вознесення Пречистої Діви на небо, — що є немов вінцем і доповненням попереднього марійського привілею — вийшла наявно повніша і ясніша та чудесна і премудра гармонія того Божого зарядження й привілею, що ним Бог хотів Пречисту Діву Марію зберегти чистою від всякої плями первородного гріху.

То ж через ці два пресвітлі привілеї, якими була обдарована Пресвята Богородиця, так, світанок як і кінець Її земської мандрівки, заясніли найяснішим світлом. Совершенній невинності Її душі, вільній від всякої плями, в належний і чудесний спосіб відповідає найвища «прослава» Її дівичого тіла; так як була Вона об'єднана зі своїм Єдинородним Сином в боротьбі проти пекельного вужа, так теж і з Ним бере участь в найславнішому тріумфі над гріхом і його сумними наслідками.

II.

Почитання Марії і обнова обичаїв

Та це вікове торжество має не тільки оживити у всіх душах католицьку віру і щирі набожність до Пресвятої Богородиці, але має також, можливо якнайбільше, причинитись до уладження життя вірних по зразку Пречистої Діви. Усі матері дізнають дуже милих почувань, коли спостерігають, що в лицах їх дітей відбивається особлива подібність їхніх черт лица; так і Марія, наша найсолодша Мати, не може мати іншого більшого бажання і більшої приємності, як коли бачить, що черти і прикраси Її душі відбиваються в дум-

Поміч Марії проти ложних наук і проти пристрастей нашого часу

Ви добре знаєте, Преподобні Браття, що тих упімнень і заохот, щоои вернутись до Христа та й щоои доаиливо й со-вісно достосувались до Його заповідей, дуже потреоують сьогодншні люди. Бо ж так багато ворогів змагає до того, щоои з коренем вирвати з людських сердець християнську віру, раз хитрощами і скритими підступами, то знов явною і впертою пропагандою їхніх олуdiv, що їх проповідують та ще й нахабно хваляться, кажучи, що це слава нинішного поступового й світлого віку. Та кожний наглядно бачить, що по відкиненні святої релгії і по усуненні Божого ладу, що встановлює ріжницю між тим, що добре, а що зле — тоді вже закони майже на ніщо не здадуться, а й сама Влада майже нічого не значить. А в слід за тим люди збаламучені тими фальшивими науками затрачують надю і вже не очікують безсмертних дїбр, отже звертають свої неумірковані бажання на посідання земських дїбр, пристрасно пожадають чужого добра, а якщо коли трапиться їм нагода чи можли-вість, беруть собі силою чуже добро. Відси то постають між громадянами гнїви, ненависти, ворогування; відси постають замішання в публичному і приватному життю; з того пово-леньки зачинають хитатися підвалини держави, що їх не-легко можна втримати й скріпити силою законів чи автори-тетом влади. Відси також іде моральний упадок в наслідок лихих представлень, злих журналів, а вкінці і в наслідок злочинів.

Не перечимо, що багато в тім згляді, для стримання лиха, може зробити державна влада, але ліку настїльки лих, без сумніву, треба шукати у якому глибшому джерелі. На поміч треба покликати силу міцнішу від людської і таку силу, що просвічувала б людські уми, що порушила б людські душі й обновила їх Божою благодаттю, щоби вони стали ліпшими.

Щойно тоді можна сподіватись, що всюди зацвите хри-стиянське життя, що правдиві засади, на яких стоять дер-жави можливо якнайбільше скріпляться, а серед різних суспільних кляс запанує обопільна, рівна й щира оцінка рі-чей, враз із справедливістю і любовю, що устануть вкінці гнїви, яких насіння завжди приносить нові нещастя, а розя-рених людей часто пхають до пролиття людської крови, так що вкінці, по успокоєнні і злагідненні противенств, які існу-ють між вищими і нижчими клясами суспільства, вирівнано

уложаться і заіснують за обопільною згодою справедливих права обох сторін при належних зглядах для кожної і для спільного добра.

Поворот до християнських засад через Марійський Рік

Немає сумніву, що те все є в стані зробити, вповні і тривало, тільки християнські заповіді, якщо тільки їх дійсно ми заховували б. До ревного і діяльного заховання їх кличе нас усіх Пречиста Діва Богородиця. Маючи те на увазі, як треба, запрошуємо Вас, Преподобні Брати, всіх разом і кожного зокрема, цим Окружним Письмом (Енциклікою), щоби ви відповідно до вашого уряду, заохотили своє духовенство і повірений вам наряд до святкування Марійського Року, що його заповідаємо для цілого світу, а саме від місяця грудня ц. р. до місяця грудня наступного року, з тої нагоди, що саме минає перше століття від хвилі, коли Пречиста Діва Богородиця, на радість усіх християн, заблистала новим жемчугом, цебто від коли, як ми вже сказали, Наш Попередник безсмертної пам'яті Пій IX торжественно проголосив і определив, що Вона була зачата без плями первородного гріху. Маємо повне довіря, що марійські торжества принесуть ті дуже побажані і спасенні овочі, яких всі нетерпеливо очікуємо.

Проповіді й паломництва в Марійському Році

Щоби легше й успішніше ту ціль досягнути, бажаємо, щоби в кожній Єпархії на цю тему були виголошені відповідні проповіді і відповідні виклади, щоби ще краще пояснити людям ту правду християнської науки та щоби зростала в народі віра, щораз більше загорілась набожність до Пречистої Диви, а тоді всі охотно собі постановлять ревно йти слідами нашої Небесної Неньки.

А що по всіх містах, місточках і селах, де тільки живе християнська релігія, там завжди є яка церква чи престол в Церкві або бодай ікона Пречистої Диви Марії, що її почитає вірний народ, Ми бажаємо, Преподобні Браття, щоби вірні збирались там якнайчастіше та одними устами й одним серцем зносили свої, не тільки приватні, але й прилюдні, всенародні молитви, до нашої найсолодшої Матери.

Там, — як це зрешто є майже по всіх Єпархіях — де є

храм, в яким Пречиста Діва Богородиця є особливо почитана, нехай в означених днях цілого року збираються побожні паломництва з торжественними прилюдними виявами їхньої спільної віри і спільної любови до Пречистої Діви. Немає сумніву, що такі торжества, в особливий спосіб будуть відбуватись при Люрдській печері, де Пречиста Діва Марія, непорочно зачата, є почитана такою горячою набожністю.

Та попереду всіх, на зразок для всіх нехай святкує Марійський Ювілей це Вічне Місто — Рим, що вже від перших часів християнства має особливе почитання до своєї Небесної Матери й Опікунки. Як відомо всім, є тут багато церков, що в них Римляни почитають Пречисту Діву, але понад усі найбільша, то, без сумніву, базиліка названа іменем Папи Ліберія, де ще донині блистить мозаїка Нашого Попередника бл. п. Сикста III, як цінна пам'ятка віри у Боже материнство Пречистої Діви. Там також добродушно усміхається ікона тої Матінки, що носить назву «Салюс популі Романі — Спасення римського народу». Отже туди нехай прибігають римські богомольці і перед тою святою іконою нехай висловлять свої благання, щоби випросити найрадше те, щоби Вічне Місто, що є центром католицького світу було також для всіх учителькою віри, побожності і святости. «Бо — говорячи до вас, сини Риму, словами Нашого Попередника св. п. Льва Великого — скажемо, що хоч всі церковні громади на землі повинні процвітати всіми чеснотами, то ви між усіма народами повинні бути перші в побожності, бо ваша громада основана на апостольській скалі, а хоч разом зі всіма відкупив вас Господь Наш Ісус Христос, то св. Апостол Петро вас передусім обучив» (Промови, III, 14; Міне, П. Л. 54, 147-148).

Окремі молитви за людей різного віку

Багато ласк мусимо випрошувати у Пречистої Діви, Її могутнього покрову, заступництва і посередництва. Найперше мусимо просити, як ми вже згадали, щоби наше життя, за поміччю Божої ласки, щораз більше пристосувати, до християнських заповідей, бо ж віра без діл є мертва (Яків, 2,20 і 26), а ніхто не може dokonати щонебудь для спільного добра, якщо він перше не світить перед другими прикладом чесности.

Благаймо наполегливо, щоби наша шляхетна і відважна молодь зростала здорова і чиста, щоби, в заранні молодости, не заразилась зіпсутим подихом цього століття та й не по-

старілась в пороках; щоби та молодь вміла добре уміркувати свої нестримні пожадання і щоби спротивляючись всяким спокусам не зверталась до злих і шкідливих річей, але щоби зверталась до того, що є гарне, святе, гідне любови, високе.

Благаймо спільно одним серцем, щоби мужеський і дозрілий вік відзначався християнською чесністю і мужністю, щоби в родинній спільноті блистіла несплямлена вірність, що процвітала би у здоровому й побожному вихованню потомства і скріплялась згодою та обопільною поміччю.

Благаймо вкінці, щоби старці тішились овочами свого доброго життя, щоби як колись зблизились їх кінець, не мали чого боятись, не мали ніяких викидів совісти, ні тривог, щоби не мали за що стидатись, але радше, щоби зі сильним довірям очікували надгороду за свій довгий життєвий труд.

Молитви за терплячих і переслідуваних

Крім цього благаймо в наших мольбах до Божої Матері, хліба для голодуючих, справедливости для поневолених, батьківщини для скитальців і вигнанців, гостинного дому для тих, що не мають даху над головою, належної свободи для тих, що несправедливо увязнені, або заслані до концентраційних таборів, виблагаймо так дуже побажаний поворот до батьківщини для полонених, що ще сьогодні, хоч війна вже від стільки літ закінчена, караються, зідхають і стогнуть в полоні, благаймо радісного ясного світла для тих, що є сліпі тілом чи душею, а братньої любови для тих усіх, що розеднані між собою гнівом, ненавистю й незгодою, щоби вони молитвою виеднали собі згідливість, єдність думки, і погідну співпрацю, що ґрунтується на правді, справедливості і приязних взаємо-відносинах.

Молитва за переслідувану Церкву

Особливо бажаємо Собі, Преподобні Брати, щоби в тих горячих мольбах, що їх будемо заносити до Бога підчас святкування грядучого Марійського Року, намагались виблагати ласку, щоби під покровом Матері Божественного Спасителя і нашої найсолодшої Матері, Католицька Церква могла вкінці тішитись, по цілому світі, тою належною свободою, бо ж та свобода, як наглядно вчить історія, вийшла завжди на добро народам, а ніколи на їхню шкоду, завжди причиналась до осягнення згоди між громадянами, державами чи народами, а ніколи не змагала до противенств.

Всі знають в якому тяжкому положенню, на деяких місцях, перебуває Христова Церква і якою брехнею та очерненням поневіряна, насиллям поневолена. Всі знають, що в деяких краях Пастирі Церкви або прогнані, або без справедливої причини увязнені, або цілком серед таких перешкод живуть, що не можуть свobodно, як належить, виконувати свій пастирський уряд. Вкінці всі знають, що там не може бути власних шкіл, ані не можна, прилюдно, в часописах навчати, боронити і поширювати християнську науку ані не можна належно виховувати молодь в тій науці. В тій справі, ми вже нераз, як тільки трапилась нагода, звертали до вас ту заохоту і тепер наполегливо повторюємо зі серця ту заохоту цим Окружним Письмом, в повнім довірю, що впродовж цього заповідженого Марійського Року, в цілому світі, полинуть благальні мольби до Пречистої Диви Богородиці, нащої всемогучої і солодкої Матері, передусім про те, щоби ті священні права, що належаться Церкві і яких вимагає горожанська повага для гідности й свободи людини були всіми на ділі визнані, а це, без сумніву, вийде на загальну користь і на зріст спільної згоди.

До вірних замовклої Церкви

Бажаємо, щоби ці Наші слова, повні горячої любови, найперше дійшли до тих, що мусять мовчати серед всякого рода ворожих засідок і хитрощів глядять з болем серця на свою християнську громаду поневолену і пошарпану та позбавлену всякої людської помочі. Нехай і вони ці наші найдорожчі Браття і сини тісно обеднані разом з нами і з усіми іншими вірними християнами перед Вітцем милосердя і Богом всякої потіхи (гл. II Кор. 1,3) взивають могутнього заступництва Пречистої Диви Богородиці нашої Матері і благають в Неї небесної помочі і надприродної потіхи. Триваючи з невгнутим духом у вірі батьків, нехай у тій тяжкій біді візмуть собі якби на відзнаку християнської мужности оці слова Медоточивого Учителя св. Вернарда: «Постоїмо і будемо боротись аж до смерти, якщо того треба для нашої Матері (Церкви), відповідною зброєю, не щитом і мечем, але молитвою і сльозами до Бога» (Св. Вернард, Листи 221, 3; Міне П. Л. 182, 36, 387).

Слово до нез'єдиненої Східної Церкви

Також і тих, що відділені від нас, від хвилі давного розколу, а їх Ми зрештою любимо Нашим батьківським серцем запрошуємо, щоби разом з нами заносили такі мольби і благання, бо ж Ми добре знаємо, що вони особливо почитають Матір Ісуса Христа і святкують Її Непорочне Зачаття. Нехай ця Пречиста Діва Марія зглянеться на тих усіх християн об'єднаних вузлом любови, як звертають до Неї свої благальні очі, серця й молитви і просять того світла, що просвічує уми надприродним сяйвом і благають тої єдності, що з неї вкінці буде одно стадо і один Пастир (Ів. 10, 16).

Заохота до покайних діл

До тих спільних молитов треба додавати побожні діла покути; бо замилювання до молитви вправді «піддержує духа, спрямовує його на велике діло і підносить його на Божі справи; а покутою досягаємо панування над собою, зокрема над тілом, що в наслідок первородного гріху бунтується проти розуму і проти заповіді Євангелія. Це ж наглядна правда, що ті чесноти є тісно між собою пов'язані і себе взаємно спмагають, змагаючи разом до тієї самої цілі, а саме, щоби відтягнути людину, народжену для неба, від річей низьких, перемінаючих, а піднести її до майже небесного приставання з Богом» (Лев XIII, Енц. «В місяці жовтні» з 22. вересня 1891; Акти Льва XIII, т. XI, ст. 312).

Молитва за мир

А що не запанував ще тривалий, щирий і спокійний мир ні в людських серцях ні серед народів, то нехай усі вірні намагаються покірним благанням вимолити, щоби той мир досягнути і забезпечити, щоби Пречиста Діва Марія, що дала нам Князя Мира (гл. Ісаїя, 9, 6), своїм Покровом і своєю опікою злучила людей у приязній згоді. Тільки тоді люди можуть спокійно заживати добробуту, що його можна досягнути впродовж цього короткого життя, коли не будуть поділені ненавистю чи розсварені нещасними незгодами, коли не будуть творити проти себе ворожих таборів і зводити боротьбу погрозами чи підступними плянами, але коли подадуть собі братню руку і поцілунок мира «що є спокійна свобода» (Ціцero, Філіп. II, 44). А той мир кермований справедливістю і спомаганий любов'ю робить з різних клас громадян і з різних

народів та націй одну, як і треба, згідливу родину.

Дав би Божественний Спаситель, за заступництвом і просьбою своєї найласкавішої Матери, щоби найобильніше і найкраще сповнились ті Наші дуже горячі бажання, такі згідні, як вповні сподіємося, не тільки з бажанням всіх Наших синів, але також і тих усіх, що їм лежать на серці збереження християнської культури і поступу цивілізації.

А тимчасом завдатком тих небесних дарів і знаком нашої батьківської доброзичливості хай буде Апостольське Благословення, що його даємо з цілою любов'ю вам, Преподобні Браття, усім разом і кожному зокрема, як також вашому Духовенству і вашим вірним.

Дано в Римі при Храмі св. Петра, дня 8. місяця вересня, в Празник Рождества Пречистої Диви Марії, 1953 року, Нашого Вселенського Архієрейства Року 15.

ПАПА ПІЙ XII

Дано в Римі при Храмі св. Петра дня 8. місяця вересня року 1953, Нашого Архієрейства року 15.

**Високопреподобному й Всечесному
Духовенству й вірним українським скитальцям
по краях Західної Європи**

*Мир о Господі й Архієрейське
Благословення*

**Високопреподобні і Всечесні Отці, Дорогі
в Христі Браття й Сестри!**

Століття проголошення догми про Непор. Зачаття П. Д. М.

З близьким сторіччям, що минає вже дня 8. грудня ц. р. від хвилі, коли святої пам'яті Великий Папа Пій IX проголосив на радість цілому християнському світові найсолодшу правду нашої св. віри як Богом обявлену правду про Непорочне Зачаття Пречистої Диви Марії цілий католицький світ очікував від Святішого Отця Папи Пія XII якого батьківського слова заохоти до торжественного відсвяткування тої благословенної сторічниці. Усякі нагоди пам'ятки чи річниці церковно-релігійні чи національні святкує кожний християнський нарід передусім в тій цілі, щоби виявити свої живі сердешні релігійні почування перед Богом і перед світом, щоби скріпити почування віри, надії й любови цебто

тих найважливіших християнських чеснот, без яких наша туземна мандрівка, наше ціле життя не мало б ні цілі, ні змислу.

Тож годилося в особливий спосіб звернути увагу всіх вірних християн на таку милу нагоду, як сторічча від проголошення догми про Непорочне Зачаття Пречистої Диви Марії, і візвати всіх до найторжественнішого святкування тієї річниці, бо здається не може бути кращої й милішої нагоди для людського серця, щоби виявити свої синівські почування для своєї найдорожчої й найліпшої Мами, як саме річниця її загального признання й прослави. А Пречиста Діва Марія цеж для нас усіх найдорожша й найліпша Матінка Небесна, що любить нас всіх більшою любов'ю як усі земські мами разом люблять свої діти. А й ми Її любимо і слухно кажемо «не імами інія помощи, не імами інія надежди токмо Тебе Пречиста Діво» (Кондак Параклису).

Енцикліка «Світлий Вінець».

І Святий Отець сказав таке очікуване батьківське слово до всіх християн у Своїому недавньому Окружному Письмі, що зачинається словами «Світлий Вінець», а зверненому до всіх Патріархів, Архієпископів й Єпископів обєднаних зі святим Апостольським Престолом, а через них до всього Духовенства і до всіх вірних християн у світі.

Те батьківське письмо Святішого Отця наші Отці Душпастирі прочитали Вам уже, Дорогі Браття й Сестри і пояснили Вам, як то дуже горячо Верховний Пастир Христової Вселенської Церкви бажає собі і взиває по батьківськи всіх Своїх вірних синів і доньок по цілому світі, щоби старались як найторжественніше святкувати ту благословенну річницю і то не тільки одним яким торжеством, але богатьома ріжними торжествами впродовж цілого Ювілейного Марійського Року, що зачнеться від дня 8. грудня 1953, а скінчиться 8. грудня 1954 — а в нашому обряді від дня 22. грудня 1953 цебто від Празника Непорочного Зачаття аж до 22. грудня 1954 з Празником Непорочного Зачаття.

Святкування Марійського Року

Не будемо в цьому нашому Пастирському Листі повторювати того всього, що говорить Святіший Отець у Своїй прегарній Енцикліці, бо наші Духовні Отці вже те все Вам прочитали й пояснили в окремих проповідях і про саму Правду Непорочного Зачаття і про спосіб святкування заповідженого Ювілейного Марійського Року. Додамо тільки, що окремим Декретом св. Пенітенціарії (відділу для Від-

пустів) Святий Отець призначив з духовної скарбниці Церкви особливі ласки й відпусти, які можемо позискати при побожних практиках Марійського Року для себе і для душ в чистилищі, що потребують помочі від нас. Про ті відпусти повчать Вас наші Отці Душпастирі, як маєте з них користати. Окремим письмом до нашого Всечесного Духовенства заряджуємо, щоби на найближчих т. зв. Соборчиках, в поодиноких краях, під проводом наших дотичних Високопреподобних Отців Генеральних Вікаріїв зложено подрібний плян святкування по всіх українських громадах на скитальщині згідно з бажаннями Святішого Вітця, висловленими в Енцикліці так, щоби цей Ювілейний Рік збудив, запалив і скріпив ще більше нашу набожність до Небесної Неньки, Цариці Нашої а враз із тим приніс обнову нашого християнського життя через змагання як найвірніше наслідувати життя Пречистої Діви Марії у повному самовідданні на Божу волю і в сповнюванні Божих Заповідей.

Хвилеві досягнення Царства Сатани.

Тяжко діткнула нас Господня рука, найстрашніше лихоліття переживає наш український нарід, а те саме нещастя загрожує цілому світові, бо царство Сатани наступає з усіх сторін і всіма можливими засобами намагається знищити Христове Царство в людських душах. Щораз довідуємося про нові здобутки царства Сатани і про нові злочинні посягнення, щоби ті здобутки закріпити, а навіть збільшити так, щоби доказати свою наявну, рішучу перемогу над християнським свобідним світом, а вслід за тим здавалобися була би безнадійна всяка спроба боронитись перед кінцевим наступом. Усім нам ясне, що загроза нових досягнень царства Сатани при помочі т. зв. холодної війни, ворожої пропаганди, особливої рухливости ріжних т. зв. християнських сектярських груп, що співпрацюють з царством Сатани в поборюванні Вселенської Церкви, при безмежному поширенні лихої безбожної літератури, неморальної преси, радіопередач, телевізії, кінових і театральних видовищ — та загроза стає щораз більша, бо в самому християнському вільному світі зростають міліонові ряди збаламучених людей, що не тільки не станули б в обороні Христового Царства, але словом і ділом підготовляють ґрунт для ворожої перемоги. Щораз нові спроби безбожного московсько-большевицького уряду поневолити чи радше знищити Христову Церкву серед народів, що дістались у засяг комуністичних впливів викликають ще вправді поважну хвилю протестів

з боку величезної маси віруючих християн, але ніде правди діти, досі свобідний християнський світ у своєму загалі не має ще свідомости жаху тієї загрози, що зависла над світом, бо звідомлення й ствердження про гірку долю тих нещасних народів, що знайшлись під тяжким ярмом московсько-большевицького управління приймає ще завжди з деяким недовірям.

В Бозі одинокий ратунок. Помочі в Бога треба просити.

Не маючи належної свідомости про тяжку загрозу, а до того, перецінюючи довіря до своїх матеріяльних засобів оборони т. зв. західній світ, за малими виїмками, не добачує того, що від такої тяжкої загрози можна врятуватись тільки при надприродній помочі з неба. Але тої помочі з неба треба в Бога просити. А щоби наші просьби могли бути вислухані, треба би виконувати деякі важні передумови доброї просьби. Насамперед мусимо молитись і просити в ім'я Христа, бо так хоче сам Ісус Христос, що сказав: «Амінь, амінь кажу вам, щонебудь будете просити Отця мого в ім'я мое, дасть Вам» (Ів. 16, 23). Отже просьба в ім'я Христа, з вірою в Христа, з покликком на Його безконечні заслуги за нас і для нас напевно буде вислухана, бо так заявив сам Христос. Не можна навіть в тому сумніватись, бо як сказав Христос: «Небо й земля минеться, а мої слова не минуться» (Мат. 24, 35).

З Христом — наша перемога.

А що найстрашніша загроза зависла над нами усіма, тож ми всі мусимо просити в Бога — Отця небесного помочі з неба, захорони перед тою небезпекою і звільнення тих, що вже з допусту Божого дістались в тяжке ярмо царства Сатани. Це правда, що Христос ще й іншими словами обіцяв своїй Церкві, що «пекольні сили її не переможуть» (Мат. 16, 18) та й що «Він буде завжди з нами аж до кінця світу» (Мат. 28, 20) і ми можемо бути певні, що ніякі ворожі затії не завалять Христової Церкви, а й ми з Христом непобідимі, бо якщо Христос — Бог з нами то хто ж встоїть проти нас». каже св. Павло (Рим. 8, 31). Та це також правда, що хоч Церква непобідима, то поодинокі люди можуть попасти в засілку пекольних сил і пропасти на віки. Це правда, що Христос з нами, але чи ми завжди є з Христом. обєднані з Ним святою благодаттю? А тільки тоді не встоїть проти нас ніяка ворожа сила, якщо ми справді є з Христом-Богом.

Сумний стан у Західному христ. світі.

Байдужність христ. світу в обличчі великої загрози.

Та ми є свідками дуже сумного стану у західньому хри-

стиянському світові, що свобідні христіяни, хоч і добачують деяку загрозу для своєї свободи на випадок дальших і більших досягнень царства Сатани тільки час до часу і то не всі звертаються до Бога з просьбою в імя Христа про поміч з неба. Натомісць переважаюча частина християн, це правда, що не бажала би собі перемоги большевизму над свобідним світом, навіть приготавляє деяку оборону перед загрозою, може навіть звертається до неба з просьбою про поміч, але те все діється не в імя Христа, а тільки в імя переминаючих земських ідеалів для збереження своїх свобід, чи багатств, чи вищого життєвого рівня, чи просто з нерадивости, щоби не досвідчити на собі якоїнебудь зміни в теперішньому способі життя. Бувають час до часу маніфестації і то величаві релігійні маніфестації для протесту перед Богом і перед світом проти переслідування людей і цілих народів поза т. зв. залізною заслоною з додатком всенародних молитов за тих, що терплять переслідування, але в тих маніфестаціях не бере участи християнський загал, а тільки ті добрі й ревні християни, що справді затривожені загрозою, що зависла над світом. Решта приглядається спокійно, без дієвої участи в мольбах і благаннях і навіть не думає про те, щоби благати в імя Христа Божого Милосердя й помочі, для стримання й усунення загрози. Одним словом можна сказати, що смертельна загроза з боку воюючого зорганізованого безбожництва, і то загроза втрати не тільки всяких дочасних матеріяльних дібр, але й загроза втрати найцінніших духових і духовних дібр і свобід, загроза переживати таку саму гірку долю найстрашнішого переслідування за правдиву віру Христову, що його зазнають від літ нещасні народи поза т. зв. залізною заслоною, а вкінці й загроза вічної погуби безсмертних душ — ті всі загрози одним словом не викликали досі належної застанови й постави серед загалу вільного християнського світу. Усі стверджують, що зло на світі поширюється щораз більше, а загроза найстрашнішої війни, що могла би знищити з корінем правда християнську цивілізацію не дається усунути ніякими людськими засобами, ні просьбами, ні грозьбами у бік ворога. Усі говорять про мир, а сам ворог ще від усіх голосніше горлає про те саме, але кожний бачить, що той мир ще дуже далеко від нас так, що можна повторити з Пророком Єремією: «Мир, мир і не бі мира» (Єр. 8, 11).

Милосерний Господь час до часу ріжними допустами як неврожай, повинь, пощесть, землетрус, по ріжних краях, хо-

че опам'ятати людство, щоби зрозуміло свою залежність від Бога й уладило своє життя згідно з Божими заповідями. Вкінці приходить наявний Божий допуст зі загрозою перемоги над світом царства Сатани так наявно немов би говорив і до нас усіх, як колись до Ізраїля устами Пророка Єремії: «Се аз наведу на вас язик і здалеча, рече Господь, язик сильний, язик старий, егоже язика не увіси (ни уразумієши, що глаголет) тул его яко гроб отверст, вси кріпщі і поядят жатву вашу і хліби ваша і поядят синов ваших і дщереі ваших і снідять овец ваших і телцев ваших і поядят виногради ваша і сокрушат мечем гради ваша твердия, на нихже ви уповасте» (Єр. 5, 15-18).

Але яка ж то велика більшість західніх християн замикає очі, щоби не видіти тої загрози, не довіряє й немов би повторює за давним Ізраїлем: «Не суть сія, ниже прийдуть нас злая, і меча і глада не узрим» (Єр. 5, 12).

Голоси перестороги збоку Церковної Єрархії без належного відгуку.

Безупину при всяких нагодах Святіший Отець у Своїх промовах чи Апостольських Письмах, а за Ним всі Єпископи й Духовенство у Пастирських Листах чи проповідях звертають увагу всіх християн, що тільки особливе Милосердя Всемогучого Бога могло би врятувати світ від тієї загрози, і такого милосердя треба виблагати від Бога. А щоби склонити Милосердного Бога до помочі й рятунку zagrożеного людства не вистарчає сам вияв страху перед загрозою нещастя, але треба здавати собі справу з того, що те нещастя безбожницького комуністичного ярма впало вже нині на одну третину людства і загрожуватиме цілому людству якраз з вини самого людства. Таж Спаситель наш Ісус Христос дав нам свою Божу науку і свій найкращий примір як маємо уладити наше життя на всіх ділянках, а до того установив Свою Церкву, щоби передавала людям Його науку без похибок і допровадила всіх до вічного спасення. Цеж люди самі за підшептом Сатани, бунтуючись проти єдиної правдивої Христової Церкви, потворили собі різні Церкви, вдумали різні хибні нібито науки-системи, відпали від Бога і сказали, що можуть своїм людським розумом упорядкувати відносини серед людства й обійтись без Бога. Те, що нині діється у світі, це прямий наслідок тієї поширеної апостазії (відпадення) від Бога серед людської спільноти, це наслідок подоптання Декалогу того вічного Божого Закону, що міститься в 10. заповідях Божих. Ще й нині ті т. зв. могутні

цього світу пробують стримати загрозу, що зависла над світом, але не мають відваги скоритись перед Богом, що одинокий є Паном і Сувереном світу і кермує ним. Скільки ж то відбулось ріжних Конференцій, нарад, скільки було промов і дискусій підчас Загальних Зборів т. зв. Організації Об'єднаних Націй, але чи почув коли хтонебудь слово про Бога, про Боже Провидіння? Чиж не було би слушно, що Милосерний Господь скаже вкніці: «Робіть без Мене», але це була би разом і найтяжча кара, яка стрінула б людство, бо щож може сотворіння, чи навіть цілий світ без Бога?

Милосерний Господь готовий допомогти.

Віра свята учить нас, що Бог вправді найвищий Господь і Суверен, бо Творець наш, але рівночасно є нашим найліпшим Батьком «щедр Господь і милостив, долготерпелив і многомилостив, не до конца прогнівається, ниже во вік враждует» (Пс. 102, 8-9). Якщо тільки Він побачить добру волю з боку людства, що воно хоче завернути з фалшивої дороги і заявить готовість скоритись перед Богом, узнати Його суверенні права над світом і виконувати Його заповіді, Він готовий Своєю всемогутньою силою направити те все лихо, що ми самі собі накоїли. Він у Своїй безконечній Любові до нас усіх не хоче нічого, як тільки, щоби грішник навернувся. «Не хочу смерті грішника, но яже обратитися нечестивому от пути своєю і живу бити єму» (Єзек. 33, 11). Але треба навернутись, треба каятись, інакше сповнятись слушно слова Христові: «аще не покається, всі погибнете» (Лук. 13, 5).

Занепад християнського життя в одиницях, в родинах, у цілих народів.

Але чи може покаятись людство, що в своєму бунті проти Бога зайшло вже так далеко, що просто затрачує усякий релігійно-моральний змісл? Чи люди знайдуть настільки сили й доброї волі, щоби двигнутись з того упадку, закинути гріх й відвернутись від гріха, а звернутись до Бога з покірною просьбою про рятунок? Таж то вже справді на всіх ділянках приватного, громадсько-суспільного й політичного життя запанували такі жалюгідні звичаї, що не треба рахуватись з Богом і Його заповідями, що релігія це приватна справа, що кождий може вірити, що хоче і робити що хоче. Говоримо про той свобідний християнський світ, бо ані поняття не можемо мати про те спустошення доконане в міліонах людських душ під безбожницькою системою. Отже саме в тому свобідному чи як його називають західному християнському світові, в якому перебуває і наша скиталь-

щина, загально стверджується від деякого часу масова дезерція християн від релігійних практик, зокрема з боку мужчин. Робітничі й міські маси, з малими виїмками, занедбують цілком дві головні релігійні практики, а саме участь у недільній Службі Божій і Пасхальну Сповідь. Між т. зв. інтелігенцією бачимо тільки малий відсоток практикуючих християн, решта це нібито різні діячі суспільні й політичні, при цьому крайні ігноранти в релігійних справах, вважають, що релігія добра ще для непросвіченого простолюддя, а релігійні практики це залишки темного середновіччя. Порівнюючи безконечні ряди мужчин, жінок, дівчат і хлопців при вході чи виході до кіна з тими маленькими групами побожних християн, що приходять чи виходять з церков — можна з жалем ствердити, що церкви опущені, кивоти замкнені, а кіна набиті, бо загал просто не цікавиться релігійними справами. Такі поняття як: Бог, гріх, душа, небо, пекло, стали вже тільки пустим звуком, а життя зовнішнє й змісловє вбило цілком християнський смак. Церковні проповіді не заходять до мас, бо тих мас вже не видно в церкві навіть підчас великопосних богослужб ані підчас св. Місій, чи реколекцій. Нема сумніву, що поглиблюється щораз більше релігійна криза, цебто затрата релігійних почувань насамперед відносно вічних правд святої віри, що їх мало хто бере поважно, а вслід за тим наступила й моральна криза-погіршення, цебто глибокий занепад моральности. Це вже не тільки сама неморальність, цебто подоптання морального християнського закону, що його підставою є Декальог — 10 Божих Заповідей. Така неморальність завжди була й буде в наслідку зіпсутої нашої природи через первородний гріх, якщо людина не співпрацює з Божою благодаттю, щоби в хвилі покуси опертися й поконати пожадання. Але в теперішньому світі моральне погіршення можна вже назвати радше «аморальністю» цебто затратою морального зміслу, що вже не розріжняє що добре, а що зле. Те що вчєра було ще дуже тяжкою провинною, нині є дрібницею, а безстидні вибрики молоді виправдується легко: «а що ж то злого, всі так роблять».

Справді глибока релігійна криза навіть в самих католицьких західних краях, але вона ще глибша в краях некатолицьких з перевагою протестантського чи сектарського населення.

Релігійне погіршення серед української спільноти на чужині.

З прикрістю треба ствердити, що й наша українська скитальщина у своїй масі перебуваючи в т. зв. західному християнському світі не встигла опертися тій релігійній кризі, а в багатьох випадках йде за модою, що має бути нібито знаком вищої культури й поступу. З піврічних звідомлень наших Отців Душпастирів про релігійно-моральний стан наших українських громад на скитальщині довідуємося, що той стан дуже сумний. Переважна частина нашої спільноти на чужині не відбуває правильно тяжко обов'язуючих християнських практик відносно недільної і святочної Служби Божої й Пасхальної Сповіді. Навіть половина наших вірних не вплачує приписаного церковного податку на утримання своєї Церкви, а тимчасом витрачує величезні суми гроша на забави, п'янство чи таки просто на розпусту. Множаться т. зв. цивільні подружжя без церковного благословення, недозволені подружжя з іновірцями, чи радше зі сектярами, що не мають ніякої віри, наложництва тривають вже від літ. Мало хто передплачує й читає наші католицькі часописи «Християнський Голос», «Голос Христа Чоловіколюбця», «Нашу Церкву», зате у великому числі розходяться часописи, що поширюють фальшиву обоятність в релігійних справах, а подекуди й зраджують недвозначно свою неприхильну поставу до католицької Церкви. Католицьких книжок на релігійні теми майже ніхто не читає. Мимо безстанних пастирських упімнень, щоби в кожній українській родині, чи радше в руках кожного дорослого українця знайшовся «Катихизм» цебто наука головних християнських правд віри для поширення релігійної свідомості серед маси наших вірних — Отці Душпастирі жалуються, що ледви маленька горстка вірних забажала тієї книжки, а решта не цікавиться тією справою, хоч і напевно мало хто знає основні правди віри, а є і такі, що не знають навіть головних таїнств нашої віри.

Про спільні молитви ранні й вечірні в українських родинах оо. Душпаситрі у своїх звідомленнях не могли нічого сказати, бо тої гарної побожної практики таки немає, а вслід за тим треба догадуватись, що мало хто молиться. Ще й досі не створено по всіх українських громадах церковних Брацтв Матери Божої Неустаючої Помочі, ані Марійських Дружин для молоді, а якщо й створено подекуди Марійське Брацтво то там немає мужчини, а тільки по декілька жінок.

З деяких звідомлень можна було ще зі стидом довідатись про деякі особливо тяжкі злочини, dokonані нашими вірними.

Заник братньої любови та партійна нетерпимість.

А загально вже знана в світі наша жалюгідна дійсність крайної нетерпимости й ворогування поміж політичними групами й партіями, хоч усі заявляють на словах, що стоять на засадах християнської віри й моралі, то на ділі виходить, що християнські засади це тільки зовнішня вивіска, бо де нема християнської братньої любови, там нема християнства. Бо аж надто ясно сказав Ісус Христос у Євангелії: «О сем разуміють всі яко ученици мої есте, аще любов імате между собою» (Ів. 13, 35). А де нема любови ближнього, там нема й любови Бога.

Потреба поширення світського Апостольства серед нашої спільноти на скитальщині.

От такий то сумний релігійно-моральний стан у української скитальщини, подекуди ще сумніший від загального стану інших християн в західному світі, бо в них таки бачимо поважні спроби Католицької Акції чи світського апостольства під проводом Церковної Єрархії dokonати обнови світу і позискати душі для Христа. Правда і з нашого боку йдуть також спроби створити відповідний ґрунт для апостольського руху, щоби зберегти нашу Церкву на чужині, щоби не пропадали українські душі, та покищо ті спроби дуже мізерні, бо немає в нас достаточної релігійної свідомости про завдання людини супроти Бога й Христової Церкви. Здавалобися, що ми, що за ласкою Божою спаслися від страшного московсько-більшевицького ярма й опинились на скитальщині будемо розуміти, що то за цінний дар Божий віра наша християнська, які то ми щасливі, що можемо свободно нашу віру визнавати й жити правдивим християнським життям у Божій благодати. Миж не потребуємо боятись переслідування за вияв нашої віри і наших побожних практик, так, як мусять боятись наші батьки, браття й сестри, що остались у Рідному Краю. А тимчасом у хвилі, коли цілий наш нарід стогне в неволі під тяжким безбожницьким ярмом і вичікує Божого Милосердя, тут на скитальщині стільки тисячів наших людей не живють по християнськи й не боятись Бога та стягають на цілий нарід може ще більші і тяжчі кари. А може якраз від нашого праведного життя і від нашого заховування Божих заповідей залежить ціле майбутнє

нашого народу, чи будемо на віки поневоленими рабами, чи свободними й щасливими громадянами нашої любої Батьківщини. Чиж і з того згляду не повинні би грішники, що стратили Божу благодать помиритись з Богом і не відкладати з дня на день покаяння і обнови життя? Чи вспіють наші Отці Душпастирі так промовити до загалу наших вірних, щоби пробудити тих, що сплять й отворити очі засліпленим, що не бачуть страшної загрози дочасної й вічної, і перейняти їх страхом перед Божим судом? Чи знайдуть християнські провідники в західному світі такі вогнені слова, щоби ними збудити совість світу і завернути людство до Христа, бо він єдиний є: «дорогою, правдою, життям» (Ів. 14,6). Бо тільки тоді як будемо обіднані ласкою з Христом Царем і Вождем нашим можемо бути певні, що загроза з боку царства Сатани минеться. «Христос мусить царювати» (І. Кор. 15, 25), каже св. Павло.

МАРІЯ, МАТИ МИЛОСЕРДЯ — НАША НАДІЯ

Святіший Отець своєю останньою Енциклікою зарядив торжественне святкування Марійського Року не тільки на те, щоби звеличати Матінку Божу й Матінку нашу Пресвяту, але також на те, щоби виблагати в Неї милосердя над світом, а передусім ласку навернення для грішного світу. Це правда, що ми всі найбільше бажаємо собі звільнення світу від того нещастя до ч а с н о го, що впало вже на одну третину людства і загрожує й цілому людству. Але ще більше нещастя то те, що обіймає щораз ширші круги людської спільноти по цілому світі, це релігійна криза-погіршення, або ясніше повільна затрата релігійних почувань. Без особливої Божої помочі — благодати годі сподіватись двигнення світу з того упадку. Одинокий наш рятунок це св. Покров Нашої Небесної Неньки, що ним закрила б нас перед Божим гнівом і стримала б караючу Божу руку та й щоби Своїм всемогучим заступництвом випросила нам усім ласку правдивої обнови християнського життя. Святіший Отець сподівається, що вірні християни послухають Його пастирського голосу і впродовж Марійського Року не перестануть благодати Матінку нашу Найліпшу, щоби не оставила нас сиротами опущеними на ворожу поталу. Святіший Отець сподівається, що вияви щирої набожності до Небесної Цариці і сердешні благання добрих і ревних християн впродовж Марійського Року можуть ще й в тому самому році склопити Божу Любов безконечну, щоби дати грішному й невдячному людству новий

доказ безмежного милосердя й прощення, якщо тільки покажеться крихітка доброї волі у людей признати Божі суверенні права, завернути зі шляху бунту проти Бога а йти шляхом Божих Заповідей. Вистарчить бодай крихітка доброї волі з боку людей, бо решту доконає Божа благодать, що дістанеться людям через материнські руки Пречистої Диви Марії, що є скарбничкою Божої благодати. Та крихітка доброї волі з нашого боку необхідна, без неї нема мови про рятунок, бо такий вже порядок установив Господь Бог, що «створив нас без нас», як каже св. Августин, але «не спасе нас без нас».

Заохота гідно відсвяткувати Марійський Ювілей

Передаючи Вам Браття й Сестри батьківські слова заохоти Святішого Вітця до найкращого святкування благословенного Марійського Року. Його бажання, сподівання й Апостольське Благословення, ми не сумніваємося, що наші вірні Українці навіть підчас побуту на чужині, а радше з того приводу ще з більшою натугою схочуть виявляти перед Богом і перед світом свою синівську любов і необмежене довіря до нашої Найсолідшої Матінки Небесної, побожними прилюдними Богослужбами, приватними набожними практиками, а надівсе обною свого християнського життя так, щоби і чужинці серед яких живемо будувались з нас і подивлялися нашу набожність до Пресвятої Богородиці. Вже не раз за час нашої скитальщини на чужині наші українські паломництва до Люрду у Франції, чи до Остакер-Монтагю у Бельгії, чи Альтетінг у Німеччині збуджували подив у чужинців, але хто ж міг би вчислити ту безліч благодатей одержаних нашими на тих святих місцях, де Матінка наша Пресвята й Скарбничка Божих благодатей роздає цілими жменями найщедріші ласки усім, хто просить. Напевно і в цьому Ювілейному Марійському Році полинуть численні українські паломництва до святих Марійських місць в поодиноких краях, щоби у стіп Небесної Цариці зложити всі свої болі й смутки, всю свою тугу за любою Батьківщиною, всі свої тривоги за свою долю на чужині і за долю цілого народу та й будуть бламати з довірям всемогучої помочі, покрову й заступництва для себе, своїх Рідних і цілого народу.

Сподіємося також, що у кожній українській громаді будуть відбуватись святочні сходи для вислухання докладів про Пресвяту Богородицю для прочитання якої гарної книжки про життя й чесноти Пречистої, для заохочення себе й

других до ревного наслідування в життю поступовання Пречистої в радощах чи смутках. Нехай не минеться нам ні один день в тому Марійському Році без виявів нашої ніжної синівської любови й довіря до нашої Небесної Матінки. Звертаймо до Неї як найчастіше наше серце, наші вияви любови і вдячності за дотеперішну опіку над нами, звертаймо наші покірні просьби до Неї, щоби не дала нам пропасти на чужині, та й щоби зберегла цілий наш нарід перед загибллю в Рідному Краю. А при цьому як добрі діти й слуги нашої Небесної Цариці намагаймося нашою горячою любовю винагородити Їй за ті зневаги, яких дізнає Вона від усіх грішників — безбожників по цілому світі а зокрема якщо такі були б серед нашого народу. Не переставаймо благодати Матінку нашу Найсолодшу Непорочно Зачату, щоби дала нам усім найціннішу понад усі ласку правдивої, беззастережної любови Бога й ближнього і страху Господнього, щоби ми боялися гріха і бридилися ним, щоби ми надівсе цінили собі Божу благодать. Бо без Божої благодати нічо не помогло би нам, хоч би ми й цілий світ для нас здобули і збудували в ньому нашу Батьківщину вільну й від нікого незалежну, могутню понад усі нації і таку щасливу, що нічого їй не бракувало б. Святу правду каже Дух Святий через Псальмопівця (Пс. 126,1): «Якщо Господь не збудує дому, надармо трудяться будівничі», а здоровий розум бачить ясно, що для освітлення кімнати треба без сумніву не тільки електричної інсталяції без закиду й незіпсутих лампок, але треба також електричного струму. Таким необхідним електричним струмом у всіх наших змаганнях є Божа благодать, що її ніколи не сміємо втратити, а на випадок нещасливої втрати маємо старатись за всяку ціну її відзискати.

Кінчаючи оце наше Пастирське Послання до Вас, Браття й Сестри, віддаю Вас усіх разом і кожного зосібна, а з Вами разом цілий наш український нарід, материнській опіці нашої Небесної Неньки і складаю у Її стіп всі наші болі й смутки, всі наші бажання й просьби з повним довірям, що наша Найліпша Мати й Цариця схоче подати нам в цьому Марійському Році особливу потіху й розраду а при цьому й силу щасливо перетривати теперішнє лихолиття. Зокрема віддаю під опіку нашої Матінки Небесної нашу дорогу українську молодь і благаю, щоби та наша молодь гуртувалась передусім під лелійним прапором Небесної Цариці і була справді квітом і надією нашого народу.

Благодать Господа нашого Ісуса Христа і любов Бога й Отця і причастя Святого Духа з усіма вами. Амінь. (2. Кор. 13,13).

Дано в Римі, дня 21. листопада р. Б. 1953.

† ІВАН, Архієпископ
Апостольський Візитатор

Священна Апостольська Пенітенціярія

(Ділянка відпустів)

ДЕКРЕТ

Духовні ласки уділені з нагоди Марійського Року.

Для отримання обильніших духовних овочів впродовж Марійського Року, що є заповіджений Енц. «Світлий вінець слави», з дня 8. вересня 1953 р., з нагоди сторіччя проголошення догми про Непорочне Зачаття Пречистої Диви Марії, Святіший Отець, Божим Провидінням, Папа Пій XII на авдієнції даній підписаному Великому Пенітенціярєві дня 10. листопада ц. р. зволив уділити ось таких духовних ласк, що є важні на цілий Марійський Рік:

I. Повний Відпуст в день започаткування і в день закінчення Марійського Року, цебто в день 8. грудня біжучого року і в день 8. грудня 1954 р., можуть позискати всі вірні християни, стільки разів, скільки разів, по відбутій Сповіді й по прийняттю св. Причастя, в побожному настрою відвідають храм, або якщо це на місійних теренах, прилюдну молитовницю посвячену на честь Пресвятої Диви Марії і помоляться в наміренні Святішого Вітця. Крім цього такої самий Повний Відпуст можна узискати в Празники Пресвятої Диви Марії, а саме: Рождества Пресвятої Богородиці, Благовіщення, Стрітєння, Сострадання і Успення Пречистої Диви Марії.

II. Позатим, Повний Відпуст, уділяється тим вірним, що по відбутій св. Сповіді і по прийняттю св. Причастя відвідають храм або молитовницю посвячену Пресвятій Диві Марії і помоляться в наміренні Святішого Вітця — в кождую суботу впродовж Марійського Року і за кождий раз туди вдадуться **громадно** на спільні молитви.

III. Крім цього уділяється, Повний Відпуст, тим вірним, що по відбутій св. Сповіді і по прийняттю св. Причастя візьмуть побожну участь в якому Богослуженні на честь Пресвятої Диви Марії і відвідають який храм або прилюдну

молитовницю посвячену Пресвятій Діві Марії і помоляться в наміренні Святішого Вітця; а ті вірні, що возьмуть участь в такому Богослуженні бодай тільки зі сокрушенням серцем узискають Відпуст 10 літ.

IV. Поодинокі Єпископи Єпархій мають власть уділяти, підчас торжественної св. Літургії, Папського Благословення враз з П о в н и м В і д п у с т о м у днях, в яких Марійський Рік зачинається й кінчиться, а той Повний Відпуст можуть узискати вірні, що по відбутій св. Сповіді і по прийняттю св. Причастя, одержать згадане Благословення і помоляться в наміренні Святішого Вітця.

V. Всі престоли, присвячені Пречистій Діві Марії, будуть упривілейовані підчас кожної св. Літургії, відправленої котримнебудь священиком, за душу такого християнина, що помер в Божій ласці.

VI. А там, де є святий храм особливого значіння і в ньому в найособливіший спосіб є почитана Пречиста Діва Богородиця, куди приїжджає багато паломників, навіть з далеких країв; вірні християни, крім всіх згаданих духовних ласк, можуть позискати П о в н и й В і д п у с т не тільки в кожду суботу, але також і в інші дні Марійського Року, якщо тільки, по відбутій св. Сповіді і по прийняттю св. Причастя, зроблять посіщення того святого храму і помоляться в наміренні Святішого Вітця.

Якінебудь були б противні зарядження не стоять на перешкоді цьому зарядженню.

Дано в Римі, в Палаті Священної Апостольської Пенітенціарії дня 11. листопада 1953 р.

Микола Кард. Каналі,
Великий Пенітенціарій,
І. Россі, Секретар.

Молитва Святішого Вітця підчас Марійського Року

Захоплені сяйвом Твоєї небесної краси, і затривожені журбою за долю світу, кидаємося в Твої обійми, о Пренепорочна Мати Ісусова і Матінко наша, Маріє, з повним довірям, що в Твоім повнім любови Серцю знайдемо сповнення всіх наших горячих змагань і певне прибіжище серед хуртовини, що загрожує нам зі всіх сторін.

Хоч як ми прибиті нашими провинками і пригноблені безчисленною нуждою, то не перестаємо подивляти і величати

незрівнане багатство тих світлих дарів, що ними Господь наповнив Тебе понад всі інші чисті сотворіння, від першої хвилини Твогого Зачаття, аж до дня, коли взяв Тебе враз з тілом на небо й увінчав вінцем як Царицю вселенної.

Ти хрустальне Джерело віри, зроби наші уми вічними правдами! Ти Лелійко пахуча повна пахоців найвищої святости, перейми наші серця Твоїми небесними пахоцями! Ти Побідителько зла і смерті, надхни нас глибокою відразою до гріха, бо він робить душу огидною перед Богом як невідьницю пекла.

Ти Божа Улюбленице, вислухай цю нашу горячу молитву, що зі серця кожного вірного християнина підноситься до Тебе в цьому році посвяченому Тобі. Схилися над нашими болючими ранами. Зміни думки лихих людей, осуши сльози засмучених і поневолених, потіш бідних і покірних, загаси гнів між людьми, осолоди прикру поставу, зберігай цвіт невинности в нашої молоді, захорони під Своїм Покровом Святу Церкву, дай, щоби всі люди відчули чар християнської доброти. Твоє ім'я звучить в небесах, як наймиліша гармонія. Дай щоби в ім'я Твоє пізнали себе як братя, а й народи щоби пізнали, що вони є членами одної родини, що над нею сяє сонце загального і щирого мира.

Прийми, найсолотша Мати, наші покірні благання і введнай для нас, передусім, ту ласку, щоби ми, одного дня, щасливі з Тобою, могли повторяти перед Твоїм престолом пісню слави, що зноситься сьогодні на землі довкруги Твоїх престолів: Прекрасна Ти Маріє! Ти слава, Ти радість, Ти честь нашого народу! Амінь.

Празник Введення в Храм Пречистої Діви Марії:

21. листопада 1953.

ПАПА ПІЙ XII

Рішенням Священної Апостольської Пенітенціярії всі вірні, що відмовлять молитву Марійського Року, уложени Його Святістю, позискають такі відпусти :

1.) Частинний Відпуст (5 літ), по кожнім відмовленні цієї молитви зі сокрушенням серцем.

2.) Повний Відпуст у Празник Непорочного Зачаття Пречистої Діви Марії цього і наступного року й у всі суботи Марійського Року, якщо при цьому будуть сповнені приписані звичайні умовини (св. Сповідь, св. Причастя і молитва в наміренні Святішого Вітця).

Ч.: 3268/АП.

1. Подяка Святішого Вітця і Й. Ем. Кардинала Є. Тіссерана Секретаря Священної Конгрегації Східної Церкви за привіт українського паломництва до Люрд.

В імені цього річного українського паломництва до Люрд (в днях 21-26. липня) в числі 220 вірних, 15 священників і 5 монахинь, Високопреосвященіший Апостольський Візитатор переслав окреме письмо-привіт на руки Його Емініції Кардинала Секретаря Священної Конгрегації Східної Церкви з висловами синівської любови, особливої пошани й віддання та совершенного послуху для Святого Апостольського Престолу і Святого Вітця — Христового Намісника на землі, Непомильного Учителя й Верховного Пастиря Христового Стада.

Своє прив'язання до Святого Апостольського Престолу наші вірні „одними устами й одним серцем“ заманіфестували прилюдно у четвер дня 22. липня у часі торжественної Архієрейської Богослужби в каплиці св. Вернардетти і в прияві тисячів побожних паломників, що прийшли до Люрд із усіх кінців світу. В тому дні Громада українських паломників заносила гарячі благання перед Престолом Могутньої Цариці Небес за переслідувану Церкву по різних краях світу, а зокрема за українську Церкву, бодаючи свої мольби в наміренні Святішого Вітця і в наміренні Високопреосвященішого Кардинала Кир Євгенія Тіссерана, нашого Протектора й Опікуна.

Його Емініції Кардинал Тіссеран прийняв з найбільшим здоволенням вістку про українське паломництво до Люрдської Богородиці, в якому взяли численну участь наші вірні, в більшій частині робітники фабрик і копалень, що з трудом збирали їхні грошеві ощадності на покриття коштів подорожі, щоб поклонитись Чудотворній Іконі Непорочно Зачатої Діви і випросити в неї Божого Милосердя для закутої в кайдани української Церкви та Батьківщини.

Висловлюючи від імені Святішого Вітця і в своєму імені щирю подяку для українських паломників,

Його Емініція у високому письмі з дня 31. липня 1953 ч.: 764/48 висловив теж свою особливішу радість і вдоволення з приводу прилюдних забезпечень українських вірних про їхню непохитну вірність і любов до Христового Намісника — Святішого Вітця, Видимого Голови Святої Церкви і Батька усіх християн. Його Емініція висловив скінці свою певну надію, що побожне українське паломництво до Люрд принесе великі і спасенні плоди не тільки для самих учасників, але й цілого українського Народу, щотяжко страждає у Батьківщині а тут на чужині розкинений по всіх широких просторах світу, серед туги за Рідним Краєм.

Нижче подаємо український переклад згаданого письма:

СВЯЩЕННА КОНГРЕГАЦІЯ

ДЛЯ СХІДНОЇ ЦЕРКВИ

Рим, дня 31. липня 1953.

Ч. прот. 764/48.

Ваша Ексцеленціє,

з глибоким вдоволенням я довідався з листу Вашої Ексцеленції з дня 23. б. м. про прегарний успіх українського паломництва до Люрд під проводом Вашої Ексцеленції з участю численних українських вірних, що прийшли з різних країв щоби випросити Божого Милосердя і Покрова Пречистої Диви Марії для Церкви переслідуюваної у Батьківщині.

Синівські почування відданості для Святішого Вітця висловлені при тій нагоді є новим доказом кріпко вкоріненої Католицької віри в серцях Ваших земляків і я радий що можу подякувати Вашій Ексцеленції від імені Святішого Вітця.

У певній надії, що то побожне релігійне паломництво принесе великі й добрі овочі не тільки для учасників але для Вашого цілого народу, що страдає в Батьківщині

і розсіяний на скитальщині, пересилаю Вам вислови
моєї глибокої пошани і заявляюсь щераз

Вашої Ексцеленції як люблячий брат

† Євгеній Кард. Тіссеран,
Секретар
А. Кусса, Ассесор.

Його Ексцеленція
Високопреосвященіший Кир Іван БУЧКО
Архієпископ тит. Левкадійський
Апостольський Візитатор для Українців З. Е.
тепер у Лондон.

2. Апостольське благословення й подяка Свя- тішого Вітця для українців в Бельгії за збірку на «Петрів Гріш».

Секретаріят Стану
Його Святости

Ч.: 312671.

З Ватикану 24 листопада 1953

В а ш а Е к с ц е л е н ц і е,

Святіший Отець прийняв з любов'ю грошеву суму зі-
брану в останньому часі Вашою Ексцеленцією серед
українських скитальців в Бельгії.

Його Святість Папа зворушений тим новим доказом
привязання тих добрих синів Церкви доручує Вам висло-
вити їм Його вітцівську вдячність.

Для тих усіх, що щедро зложили свій дар Він радо
пересилає Своє Апостольське Благословення.

Прошу Вас Високопреосвященний прийняти запев-
нення моїх почувань повного віддання в Господі

І. Хр. Монтіні

Його Ексцеленція
Високопреосвященіший Архієрей
Кир Іван БУЧКО
Апостольський Візитатор для Українців

Р И М.

Ч.: 3447/АП.

3. Подяка Святішого Вітця за вислови спочувань з приводу ув'язнення Кардинала—Примаса Польщі.

З приводу ув'язнення Кардинала—Примаса Польщі Степана Вишинського, Архієпископа Гнєзна та Варшави, Високопреосвященійший Апостольський Візитатор зложив у стіп Святішого Вітця від імені Духовенства і вірних українців розкинутих по краях Західної Європи вислови глибоких спочувань враз із заявою протесту проти того нового акту переслідування Христової Церкви, її Пастирів і вірних безбожною московською владою.

Вселенський Архієрей прийняв з батьківським вдоволенням шляхотні спочування християнської солідарности, що її заманіфестували українські католики в Західній Європі, а потішений цим новим свідоцтвом синівської любови збоку українських священників і вірних, Святіший Отець, зволив передати «для найлюбіших своїх українських синів» свою щиру батьківську подяку окремим письмом Секретаріату Стану від дня 8 жовтня ц. р. ч. : 309824, що його подаємо нижче в українському перекладі:

СЕКРЕТАРІАТ СТАНУ
ЙОГО СВЯТОСТИ

З Ватикану, дня 8. жовтня 1953.

ч.: 399824.

Ваша Ексцеленціє,

Святіший Отець прийняв батьківським серцем шляхетні почування християнської солідарности, що їх схотіли висловити Йому, за посередництвом Вашої Ексцеленції, Католицькі Сини України розсіяні по Краях Західної Європи, виявляючи Йому свій біль з приводу нових нещасть спричинених ворогами Бога для Католицької Церкви.

Його Святість Папа потішений тим виявом синівської любови просить Вашу Ексцеленцію передати батьківську подяку тим Своїм наймилішим синам. А заохочуючи їх до дальшого заношення горячих благань, щоби Бог зволив вкоротити час досвідчень, Святіший Отець пере-

сидає з серця на потіху для всіх, а в першій мірі для Вашої Ексцеленції, Апостольське Благословення.

Користаючи з нагоди, щоби заявити себе у висловах особливої пошани

Вашій Ексцеленції
відданий
І. Хр. Монтіні

Його Ексцеленція

Високопреосвященіший Кир Іван БУЧКО

Архієпископ тит. Левкадійський

Апостольський Візитатор для Українців З. Е.

тепер у Папській Семінарії св. Йосафата

Р и м

4. Подяка Його Ексцеленції Впреосв. Архієпископа Гавліни за вислови спочування з приводу ув'язнення Кардинала Примаса Польщі.

На вістку про ув'язнення московсько - варшавським безбожним режимом Високопреосвященішого Кардинала — Примаса Польщі Степана Вишинського — Високопреосвященіший Апостольський Візитатор вислав на руки Його Ексцеленції Високопреосвященішого Архієпископа Йосифа Гавліни, Опікуна Польської емірації, вислови глибоких спочувань враз із запевненням молитов, щоби Всемогучий і Предобрий Бог скоротив тяжкі терпіння переслідуваних за св. віру й прискорив світлий тріумф Христосої Церкви у Краях поневолених червоною Москвою.

Високопреосвященіший Архієпископ Гавліна прийняв зі зворушенням слова братського співчуття і на подяку вислав письмо, яке тут подаємо в дослівнім українським перекладі:

Йосиф Фелікс Гавліна

Архієп. тит. Мадитський

Асистент Папського Трону

Ч.: 1635/53

Рим, дня 5. X. 1953.

Ваша Ексцеленціє,

Високопреосвящений Архієрею,

глибоко зворушений ласкавим письмом Вашої Ексцеленції з дня 2. ц. м. спішусь висловити Вашому Висо-

копреосвященству покірну подяку за сердечні вияви спочувань у хвилині нашого горя, помноженого з приводу увязнення Вельмидостойного Кардинала-Примаса Польщі.

Справді, Сатана завзявся на споріднені собі наші народи, щоби їх вигубити. А це є тільки доказом їхньої високої релігійної вартости. Те що нас лучить, є більше як переслідування, бо це щораз сильніше взаємне виrozumіння та любов. Я гордий з тієї частини судового процесу Пресвященного Єпископа Качмарка, що в ній Отець Протоігумен Пушкарський, ЧСВВ дав свідоцтво про дбайливу опіку бл. п. Високопреосвященішого Кардинала-Примаса Гльонда над греко-католицьким Духовенством.

Дав би Бог Милосердний, щоби наша співпраця, випробувана як золото в огні переслідувань і кута на ковалі геройських терпінь, принесла найкращі успіхи на добро духовне й дочасне Українців та Поляків.

Прошу прийняти запевнення, що кожної неділі відправляю Св. Літургію так за наших і Ваших Єпископів і вірних і щодня за них молюся.

Цілуючи достойні руки Вашої Ексцеленції прошу прийняти вислови найглибшої пошани й віддання.

† Йосиф Гавліна

Архієпископ тит. Мадиту
Опікун Поляків на чужині

Його Ексцеленція

Високопреосвященіший Архієрей

Кир Іван БУЧКО

Архієпископ, Асистент Папського Трону і пр. і пр.

Р И М.

Ч.: 3713/К.

5. До Високопреподобного і Всечесного духовенства відносно святкування Марійського Року.

На перших сторінках нашого «Урядового Вісника» ч. 3-4 за біжучий рік 1953 поміщено український текст Енцикліки Святішого Вітця «Світлий вінець» з нагоди 100-літньої річниці проголошення віри про Непорочне Зачаття Пречистої Діви Марії. Щоби звеличати якнайторжественніше ту світлу річ-

ницю на честь нашої Небесної Неньки й Цариці, Святіший Отець зволив призначити цілий рік зачинаючи від дня 8. грудня 1953, цебто від Празника Непорочного Зачаття Пречистої Диви Марії в латин. обряді, а від дня 22. грудня, цебто від Празника Непорочного Зачаття Пречистої Диви Марії в нашому обряді — до тієї самої дати в наступному 1954 році.

В цілому християнському світі йдуть відповідні підготовки до ріжних ювілейних торжеств на честь Непорочно Зачатої Диви Марії Матінки Божої й Матінки нашої. Ті торжества мають виповнити цілий Марійський Рік, щоби через вияви щирої набожності християн до Матери Божої виблагати в Неї милосердя для грішного світу й правдиву обнову християнського життя.

Для підготовки й наших вірних, щоби згідно з бажанням Святішого Вітця відсвяткували Ювілейний Марійський Рік з якнайбільшою користю для своїх безсмертних душ — поручаємо передусім, щоби:

1.) Отці Душпастирі безпосередно по одержанні «Урядового Вісника» вивчили зміст Енцикліки «Світлий вінець» і приготували собі пояснення деяких трудніших відступів Енцикліки.

2.) В неділю дня 13. грудня ц. р. підчас св. Літургії замість проповіді (зглядно підчас інших Богослужб відправлюваних на буднях по своїх душпастирських станицях) Отці Душпастирі прочитають вірним і пояснять зміст Енцикліки і нашого «Пастирського Послання», заохочуючи вірних до ревного й побожного святкування Марійського Року, також з огляду на відпусти, якими збогатив Святіший Отець побожні практики в тому ж Році.

3.) Щоби наші вірні мали змогу познайомитись краще зі змістом Енцикліки і з ціллями Ювілейного Марійського Року Впр. Генеральний Вікаріят у Мюнхені видасть окремою відбиткою для поширення між вірними більшу кількість примірників з текстом тої ж Енцикліки з молитвою Святішого Отця впродовж Марійського Року з виказом відпустів, що їх можна позискати, а вкінці і з нашим Пастирським Посланням з нагоди проголошеного Марійського Року.

4.) Тому, що цього року Празник Непорочного Зачаття Пречистої Диви Марії припадає на будні, а наші вірні зайняті працею не могли б усі взяти участь у торжественній св. Літургії, дозволяємо відсвяткувати цей Великий Празник в неділю дня 20. грудня ц. р. Підчас Богослужби Отці Душпастирі за тему проповіді візьмуть першу частину Енцикліки

відчитуючи слова Святішого Вітця. Вправді ми можемо те саме сказати, але слово Святішого Отця має особливу повагу і несе зі собою окрему ласку.

5.) До змісту Енцикліки й нашого Пастирського Листу Отці Душпастирі будуть вертатись у проповідях впродовж цілого Марійського Року.

6.) Окремі маленькі образки Матери Божої Неустаючої Помочі з молитвою Святого Вітця на Марійський Рік видані в Римі, Отці Душпастирі поширять на терені своїх душпастирств так, щоби той образок був в руках кожного українця.

7.) Високопреподобні Отці Генеральні Вікарії Апост. Візитатора в найближчому часі на своїх теренах відбудуть т. зв. Соборчики зі своїм Духовенством і зложать найкращий плян святкування Марійського Року у своїх Генеральних Вікаріятах чи то відносно краєвих торжеств і паломництв, чи то відносно святкування у кожному душпастирстві згл. навіть в кожній більшій українській громаді. Марійський Рік стрічаємо саме в хвилі, коли святкуємо ювілейні торжества з приводу 700-літньої річниці Коронації Короля Данила, що також мають відбутись по всіх душпастирських згл. по всіх українських громадах, отже не будуть завершені в 1953 році і мусять продовжуватись і в 1954. Тому й на згаданому найближчому «Соборчику» Отці Душпастирі застановляться над способом влаштування одних і других торжеств так, щоби на випадок неможливости в якому душпастирстві святкувати подвійне торжество достосовано доповіді і всякі вияви наших релігійних почувань в першій мірі на честь нашої Небесної Неньки й Цариці, бо напевно тільки Їй маємо завдячувати того «мужа слава і отця нашого в битії», що є одним з найсвітліших мужів нашої історії — Король Данило.

8.) Для виконання того пляну буде зложений у кожному Генеральному Вікаріяті Краєвий Комітет під проводом Високопреподобного Отця Генерального Вікарія А. В. зложений з духовних осіб і мірян-світських апостолів. Відповідні місцеві Комітети будуть створені по поодиноких душпастирствах чи громадах.

9.) Було би побажане, щоби підчас Марійського Року в кожному душпастирстві відбулась св. Місія або бодай кількаднівні реколекції під проводом запрошеного Отця Місіонаря, або й самого Отця Душпастиря.

10.) Одним з найкращих доказів доброго відсвяткування Марійського Року буде оживлення й поширення Брацтв Ма-

тери Божої Неустаючої Помочі по всіх наших душпастирських станицях, а зокрема притягнення до них нашої української молоді, що повинна пам'ятати про науку св. Отців зокрема св. Альфонса, що набожність до Пречистої Діви Марії це певний знак призначення до неба.

Дано в Римі, дня 21. листопада 1953.

† ІВАН, АСпп.
(Апост. Візитатор)

Ч.: 3716/К.

6. Продовження збірки на видання книги з нагоди ювілейних торжеств на честь короля Данила.

Враз із заповідженим ювілейним торжеством на честь Короля Данила видано зарядження переводити по всіх наших душпастирствах один раз в місяць впродовж другої половини біжучого року 1953 грошеві збірки на фонд видання книги п. н. «Папські документи відносно історії України за літа 1075-1953». Ця книга, видана зусиллями й пожертвами всієї української спільноти поза межами Батьківщини має бути мовби вінцем і завершенням наших ювілейних торжеств. В обемі 2 томів (разом яких 1200 сторін) книга появиться вже в найближчих днях, а кошти видання в 1500 примірниках винесуть понад 5.000 амод. Один з тих примірників в гарній оправі буде зложений в дар Святішому Вітцеві при нагоді нашого ювілейного торжества в Римі у місяці грудні ц. р.

Досі ще не маємо точних звідомлень ані від наших Генеральних Вікаріятів Апостольського Візитатора ані від Краєвих Ювілейних Комітетів про вислід збірок. Пожертви з боку наших заокеанських Братів покищо надійшли тільки в малій сумі 150 дол. на яку зложились:

1. Центральний Союз Укр. Католик. «Провидіння» у Філадельфії — 100 дол.
2. Впр. о. Шамбелян Дмитро Гресько з Клівленд — Огайо — 50 дол.

Верховний Заряд Згромадження СС. Служебниць ПДМНЗ в Римі зложив 20 доларів.

Маємо надію, що з ювілейними торжествами в місяці грудні ц. р. пожертви на ту ціль збільшаться. А всеж не маючи певности, що збірки й пожертви в цьому році вистарчать на покриття коштів видання поручаємо нашим оо. Душпастирям продовжувати грошеву збірку на ту ціль ще й впродовж першої половини 1954 р. один раз в місяць. Виказ поодиноких пожертв буде в своєму часі проголошений в наших часописах.

Пожертви в сумі від 10 а. дол. в гору управное жертводавця до одержання Книги на власність.

Рим, дня 21. листопада 1953.

7. **Обов'язок Отців Душпастирів точно провадити Книгу Літ. намірень.**

Літургічні намірення, що постали з приносів (просфора) вірних на утримання священиків вже від найдавніших часів, є й сьогодні одним з головних засобів удержання священика на скитальщині. Датки на відправу св. Літургій по наміренні даючих не є заплатаю за св. Літургію, бо в тому випадку була б симонія ані не є заплатаю за труд священика, бо єрей силою свого уряду є обов'язаний «приносити жертву за живих і усопших», але це дає р вірних на потреби священика.

Відносно літургічних намірень існують дуже строгі приписи Канонічного Права і кожний Отець Душпастир є обов'язаний в совісті з найбільшою точністю заховувати їх. Кожний Священик має велику відповідальність за прийняті до відправи Служби Божі так перед Богом як і перед Церковною Владою, отже повинен бути завжди готовий здати справу з того, які датки прийняв на відправу літургічних намірень, які вже відправив, а які остаються ще до відправи. Відси йде також тяжкий обов'язок совісті священика провадити докладний записник літургічних намірень, в якому крім самого намірення має бути вписана висота стипендії, дата одержання і дата відправи Св. Літургії.

Беручи річ стисло, то священик не має права зуживати грошеві датки на літургічні намірення, доки дотичні св. Літургії не відправлені. Канонічні приписи остерігають священиків, щоби не брали за багато датків на літургічні намірення, а що найвище на один місяць наперед. Якщо в деяких випадках є поважні причини до того щоби прийняти зо-

бовязання і на 2-3 місяці наперед то рівночасно з тим обов'язаний священик забезпечити прийнятий літургічний Фонд так докладно, щоби на випадок смерті (а треба пам'ятати, що нагла смерть це „mors clericorum“) можна було віддати відправу осталих літургічних намірень другим священикам.

Ч. 2744/К.

8. Обов'язок брати участь у відправі Св. Літургії в неділі й свята.

Третя Божа заповідь каже: «Пам'ятай день святий святкувати», а в тому міститься не тільки заборона виконувати тяжкі роботи, але передусім тяжкий обов'язок совісти виконувати у святий день приватні й прилюдні акти богочинання. Свята Мати Церква вважала за вказане пригадати цей закон окремою церковною заповіддю, а саме: «В неділі й свята Службу Божу й духовну науку побожно вислухати». Перші християни сповняли той закон дуже совісно, як свідчать письма не тільки християнських але й поганських письменників, а ревність християнських громад була під тим оглядом така велика, що як хто фізично був перешкоджений взяти участь у св. Літургії (прим. по причині тяжкої недуги, чи в наслідок запорошення в тюрму), то старався, щоби діякон даної церковної громади або в часах переслідування хто з побожних вірних, приніс йому до місця замешкання Пресв. Евхаристію. Так то перші християни часто збирались по своїх громадах на богослуженнях під проводом Єпископа чи презвітера «перебуваючи однодушно у святині та ломлячи хліб по домах, поживу приймали в радості та в простоті серця» (Дії, 2,46). Та з часом ревність до участі в богослужбах зачала остигати і тоді Церква була змушена видати закони (нераз дуже строгі) й кари на проступників. Так прим. Синод Сардикейський (кан. 11) та Синод Трулянський (кан. 80) наложили кару клятви на тих, хто без важної причини не брав участі в неділю у відправі Служби Божої. В пізніших віках дотичні церковні закони були лагідніші, але вимагали, щоби вірні брали участь у недільній Службі Божій власної парохіяльної церкви. Сьогодні вистарчає в неділю й торжественне свято вислухати Службу Божу у якійнебудь церкві чи каплиці.

Треба признати, що серед наших скитальчих умовин, ко-

ли наші вірні є віддалені не раз десятки, а то й сотні кілометрів від міста, де відправляється св. Літургія в нашому обряді, вони завдають собі немало труду і носять немалі матеріальні видатки, щоби тільки вислухати в неділю чи свято Службу Божу в рідному обряді.

Та все ж з прикрістю треба ствердити, що ревність загалу наших розсіяних скитальців далеко не дорівнює ревности наших братів і сестер у Рідному Краю. Вони там крім усіх невигод, що їх не раз маємо на скитальщині, ще є постійно наражені на жорстоке переслідування, а той на смерть «за ім'я Ісусове», але мимо цього, як це нам відомо з вірогідних звідомлень користають з кожної нагоди, щоби бути на відправі Богослужби свого католицького священика, навіть у небезпечному місці. Нажаль велика частина наших скитальців, по різних краях, занедбує дуже часто цей тяжкий обов'язок відносно Служби Божої в неділі і свята. Тому то Отці Душпастирі доложать усіх зусиль, щоби розбудити совість оспалих вірних і пригадати їм обов'язок сповняти Божу й церковну заповідь, обов'язок під теперішню пору ще тим більший, що мусимо молитись за тих наших братів, що по тюрмах і засланнях під московсько-большевицьким ярмом неволі не мають змоги взяти участь у св. Безкровній Жертві.

Ч. 2748/К.

9. Церковний податок.

У своєму посланні «До Канадійських Українців» (стор. 44—45) у 1911 р. наш Покійний Великий Митрополит Андрей, в справі церковного податку, дослівно писав: «Інші християни (в Канаді) платять пересічно шість до вісім доларів на рік від родини (на вдержання священика). Не всюди однаково, але майже ніде менше від шістьох доларів. Наші люди ледве половину того дають, то є три долари річно від родини і то ще много наших людей від того обов'язку відтягається. Тяжко через те грішать. Отці могли б таким грішникам, що важних обов'язків не хочять сповняти, відмовляти всяких духовних послуг: а навіть у святій сповіді, якби показалося, що християнин дійсно о тім обов'язку знає і розуміє його, а не хоче його сповнити, могли б відмовити розршення так, як кожному грішникові, що не хоче обов'язків своїх сповнити».

Поручається Всч. Духовенству подати до відома своїм вірним повищі слова нашого Великого Митрополита Андрея сказані тому 42. роки до наших українських поселенців в Канаді, бо ті слова можна нині повторити і до наших вірних Українців розсіяних по краях Європи, щоби й вони пам'ятали на обов'язок зберігати церковну заповідь про церковний податок, що обов'язує під тяжким гріхом. Складаючи приписані суми церковного податку, наші вірні покажуть на ділі свою відданість св. Церкві, не чекаючи, щоби їх все наново просити й нагадувати їм те, що є їхнім християнським обов'язком. Правда наші вірні складають часто і радо свої пожертви на різні національні й культурні цілі, підтримують харитативні Установи, тощо, а не раз несвідомо дають навіть датки на ворожу катол. Церкві пресу чи церковні видання інших віровизнань, що не вагаються нападчувати Укр. Катол. Церкву, її Єпархію й Священників. Тому з усією рішучістю Отці Душпастирі звернуть увагу своїм вірним, що їх першим обов'язком є зложити приписаний Церквою податок, щоби наша Церква могла сповнити тяжке своє завдання на скитальщині і забезпечити для наших вірних достаточну духовну опіку.

Ч.: 3587/ С.П.

10. Заохота отців душпастирів збирати датки на видання українського перекладу святого Письма.

Кличем нашого Світського Апостольства за минулий і біжучий рік є, а й останеться напевно ще довгий час: — «Катихизм у кожній українській хаті!» Цей клич до деякої міри переводиться в діло і наші вірні дістають в руки дуже важну книжку, де є виложені в приступний спосіб основні правди св. християнської віри. Насувається тепер пекуча потреба кинути попри те ще й другий клич, а саме про конечність поширення книги Святого Письма серед українських вірних. Та нажаль досьгодні в українців немає повного українського перекладу Св. Письма, бо старі українські переклади Скорики й Куліша — не мають церковного одобрення, ані не є повні, бо не мають текстів т. зв. девтеро-канонічних книг, не згадуючи вже про те, що вони не є зроблені просто з єврейського чи грецького оригіналу, так як це є в інших культур-

них народів та не мають автентичних пояснень, а без таких не вільно вірним читати Св. Письма без окремого на це дозволу церковної Влади.

Щоби той брак заповнити, останніми роками взялись з правдивим запалом за переклад Св. Письма наші Священики, що закінчили свої богословські студії в Римі а це зокрема о. Іван Хоменко, о. Петро Качур та о. Володимир Дзьоба — і набули тут відповідну підготову особливими студіями над Св. Письмом. Два останні Отці вправді тепер зайняті душпастирською працею, та праця над перекладом Св. Письма не перервалась, але продовжується дальше а навіть зближається до щасливого завершення переклад Книг Старого Завіту, переважно з єврейського оригіналу, над чим усильно працює безупину Отець Іван Хоменко, узглядноючи переклад деяких книг Отця Володимира Дзьоби.

На сторінках нашого «Християнського Голосу» (з дня 21. і 28. червня 1953 р.) подано до загального відома, який тепер стан справи і висловлено надію, що до двох літ українська спільнота матиме в руках український переклад цілого Св. Письма.

Для уможливлення праці над перекладом, переписуванням рукописів, тощо, потрібно деяких грошових фондів. Тому й поручаємо Всечесним Отцям Душпастирям заохотити вірних до складання їхніх датків на видання українського перекладу Св. Письма. Зібрані гроші Отці Душпастирі зложать на Фонд Апост. Візитатора в Канцелярії дотичного Генерального Вікаріату з допискою «на видання Святого Письма».

Рим, дня 12. листопада 1953.

† ІВАН, Архієпископ
Ап. Візит.

Ч.: 2743/К.

11. Коляда на потреби Церкви.

Як кожного року, так і в ці дні Празника Різдва Христового слід пам'ятати, що ціла «Коляда» призначена виключно для потреб нашої Церкви на скитальщині, зокрема на утримання нашої Малої Семінарії в Люрі у Франції.

Зібрані на «Коляду» гроші перешлють Високопреподобні Отці Душпастирі до своїх Генеральних Вікаріятів найпізніше до половини лютого 1954 р.

Ч.: 2742/К.

12. Поміч для бідних і потребуючих.

Підчас святкування близьких вже Празників Христового Рождества, Нового Року й Богоявлення треба знайти місце на згадку про наших вбогих і хворих братів та сестер на скитальщині, що догаряють мучені недугами по лічницях чи поневіряються в домах старців.

Братня любов й християнське милосердя вимагають, щоби завчасу зложити на руки своїх Отців Душпастирів зглядно до каси нашої «Харітас» якусь лепту для тих, хто не має змоги взяти участь у загальній святочній радості. В цей спосіб злагіднимо їхні болі, смуток й усамітнення.

В тій цілі наша «Харітас» переведе підчас згаданих Празників окремі збірки і перешле їх до Канцелярії дотичних Генеральних Вкаріятів АВ.

Ч.: 2746/К.

13. Різдвяні звичаї.

Високопреподобні Отці Душпастирі докладуть старань, щоб між нашими вірними на скитальщині не забувалися вікові прегарні святочні звичаї нашого народу. Для цього треба використати кожну сприятливу нагоду, щоб в порозумінні з вірними влаштувати по осередках спільні святі вечери чи т. зв. просфори з колядами. Для старих вони будуть подихом рідної землі, а для молодого покоління матимуть виховно-освідомлююче значення.

Ч.: 2747/К.

14. Вертепи.

В святочну крузі Празника Рождества Христового влаштовують вірні різні різдвяні імпрези, що мають продовжувати традицію наших «вертепів», свят-миколаївських вечорів тощо, закінчених роздачею дарунків для дітвори. Поручається Отцям Душпастирям звернути свою увагу на зміст тих на швидку руку випродукованих т. зв. «святочних містерій», щоб вони не були шкідливо змодернізовані (на-

приклад, заступлення св. Миколая «дідом Морозом») та щоби вияв радости з приводу Христового Різдва не проявлявся яким непристойним оперетковим балетом. Такі імпрези не мали б нічого спільного з духом наших різдвяних звичаїв, а вслід затим Отці Душпастирї, якщо не могли б не допустити до таких імпрез, то мусіли б відмовитись від усякої співпраці для їх влаштування.

Ч.: 2741/К.

15. Корисні релігійні видання.

I.

Літургія св. Івана Золотоустого у франц. мові.

В Канцелярії Генерального Вікаріяту АВ у Парижі можна набути переклади Літургії св. Івана Золотоустого на французьку мову, по ціні 20 фр. фр. для Франції і 4 б. фр. для Бельгії.

Побажаним було б, щоб Високопреподобні і Всечесні Отці з франкомовних держав набули й поширювали ці переклади зокрема під час всенародних молитов за з'єднання всіх християн та під час інших нагод, коли то в наших Богослужбах беруть участь чужинці.

II.

1. Божа Наука, Вид. Апостольського Візитатора	1.00	ДМ
2. Християнська Етика, Видання Ап. Візитатора	1.00	„
3. Поклін Марії, Видання Ап. Візитатора	2.00	„
4. Віра наших Предків, Видання Добра Книжка	0.50	„
5. Посол до Бога, Видання Добра Книжка	0.50	„
6. Сьогочасна Молодь, Видання Добра Книжка	0.50	„
7. На зустріч Життю, Видання Добра Книжка	1.00	„
8. Життя і Слово, Видання Добра Книжка	2.00	„
9. Архипастир Скитальців, Вид. Ген. Вік. Париж	1.00	„
10. Господи Возвах к Тебі (Великий Молитовник)	3.00	„
11. Молебен до Пресвятої Богородиці	0.30	„
12. Статут Марійської Дружини	0.10	„
13. Берестейська Унія	0.50	„
14. Часослов у Проповіді	0.50	„
15. Вісник з Парижа	0.50	„

16. Свята Євангелія	2.00	„
17. Хочу Жити	3.00	„
18. Гласопіснець — Рим 1952	8.00	„
19. Гласопіснець — Куленборг	6.00	„
20. Митрополит Шептицький — Д-р Баран	4.00	„
21. Марійські Проповіди — о. А. Мельник	1.00	„
22. Вечірня і Утреня (циклостилеве видання)	2.00	„
23. Історія Української Літератури — Радзикевич	2.00	„
24. Одна Нація — Одна Церква — Брадович	1.50	„
25. Устав Богослужень	1.00	„
26. Україна — Журнал	3.00	„
27. Камо Грядеши, Видання Христ. Шляху	1.00	„
28. Подружнє Право Східньої Церкви	4.20	„
29. Да Исправиться. О Тебі Радуеться (ноти)	0.20	„
30. Малий Требник	8.40	„

Х Р О Н І К А

Священічі свячення.

В неділю, дня 28. червня 1953 р., Високопреосвященніший Апостольський Візитатор в часі торжественної св. Літургії, відправленої в Українській Малій Семінарії в Люрі коло Орлеану (Франція) рукоположив на священників двох діяко-нів, членів Салезіянського Згромадження:

1. о. М а з я р Роман
2. о. С а п е л я к Василь.

В неділю, дня 5. липня 1953 р., Високопреосвященніший Апостольський Візитатор в часі торжественно св. Літургії, відправленої в церкві св. Сергія і Вакха в Римі, рукополо-жив на священників п'ятох монахів ЧСВВ, а саме:

1. о. Б а р а н Інокентій Михайло ЧСВВ
2. о. К у ш к о Євген Александер ЧСВВ
3. о. Л и с а к Борис Павло ЧСВВ
4. о. М а з е п а Григорій Петро ЧСВВ
5. о. П а с і ч н и й Корнилій Іван ЧСВВ.

Цього самого дня (5. липня 1953) Високопреосвященні-ший Апостольський Візитатор прийняв торжественні обіти (малу схиму) від схи-монаха Теоктиста Відова Студит-ського Уставу, а відтак поставив його на четця і піддіякона, в церкві св. Сергія і Вакха в Римі.

Дня 19. серпня 1953 р., у Празник Преображення Господа Нашого Ісуса Христа, Впр. Отець Петро Б. Кревза у Хляндуляс (Валія), іменованій дня 20. жовтня 1952 р., По-чесним Архімандритом III-го Чина Святого Домініка і на-ділений правами та привілеями цього ж Чина, згідно з тра-дицією св. Східньої Церкви, дістав. з рук Високопреосвящен-нішого Візитатора, **приписане літургічне благословення.**

Іменування.

Ч. 2986/Ос. Високопреподобний Отець Василь Соло-вій, парох у Куртіс Бей коло Балтимор (ЗДА) з нагоди Ювілею 40-ліття Священства іменованій дня 15. жовтня 1953 року Почесним Радником Апостольського Ві-зитатора для Українців у Краях Західної Європи.

Ч. 3714/К.

Впр. Отець Герман Беттер, Декан і Душпастир у Бамберґ (Німеччина) іменованій Радником Апостольського Візитатора для Українців у Зах. Європі.

Англія.

Ч. 3397/ГВ. Всеч. Отець Микола Габак — іменованій Душпастирем в Ковентрі.

Ч. 3397/ГВ. Всеч. Отець Александер Маркевич — іменованій Душпастирем в Ноттінгам.

Ч. 3397/ГВ. Всеч. Отець Микола Матичак — іменованій Душпастирем в Единбург.

Ч. 3397/ГВ. Всеч. Отець д-р Антін Михальський — іменованій помічним Душпастирем в Лондоні.

Ч. 3677/ГВ. Всеч. Отець д-р Іван Музичка — іменованій помічним Душпастирем в Рочдейль-Манчестер.

Ч. 3397/ГВ. Всеч. Отець Василь Паславський — іменованій помічним Душпастирем в Ноттінгам.

Бельгія.

Ч. 3152/Ст. Всеч. Отець Данило Дзвоник — іменованій Директором студ. дому й Академічним Душпастирем студ. молоді в Лювен.

Швеція.

Ч. 3525/К. Всеч. Отець д-р Максим Коліяті — іменованій Душпастирем для українців в Скандинавських Краях.

19. Українська Мала Семінарія св. Івана Боско в Люрі (Франція).

Шкільний рік 1953/54

Управа Інтернату Української Малої Семінарії:

Настоятель: Впр. о. Юлій Лекомт.
Економ: Впр. о. Григорій Гарасимович.
Катихет: Впр. о. Іван Тилявський.
Шкільний Управитель: Впр. о. Андрій Сапеляк.

Управа Середньої Школи Української Малої Семінарії:

Директор: Впр. о. Юліян Гурію.
Віце-Директор: Впр. о. Юлій Лекомт.
Економ: Впр. о. Григорій Гарасимович.
Шкільний Управитель: Впр. о. Андрій Сапеляк.

Професори:

Впр. о. Юлій Лекомт.
Впр. о. Григорій Гарасимович, Проф. Педагогії, Експ. Психології, Теології.
Впр. о. Іван Тилявський, Проф. Теології.
Впр. о. Андрій Сапеляк, Проф. Канонічного Права.
Впр. о. Теодор Кудла, Проф. Філософії, Теології.
Преп. Стефан Шільгар.
Преп. Павло Ніколя.

Питомці Української Малої Семінарії:

Третя Гімназійна Кляса:

1. Андриїшин Йосиф,
2. Вітрик Ярослав,
3. Войтович Борис,
4. Гавур Євген,
5. Кунаш Ігор,
6. Курок Любомир,
7. Стрихалюк Володимир,
8. Хома Володимир.

Друга Гімназійна Кляса:

1. Вовк Ярослав,
2. Демчук Євген,
3. Дзяма Євген,
4. Дукаль Стефан,
5. Калужка Петро,
6. Катола Володимир,
7. Кишеня Данило,
8. Козар Ярослав,
9. Максимів Маврикій,
10. Митофір Іван,
11. Панчук Григорій,
12. Сорока Михайло,
13. Федорів Ярослав.

Перша Гімназійна Кляса А:

1. Безкоровайний Християн,
2. Галайда Андрій,
3. Годований Іван,
4. Грущак Лев,
5. Криса Фернанд,
6. Кухар Йосиф,
7. Лисий Володимир,
8. Степень Михайло,
9. Стриганин Антін,
10. Стриганин Петро,
11. Терлецький Юрій,
12. Федорів Еміль.

Перша Гімназійна Кляса Б:

1. Беднаж Венчеслав,
2. Веприк Франко,
3. Калинюк Павло,
4. Калинюк Стефан,
5. Лучишин Андрій,
6. Павлівський Юрій,
7. Рожек Йосиф,
8. Сенів Павло,
9. Заставний Василь,
10. Червінський Стефан,
11. Южва Петро.

Приготівча Кляса:

1. Беднаж Йосиф,
2. Гаврилюк Михайло,
3. Куцеволь Михайло,
4. Одоровські Владислав,
5. Рожек Павло,
6. Сенів Дмитро,
7. Собчак Петро,
8. Южва Ярослав.

Учні прийшли до Малої Семінарії з Країв:

- 1 учень з Англії,
- 1 учень з Бельгії,
- 3 учні з Німеччини,
- 15 учнів з Триєсту,
- 32 учні з Франції.

Разом: 52 учнів.

Рим, дня 28. листопада 1953.

о. д-р Мирослав Марусин
Канцлер.

† ІВАН, АЄшп.
Апостольський Візитатор.

20. Адресар українського духовенства у краях Західньої Європи.

ІТАЛІЯ

1. Всв. і Впр. о. МИСЬКІВ Павло, Протоархімандрит ЧСВВ, Радник АВ.
Адреса:
Piazza Madonna dei Monti, 3 — ROMA, Italia
2. Всв. о. Др. МАРУСИН Мирослав, Канцлер і Секретар АВ.
Адреса:
Passeggiata del Gianicolo, 7 — ROMA (Borghi), Italia
3. Всв. о. Др. ХОМА Іван, Секретар і Настоятель Архіву АВ., Духовний Асистент К.А.
Адреса:
Passeggiata del Gianicolo, 7 — ROMA (Borghi), Italia
4. Впр. о. ХОМЕНКО Іван,

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ

1. Впр. о. Бабій Александер, Радник А.В., Душпастир,
15, Dowling Street, Rochdale, Lancs.
2. Всч. о. Габак Микола, Душпастир,
16, Jones Avenue, Alma Street, Wolverhampton, Staffs.
3. Всч. о. Гаврилюк Ярема, Душпастир,
121, Derby Street, Cheetham, Manchester, 8, Lancs.
4. Всч. о. Гасяк Іван, помічн. Душпастир,
19, Roberts Place, Westgate, Bradford, 1, Yorks.
5. Всв. о. Др. Дзьоба Володимир, Радник А.В., помічн. Душпастир,
21, Bradeoak Street, Cheetham, Manchester, 8, Lancs.
6. Всч. о. Дорош Лев, Душпастир,
28, Pemberton Drive, Morley Street, Bradford, 7, Yorks.
7. Впр. о. Кревза Петро Б., Почесн. Архімандрит III. Чина Св. Домініка,
8. Всч. о. Лісовський Петро, поміч. Душпастир,
78, Spring Road, Coventry, Warwicks.
9. Всв. і Впр. о. Мітрат Малиновський Александер, Генеральний Вікарій А.В., Душпастир,
143, Saffron Hill, London, E. C. 1.
10. Всч. о. Маркевич Александер, Душпастир,
25, Derby Road, Nottingham.

11. Всч. о. Матичак Микола, Душпастир,
6, Mansionhouse Road, Edinburgh, 9.
12. Всв. о. Др. Михальський, поміч. Душпастир,
143, Saffron Hill, London, E. C. I.
13. Всв. о. Др. Музичка (адреса о. Бабія).
14. Всч. о. Паславський Василь, поміч. Душпастир,
25, Derby Road, Nottingham.
15. Впр. о. Ратушинський Михайло, Радник А.В., Канцлер
Ген. Вікаріату на Велику Британію та Ірландію, поміч.
Душпастир,
143, Saffron Hill, London, E. C. I.
16. Всч. о. Шевців Іван, Душпастир,
143, Saffron Hill, London, E. C. I.

БЕЛЬГІЯ, ГОЛЯНДІЯ

Генеральний Вікарій Апостольського Візитатора:
Всесв. і Впр. о. Перрідон Яків, Мітрат.

Адреса:

Geertruidenberg, 13 WILHELMINAPLEIN, Holland

1. Впр. о. Бульс Ахиль, ЧНІ, Душпастир провінції Намюр,
Адреса:
19, rue Godefroid, NAMUR, Belgique
2. Впр. о. Ван Гансевінкель Людвик, ЧНІ, Душпастир
Ейзден,
Адреса:
28, rue Belliard, BRUXELLES, Belgique
3. Впр. о. Дзвоник Данило, Директор студ. дому в Лювені.
Адреса:
9, rue des Brasseurs, LOUVAIN, Belgique
4. Всч. о. Кіт Іван, Душпастир Шарлеруа.
Адреса:
17, rue Charles Dupret, CHARLEROI, Belgique
5. Впр. о. Коллет Губерт, ЧНІ, Душпастир Горню-Вам,
Адреса:
Collège du Christ-roi, SIRAUT, Belgique
6. Впр. о. Костенобль Ришард, ЧНІ, Душпастир Брюссель,
Адреса:
28, rue Belliard, BRUXELLES, Belgique
7. Впр. о. Купе Лаврентій, ЧНІ, Душпастир в Брюссель,
Адреса:
28, rue Belliard, BRUXELLES, Belgique

8. Впр. о. Курилас Богдан, ЧНІ, Душпастир Монс,
Адреса:
17, rue de la Grande Triperie, MONS, Belgique
9. Впр. о. Музичка Григорій, Душпастир у Курзель-Сталь,
Адреса:
Kamp Molenlaan 25 B, KOERSEL-STAL, Belgique
10. Впр. о. Регарт Людвик, ЧНІ, Душпастир у Жетт,
Адреса:
225, Jettelaan, BRUXELLES (Jette), Belgique
11. Всч. о. Рижак Антін, Душпастир у Ватесхей,
Адреса:
100, Binnenlaan, WATERSCHEI, Belgique
12. Впр. о. Фуканьчик Григорій, Душпастир Льеж,
Адреса:
8, place Em. Dupont, LIEGE, Belgique

НІМЕЧЧИНА

Генеральний Вікарій Апост. Візитатора:

Всв. і Впр. о. Голинський Петро

Адреса: München 25, Dänkhelstr. 4

1. Всч. о. Адріанович Юліян, Душпастир округи Старий Ульм,
Адреса:
Ober-Eselsberg, Post Lehr über Ulm a.D.
Staatliches Wohnheim I, Bar. VII/7
2. Впр. о. Беттер Герман, Радник А. В., Душпастир округи Бамберг і Вюрцбург,
Адреса:
Bamberg, Jakobsplatz 8, Kloster
3. Всв. о. д-р Гриньох Іван, Душпастир таборів в окрузі Мюнхену,
Адреса:
München, Grillparzerstr. 32/0
4. Всч. о. Дмитришин Степан, на відпустці,
Адреса:
Valka b. Nürnberg, Regierungslager „A“
5. Всч. о. Кульчицький Діонізій, Душпастир округи Франк-фурт,
Адреса:
Frankfurt-Hoechst/M., Sossenheimerweg 63
6. Всч. о. Кушкевич Михайло, Душпастир міста і округи Авгсбург,
Адреса:
Augsburg, Frohsinnstr. 22, Kloster

7. Впр. о. Леськович Іван, Радник А. В. і Канцлер, Душпастир міста і округи Мюнхен,
Адреса:
München 25, Dänkhelstr. 6/III
8. Впр. о. Малкович Василь, Радник А. В., Душпастир округи Інгольштадт,
Адреса:
Ingolstadt, Regierungslager „F“. IV
9. Всч. о. Микитин Юліян, Душпастир округи Людвігсбург,
Адреса:
Komwestheim-Grünbühl (Württ.), Neckarstr. 4
10. Всч. о. Москалик Михайло, Душпастир округи Сеедорф,
Адреса:
Seedorf, Post Zeven, Bgue 28 DP Camp
11. Преп. о. Петерс Іван, Ч. Студ. Уставу, Душпастир Надренії,
Адреса:
Krefeld-Traar, Maria-Sohmann-Str. 45
12. Всч. о. Полянський Ярослав, Душпастир округи Августдорф,
Адреса:
Augustdorf b. Detmold, Wohnstätte für Ausländer
13. Всч. о. Проскурницький Мирослав, Душпастир округи Регенсбург-Пассав,
Адреса:
Landshut, Höhnkaserne Bl. 7/I
14. Всч. о. Сайдель Антін, Душпастир округи Падерборн-Гекстер,
Адреса:
Buke b. Altenbeken, St.-Andreas-Kloster
15. Всч. о. Сендецький Ігор, Душпастир округи Ганновер,
Адреса:
Hannover-Buchholz, Schierholzstr. 41
16. Всч. о. Соловій Володимир, Душпастир округи Шонгау,
Адреса:
Schongau am Lech, Tal-Siedlung Nr. 55
17. Впр. о. Томашівський Іван, Декан і Душпастир округи Гамбург,
Адреса:
Hamburg-Neugraben, DP Camp Falkenberg
18. Всч. о. Турковид Василь, Душпастир округи Новий Ульм і півд. франц. зони,
Адреса:
Neu-Ulm, Vorwerkstr. 85/I

19. Всч. о. Хировський Степан, Душпастир округи Розенгайм,
Адреса:
Rosenheim, Bogenstr. 1

ФРАНЦІЯ, ЕСПАНІЯ І ЛЮКСЕМБУРГ

Генеральний Вікарій Апостольського Візитатора:
Всесв. і Впр. о. Ван де Малє Маврикій, ЧНІ,

Адреса:
186, Bld. Germain, PARIS VI

1. Впр. о. Бачинський Йосиф, Радник А.В., Душпастир округ Париж і Кан,
Адреса:
50, rue St. Pères, PARIS VII
2. Всч. о. Бойчук Іван, Душпастир округи Раймс,
Адреса:
1, rue St. Maurice, REIMS (Marne)
3. Всч. о. Брездень Григорій, хворий, без душп. призначення,
Адреса:
Château de la Chesnaye, LOURY (Loiret)
4. Всв. і Впр. Ван де Малє Маврикій, ЧНІ, Парох церкви св. Володимира в Парижі й Душпастир Парижу,
Адреса як вгорі.
5. Всв. о. Др. Василик Михайло, Декан і Радник А.В., Душпастир округи Ліон,
Адреса:
68, rue Eugène Pons, LYON (4), Rhône
6. Всв. о. Др. Вівчарук Степан, помічник Душпастиря Парижу,
Адреса:
186, Bld. St. Germain, PARIS VI
7. Всч. о. Гарасимович Григорій, проф. М. Семінарії,
8. Всч. о. Каричек Богдан, Душпастир округи Нім,
Адреса:
Euzet les Baines (Gard)
9. Всч. о. Когут Павло, Душпастир округи Страсбург,
Адреса:
6, rue de Bitsche, STRASBURG (B. R.)

10. Всч. о. Кудла Теодор, проф. М. Семінарії,
11. Впр. о. Левенець Михайло, Радник і Канцлер А.В. в Парижі,
Адреса:
186, Bld. St. Germain, PARIS VI
12. Всч. о. Лужецький Іван, Душпастир округи Мец,
Адреса:
25, rue de Chèvre, METZ (Moselle)
13. Впр. о. Морілло Яків, Ч.І., Душпастир для українців в Еспанії,
Адреса:
Rev. Père Santiago Morillo S. J., Conde de Cartagena 17,
(Colonia del Retiro), MADRID, Espana
14. Впр. о. Нарожняк Зиновій, Радник А.В., Душпастир округи Ліль,
Адреса:
15, rue Pharaon de Winter, LILLE (Nord)
15. Всч. о. Прийма Василь, Душпастир округи Тулюз,
Адреса:
42, Av. E. Billières, TOULOUSE (Hte Garonne)
16. Всч. о. Сапеляк Андрій, Сал., Душпастир округи Орлеан,
Адреса:
Château de la Chesnaye, LOURY (Loiret)
17. Всв. о. Др. Сидорів Йосиф, Душпастир округи Діжон,
Адреса:
43, rue Chabot-Charny, DIJON (Cote d'Or)
18. Всч. о. Тетерка Іван, хворий, без душп. призначення,
19. Всч. о. Тилявський Іван, проф. М. Семінарії,
20. Всч. о. Яцків Іван, помічник Душпастиря Парижу,
Адреса:
50, rue St. Pères, PARIS VII

З М І С Т

Урядового Вісника Апостольського Візитатора за рік 1953.

Березень 1953, ч. 1 (14)

	Стор.
1. Пасхальний Привіт і Благословення Преосв. Апостольського Візитатора для Духовенства і вірних	1 — 7
2. Енцикліка Святішого Вітця Папи Пія XII «Східні Церкви»	8—16
3. Супровідне Слово Преосв. Апостольського Візитатора до Енцикліки «Східні Церкви»	17—19
4. Апостольське Благословення для українського народу з нагоди триденниці молитов за переслідувану Церкву	19—20
5. Апостольська Конституція Святішого Вітця Папи Пія XII «Христос Господь», відносно Евхаристійного Посту й вечірної відправи св. Літургії	20—27
6. Поучення Найвищої Свящ. Конгр. Св. Оффіціум про Апостольську Конституцію «Христос Господь»	27—32
7. Автентичне Пояснення кан. 85 Сх. Кан. Права поданого в Апостольським Листі «Кребре алляте сунт» з 2. II. 1949	32—34
8. Уступлення Впр. Отця Павла Миськова ЧСВВ з уряду Генерального Вікарія Апостольського Візитатора в Римі	34
9. Зарядження про вписи актів вінчання наших вірних в метрикальних книгах дотичної латинської парохії	35—37
10. Піврічні звідомлення про стан душпастирських станиць	36—37
11. Служення св. Літургії нашими священиками в латинському обряді	37
12. В справі обовязку Великодної св. Сповіді	38
13. Заохота Отців відправляти щорічно св. Літургії за прийняті й не відправлені літургічні намірення померлими священиками	38
14. Оголошення чергових Богослужб в тижневику «Християнський Голос»	39
15. В справі збірки на цьогорічну т. зв. Писанку	39
16. Обовязок збірки на «Петрів Гріш»	39—40
17. Свячення дяконів	40

18. Відносно адреси Генерального Вікаріяту А.В. у Франції	40
19. Корисні релігійні видання	41—42
20. Хроніка	43—46
21. Померли	47

Червень 1953, ч. 2 (15)

	Стор.
1. Пастирське Послання ВПреоув. Апостольського Візитатора про святкування світлих і сумних річниць в 1953 році	49—60
2. Особливе Апостольське Благословення Святішого Вітця для вірних українців	61
3. Ювілейна Книга з нагоди 700-ліття Коронації Галицького Короля Данила Романовича	61—63
4. Про обов'язок священників дбати про красу Божого Дому	63—67
5. Священничий одяг конечний при відправі літургічних Богослужб	67—68
6. Святкування річниці Хрещення України	68—69
7. Конкурс на прийняття кандидатів до Папської Семинарії ім. Св. Священномученика Йосафата в Римі	69
8. Конкурс на прийняття учнів до Малої Семинарії	69—70
9. Щорічний Празник св. Володимира Вел. нагода для закріплення вірних у правдивій вірі	70
10. Суботні і т. зв. четвергові школи	70—71
11. В справі відпусток для священників	71
12. Про духовну обслугу дитячих колоній і садків	71
13. Додаткове звітлення оо. Душпастирів про релігійне виховання дітвори	72
14. Церковний інвентар	72—73
15. Поручення оо. Душпастирям і вірним книжечок «Слово Доброго Пастиря»	73
16. Священничі свячення	73—74
17. Хроніка	75—76

Вересень—грудень 1953, ч. 3-4 (16-17)

Стор.

1. Енцикліка Святішого Вітця Папи Пія XII. «Світлий Вінець»	77—91
2. Супровідне Слово ВПреосв. Апостольського Ві- зитатора до Енцикліки «Світлий Вінець»	91—104
3. Декрет Свящ. Апостольської Пенітенціарії про відпусти в Марійському Році	104—105
4. Молитва Святішого Вітця підчас Марійського Року	105—106
5. Подяка Святішого Вітця і Й. Ем. Кардинала Є. Тіссерана за привіт українського палом- ництва до Люрд	107—109
6. Подяка Святішого Вітця українцям у Бельгії за збірку на «Петрів Гріш»	109
7. Подяка Святішого Вітця за вислови спочувань з приводу ув'язнення Кардинала Примаса Польщі	110—111
8. Подяка ВПреосв. Архієпископа Гавліни за ви- слови спочування з приводу ув'язнення Карди- нала Примаса Польщі	111—112
9. Доручення ВПреосв. Апостольського Візитатора відносно святкування Марійського Року	112—115
10. Продовження збірки на видання книги з нагоди ювілею на честь короля Данила	115—116
11. Обов'язок точно провадити книгу літ. намірень	116
12. Обов'язок участі у відправі Служби Божої в неділі й свята	117—118
13. Церковний податок	118—119
14. Збирання датків на видання українського пере- кладу св. Письма	119—120
15. Коляда на потреби Церкви	120
16. Поміч для бідних і потребуючих	121
17. Різдвяні звичаї	121
18. Вертепи	121—122
19. Корисні релігійні видання	122—123
20. Хроніка	124—125

21. Українська Мала Семінарія св. Івана Боско
в Люрі (Франція) . . . . . 126—128
22. Адресар українського духовенства у краях
Західньої Європи . . . . . 129—134

